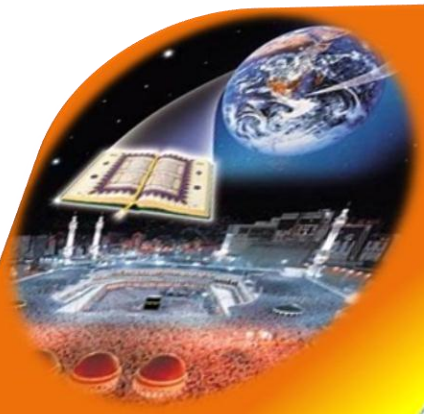

د قرآن سره مرکه

لیکوال :

داکتر نثار احمد صمد

د قرآن

سره مرکه

لیکوال :

ډاکټر نثار احمد صمد

Download from: aghalibrary.com

د چاپ ټول حقوق خوندي دي.

د کتاب پېژندنه

د کتاب نوم: د قرآن سره مرکه

لیکوال: ډاکټر نثار احمد صمد

کمپوز: خپله لیکوال

Download from: aghalibrary.com

د کتاب لړلیک

·لومړی برخه

·دوهمه برخه

·دریمه برخه

·څلورمه برخه

·پنځمه برخه

·شپږمه برخه

·اوومه برخه

·اتمه برخه

·نهمه برخه

·لسمه برخه

·یوولسمه برخه

·دوولسمه برخه

·دیارلسمه برخه

·څوارلسمه برخه

·پنځلسمه برخه

·شپاړسمه برخه

·اوولسمه برخه

·اتلسمه برخه

Download from: aghalibrary.com

·نولسمه برخه

·شلمه برخه

·یوویشتمه برخه

·دوه ویشتمه برخه

·درویشتمه برخه

·څلرویشتمه برخه

·پنځه ویشتمه برخه

·شپږ ویشتمه برخه

·اووه ویشتمه برخه

·اته ویشتمه برخه

·نهه ویشتمه برخه

·د قرآن سره د مرکې د پای لیکنه

Download from: aghalibrary.com

پیل

Download from: aghalibrary.com

د روژې لومړنۍ سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، د تیر کال د مبارکی روژې غوندی سږ کال هم ستاسو درانه حضور ته دیرش سوغاتونه وړاندی کوم. د سږنۍ مبارکی روژې دغه دیرش تحفې « د قرآن سره مرکه » نومیږی چی د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنی کیږی او هغه د خپلو آیتونو له مخی ځوابونه وایی. هیله ده چی د توجه او هڅېدو وړ مو وګرځی ، دا ځکه چی نن د عمل ورځ ده ښبله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده ښبله عمله !
نو دا یې تاسو او دا یې هم د لومړنۍ روژې لومړنۍ تحفه (ن. صمد) :

د قران سره مرکه

سَلام عَلیکَ ، سلامتی دی وی پر تا (۱)
سَلام لکَ ، سلامتی دی وی دربانډی (۲)

پوښتنه: که لطفاً خپل ځان را وپیژنې ؟
ځواب: زه د الله کتاب یم (۳) ، نوم می قرآن دی (۴) .

پوښتنه: ډیر ښه ، تا وویل چی زه د الله کتاب یم. آیا کولای سې چی الله په لنډه توګه راوپیژنې ؟
ځواب: هو ولی نه ، الله د هغه هستۍ اصلی او فطری نوم دی (۵) چی هر څه او ټول کایًنات یې پیدا کړي دي (۶) ، الله یو دی او شریک نه لری (۷) ، الله د هر شي څښتن او مالک دی (۸) ، هغه د ټول عالم رب دی (۹) ، هغه مطلق حاکم دی (۱۰) ، یوازی الله د عبادت وړ دی او بس (۱۱) ، الله د عدم یعنی هیڅ څخه هر څه او هر شی خلق کوی (۱۲) ، هغه ظاهر دی (۱۳) ، هغه باطن دی (۱۴) ، الله ټول کایًنات چلوی (۱۵) ، هر څوک د هغه محتاج دی (۱۶) ، هغه هیچا ته هم اړ نه دی (۱۷) ، ژوند او مرګ د الله په اختیار کی دی (۱۸) ، صرف الله هر چا ته اولاد ورکوی (۱۹) ، الله تل موجود دی او تل به موجود وی (۲۰) ، هغه بی مثاله دی یعنی هیڅ ساری نه لری (۲۱) ، هر څه له منځه ځی خو الله تلپاته دی (۲۲) ، هغه پر هر څه قادر دی (۲۳) ، هغه توبه قبلونکی او مهربان دی (۲۴)....

پوښتنه: دا خو ډیر حیاتی معلومات وو . اوس به راسم دې ته چی تا مخکی وویل چی زما نوم قرآن دی ، خو ما داسی هم اوریدلي دي چی ته د قرآن څخه علاوه نور نومونه او صفتونه هم لرې ، آیا خپل دغسی څو نومونه او صفات را ښوولای سې ؟
ځواب: هو ، زه ډیر نومونه او صفتونه لرم چی د بیلګې په توګه به ځینی دروښیم:

کتاب (۲۵) ، رحمت (۲۶) ، حکمت (۲۷) ، حدیث (۲۸) ، هُدا یعنی هدایت (۲۹) ، فرقان یعنی د حق او باطل بېلوونکی (۳۰) ، مُبین یعنی ښکاره دلیل (۳۱) ، ایمان (۳۲) ، کریم یعنی لوی (۳۳) ، کلام (۳۴) ، عدل (۳۵) ، برهان (۳۶) ، نور (۳۷) ، قول (۳۸) ، سراج (۳۹) ، شفا (۴۰) ، موعظت یعنی نصیحت (۴۱) ، ذکر (۴۲) ، عصمت (۴۳) ، مبارک (۴۴) ، علی یعنی لوړ رتبه (۴۵) ، حکیم (۴۶) ، مُهیمین یعنی ساتونکی (۴۷) ، منیر (۴۸) ، مصدق یعنی تصدیق کونکی ، د پیش ګویانو مصداق (۴۹) ، حبل الله یعنی د الله رسی (۵۰) ، ذِکری یعنی یادوونکی (۵۱) ، قَیَم یعنی سمه او مستقیمه خبره (۵۲) ، قول فصل یعنی فیصله کوونکی (۵۳) ، احسن الحدیث یعنی بهترین کلام (۵۴) ، مثانی یعنی جوړه جوړه (۵۵) ، متشابه (۵۶) ، تنزیل یعنی نازل سوی (۵۷) ، روح (۵۸) ، وحی (۵۹) ، عربی (۶۰) ، بصایِر یعنی د فکر او سوچ پیدا کوونکي دلایل (۶۱) ، بیان (۶۲) ، علم (۶۳) ، نعمت (۶۴) ، حق (۶۵) ، هادی (۶۶) ، عجب (۶۷) ، تذکره یعنی یادونه (۶۸) ، عُروة الوثقی یعنی ټینګه رسی (۶۹) ، صِدق یعنی رښتیا (۷۰) ، امر (۷۱) ، بُشری یعنی زیری ورکونکی (۷۲) ، عزیز (۷۳) ، بلاغ یعنی پیغام (۷۴) ، قصص یعنی بیان ، قصې (۷۵) ، صراط (۷۶) ، عظیم (۷۷) ، بشیر یعنی زیری ورکوونکی (۷۸) ، نذیر یعنی خبردارئ ورکونکی (۷۹) ، مجید یعنی سترتیا لرونکی (۸۰) ، حُکم یعنی فیصله (۸۱)....

پوښتنه: دا خو ډیر په زړه پوری معلومات وو . آیا راته ویلای سې چی ته د چا تألیف یې یعنی مؤلف دی څوک دی ؟
ځواب: زما مؤلف الله دی ، دا ځکه چی زه د هغه کلام یم (۸۲) .

پوښتنه: نو چی داسی ده ، دنیا ته چا رالیږلی یې ؟
ځواب: دنیا ته هم الله را نازل کړی یم (۸۳) .

پوښتنه: دا صحیح ده چی الله نازل کړی یې ، خو مځکی یا دغه دنیا ته چا راوړئ یې ؟
ځواب: د الله په امر یوې ملایکې راوړی یم چی جبریل نومیږی (۸۴) .

پوښتنه: نو پر مځکه دی چا ته تشریف راوړ ، یعنی جبریل (ع) چا ته ورتسلیم کولې ؟
ځواب: زه محمد (ص) ته راوړل کېدلم ، یعنی د هغه پر مبارک زړه را نازل کېدلم (۸۵) .

پوښتنه: تا د زړه خبره وکړه ، آیا دا ممکنه وه چی پر زړه باندی نه بلکی پر کوم غره باندی نازل سوی وای او خلکو هدایت درځخه اخیستلای ؟
ځواب: دغسی کار ځکه هیڅ امکان نه درلود ، چی که زه پر کوم غره باندی نازل سوی وای نو لومړی خو به هغه غر د الهی جلال له امله چاودېدلی او ټوټه ټوټه سوی وای او تباهی به خپره سوې وای (۸۶) . که احیاناً

هغه غر سلامت هم پاته سوی وای نو په هغه صورت کی زما د احکامو په عملی تشریح کی قاطعیت نسو راتلای چی د هغه له امله به ما عملاً د کوم هدایتی کتاب رول هم نسو لوبولای. وګوره پر نبی کریم (ص) باندی زما نزول او هغه ته زما د عملی تشریح او تعبیر د مسؤلیت اصلی مقصد دا دی چی په مسلمه امت کی فکری او عملی پیوستون او یووالی راسی (۸۷).

پوښتنه: آیا جبریل (ع) به ته کټ مټ او ټکی په ټکی راکښته کولې که څنګه ؟
ځواب: هو باالکل ، جبریل زه حرف په حرف راوړلم (۸۸). دا ځکه چی هغه امین دی ، د قوت او روح القدس (یعنی سپېڅلی روح) څښتن او د الهی حُکم پابند دی (۸۹).

پوښتنه: اوس به یوه بله مسأله مطرح کړم او هغه دا چی ته کله دغه دنیا ته را نازل سوې ؟
ځواب: زما د نازل کېدو پیل د روژې د مبارکی میاشتی په یوه شپه کی وسو چی لیلة القدر نومیږی (۹۰).
پوښتنه: آیا دنیا ته ستا نزول ټوله په یوه پلا یعنی یو ځایی سوئ دی ؟
ځواب: یا ، دنیا ته زما نازلېدل په یو ځایی توګه نه بلکی لږ لږ تعمیل سوی دی (۹۱).

پوښتنه: ولی لږ لږ نازلېدې او ولی په یوه پلا نه نازل کېدې ؟
ځواب: زه ځکه لږ لږ را لیږل کېدلم چی رسول الله او مسلمانان پرله پسې تشویق سی او د هغوی د زړونو د ډاډ باعث وګرځم (۹۲).

پوښتنه: نو چی داسی ده ، څنګه راغونډ او تدوین سوې ؟
ځواب: ډیر ښه سوال دی ، زما د راټولولو او تدوین انتظام هم پخپله الله ترسره کړی دی (۹۳)

پوښتنه: لطفاً راته ووایه چی ته چیری نازل سوی یې ؟
ځواب: زما نزول په مکه کی پیل سوی دی (۹۴).

پوښتنه: آیا صرف په همدې مکه او د هغې په مربوطاتو کی نازل سوی یې او که په نورو ځایو کی هم را نازل سوی یې ؟
ځواب: زه د مکې څخه علاوه په مدینه او د هغه په مربوطاتو کی هم نازل سوی یم (۹۵)

(۱): سورهٔ مریم ، آیت ۴۷. (۲): سورهٔ الواقعه ، آیت ۹۱. (۳): البقره: ۲ ؛ الانعام: ۹۲ ؛ الحجر: ۱ ؛ النمل: ۱.
(۴): الانعام: ۱۹ ؛ یونس: ۳۷ ؛ یوسف: ۳ ؛ الاسراء (بنی اسرایًل): ۹. (۵): طه: ۱۴. (۶): الانعام: ۱۰۲ ؛
الزمر: ۲۲ ؛ الرعد: ۱۲ ؛ المؤمن: ۲۲ ؛ طه: ۵۰. (۷): البقره: ۱۲۳ ؛ النسأ: ۱۷۱ ؛ یوسف: ۳۹ ؛ الرعد: ۱۲ ؛
ابراهیم: ۴۸. (۸): البقره: ۲۵۵ ؛ آل عمران: ۱۲۹ ، ۱۸۰ ؛ النسأ: ۱۲۲ ؛ الانعام ۱۲ ؛ لقمان: ۳۲. (۹): الفاتحه

:۲ ؛ الانعام: ۴۵ ؛ الاعراف: ۵۴ ؛ یونس: ۱۰ ؛ المطففین: ۲. (۱۰): یوسف: ۴۰ ؛ الکهف: ۲۲ ؛ الاعراف: ۵۴
؛ یونس: ۳۱ ؛ السجده: ۵. (۱۱): البقره: ۱۲۳ ؛ آل عمران: ۲ ؛ النسأ: ۱۷۱ ؛ المایِّده: ۷۳ ؛ الناس: ۳. (۱۲):
البقره: ۱۱۷ ، ۱۵۴ ؛ الانعام: ۱۰۱ ؛ الحشر: ۲۴. (۱۳): الحدید: ۳. (۱۴): الحدید: ۳. (۱۵): یونس: ۳۱ ؛
الاعراف: ۵۴ ؛ الطلاق: ۱۲ ؛ الروم: ۲۵ ؛ حم السجده: ۱۲. (۱۶): فاطر: ۵۵ ؛ محمد: ۳۸. (۱۷): الاخلاص:
۲ ؛ البقره: ۲۲۷ ؛ آل عمران: ۹۷ ؛ الانعام: ۱۳۳ ؛ التغابُن: ۲. (۱۸): الملک: ۲ ؛ آل عمران: ۵۲ ؛ الاعراف:
۵۸ ؛ التوبه: ۱۲ ؛ الحدید: ۲. (۱۹): الشوری: ۴۹ ؛ الانبیأ: ۹۰ ؛ ال عمران: ۳۸ ؛ مریم: ۵ ؛ ص: ۳۰. (۲۰):
الحدید: ۳ ؛ الرحمن: ۲۷ ؛ ق: ۱۵ ؛ حم السجده: ۲۱ ؛ یس: ۷۹. (۲۱): الشوری: ۱۱ ؛ الاخلاص: ۱ ؛ النحل:
۱۷ ؛ الاعراف: ۱۹۱. (۲۲): الرحمن: ۲۷. (۲۳): البقره: ۱۰۹. (۲۴): التوبه: ۱۰۴. (۲۵): البقره: ۲ ؛ النسأ: ۲۹
؛ فاطر: ۱۰۵. (۲۶): الانعام: ۱۵۷ ؛ الاعراف: ۵۲ ، ۲۰۳ ؛ یونس: ۵۷ ؛ یوسف: ۱۱۱ ؛ النحل: ۲۴ ، ۸۹. (۲۷):
الاسرأ: ۳۹ ؛ الاحزاب: ۳۴ (۲۸): النجم: ۵۹ـ۲۰ ؛ الکهف: ۲ ؛ الطور: ۳۴. (۲۹): البقره: ۲ ، ۹۷ ، ۱۸۵ ؛
آل عمران: ۱۳۸ ؛ المایِّده: ۴۶ ؛ الانعام: ۱۵۷ ؛ القصص: ۴۳. (۳۰): البقره: ۱۸۵ ؛ آل عمران: ۴ ؛ الفرقان: ۱
. (۳۱): المایِّده: ۱۵ ؛ یوسف: ۱ ؛ الحجر: ۱ ؛ الشعرأ: ۲ ؛ النمل: ۱. (۳۲): آل عمران: ۱۹۳. (۳۳): الواقعه:
۷۷. (۳۴): التوبه: ۲ ؛ الفتح: ۱۵. (۳۵): الانعام: ۱۱۵. (۳۶): النسأ: ۱۷۴. (۳۷): النسأ: ۱۷۴ ؛ المایِّده:
۱۵ ؛ الاعراف: ۱۵۷ ؛ الشوری: ۵۲ ؛ التغابُن: ۸. (۳۸): القصص: ۵۱. (۳۹): الاحزاب: ۴۶. (۴۰): یونس:
۵۷ ؛ الاسرأ: ۸۲ ؛ حم السجده: ۴۴. (۴۱): آل عمران: ۱۳۸ ؛ المایِّده: ۴۶ ؛ یونس: ۵۷ ؛ هود: ۱۲۰ ؛ النور:
۳۴. (۴۲): الحجر: ۹ ؛ النحل: ۴۴ ؛ الانبیأ: ۵۰ ؛ یوسف: ۱۰۴ ؛ الطلاق: ۱۰. (۴۳): آل عمران: ۱۰۳

(۴۴): الانعام: ۹۲ ، ۱۵۵ ؛ الانبیأ: ۵۰ ؛ ص: ۲۹. (۴۵): السبا: ۲۳ ؛ الزخرُف: ۴. (۴۶): آل عمران: ۵۸ ؛
یونس: ۱ ؛ لقمان: ۲ ؛ الزخرف: ۴. (۴۷): المایِّده: ۴۸. (۴۸): الاحزاب: ۴۶. (۴۹): البقره: ۴۱ ، ۸۹ ، ۹۷ ؛
الانعام: ۹۲ ؛ آل عمران: ۳ ؛ یس: ۲ ؛ الاحقاف: ۱۲ ، ۳۰. (۵۰): آل عمران: ۱۰۳. (۵۱): هود: ۱۲۰. (۵۲):
الکهف: ۲. (۵۳): الطارق: ۱۳. (۵۴): الزمر: ۲۳. (۵۵): الحجر: ۸۷ ؛ الزمر: ۲۳. (۵۶): الزمر: ۲۳. (۵۷)
: الشعرأ: ۱۹۲ ؛ یس: ۵ ؛ الواقعه: ۸۰. (۵۸): الشوری: ۵۲. (۵۹): الانبیأ: ۴۵ ؛ الاحزاب: ۲. (۶۰): یوسف
:۲ ؛ الرعد: ۳۷ ؛ طه: ۱۱۳ ؛ الزمر: ۲۸ ؛ الزخرف: ۳. (۶۱): الانعام: ۱۰۴ ؛ الاعراف: ۲۰۳ ؛ القصص: ۴۳ ؛
الجاثیه: ۲۰. (۶۲): آل عمران: ۱۳۸. (۶۳): البقره: ۱۲۰ ؛ آل عمران: ۶۱ ؛ الرعد: ۳۷. (۶۴): الاضحی: ۱۱.
(۶۵): البقره: ۲۲ ، ۹۱ ؛ المایِّده: ۸۴ ؛ الانعام: ۲۲ ؛ الانفال: ۲ ؛ القصص: ۵۳. (۶۶): الاسرأ: ۹ ؛ الاحقاف:
۳۰ ؛ الجن: ۲. (۶۷): الجن: ۱. (۶۸): الحاقه: ۴۸ ؛ المدثر: ۴۹ ، ۵۴ ؛ الدهر: ۲۹ ؛ المزمل: ۱۹ ؛ طه: ۳.
(۶۹): البقره: ۲۵۲. (۷۰): الزمر: ۳۲. (۷۱): الطلاق: ۵. (۷۲): البقره: ۹۷ ؛ النحل: ۸۹ ، ۱۰۲ ؛ النمل: ۲ ؛
الاحقاف: ۱۲.(۷۳): حم السجده: ۴۱. (۷۴): ابراهیم: ۵۲ ؛ الانبیأ: ۱۰۲. (۷۵): آل عمران: ۲۲. (۷۶): الفاتحه
:۲. (۷۷): الحجر: ۸۷. (۷۸): حم السجده: ۴. (۷۹): حم السجده: ۴ ؛ الفرقان: ۱ ؛ النجم: ۵۲. (۸۰): ق: ۱ ؛
البروج: ۲۱. (۸۱): الرعد: ۳۷. (۸۲): التوبه: ۲ ؛ الزمر: ۲۳ ؛ الفتح: ۱۵. (۸۳): الواقعه: ۸۰ ؛ الشوری: ۱۷

؛ البقره: ۷۲ ؛ النسأ: ۱۱۳ ؛ الکهف: ۱. (۸۴): البقره: ۹۷ ؛ النحل: ۱۰۲ ؛ الشعرا: ۱۹۳. (۸۵): محمد: ۲ ؛ البقره: ۹۷ ؛ آل عمران: ۳ ؛ الاعراف: ۲ ؛ النحل: ۴۴. (۸۶): الحشر: ۲۱. (۸۷): النحل: ۴۴ ، ۶۴ ؛ الاحزاب: ۲۱ ؛ آل عمران: ۱۶۴ ؛ الجمعه: ۲. (۸۸): النحل: ۱۰۲ ؛ الاسرأ: ۱۰۵ ؛ هود: ۱۴. (۸۹): تاشعرأ: ۱۹۳ ؛ التکویر: ۱۹ـ۲۱. (۹۰): البقره: ۱۸۵ ؛ الدخان: ۳ ؛ القدر: ۱. (۹۱): الفرقان: ۳۲ ؛ الاسرأ: ۱۰۲ ؛ الدهر: ۲۳ ؛ النحل ۱۰۱ـ۱۰۲. (۹۲): الفرقان: ۳۲ ؛ النحل: ۱۰۱ـ۱۰۲ ؛ الاسرأ: ۳. (۹۳): القیامه: ۱۷ـ۱۹ ؛ الفرقان: ۳۲. (۹۴): الانعام: ۹۲. (۹۵): التوبه: ۱۰۸ ؛ آل عمران: ۱۲۳ ، ۱۴۰ ، ۱۴۲ ؛ الاحزاب: ۲۲ ؛ البقره: ۱۴۴ ، ۱۹۸ ؛ الحج: ۲۷ـ۲۸ ؛ الفتح: ۱۰.

د روژې دوهم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، د تیر کال د مبارکی روژې غوندی سږ کال هم ستاسو درانه حضور ته دیرش سوغاتونه وړاندی کوم. د سږنۍ مبارکی روژې دغه دیرش تحفې « د قرآن سره مرکه » نومیږی چی د قرآن پوهنی ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنی کیږی او هغه د خپلو آیتونو له مخی ځوابونه وایی. هیله ده چی د توجه او هڅښدو وړ مو وګرځی ، دا ځکه چی نن د عمل ورځ ده ښبله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده ښبله عمله !
نو دا یې تاسو او دا یې هم د روژې د دوهمی ورځی تحفه (ن. صمد) :

د قران سره مرکه (دوهمه برخه) :

پوښتنه: آیا راته ویلای سې چی ستا ژبه کومه یوه ده ، یعنی په کومه ژبه ارشاد فرمایې ؟
ځواب: زه په فصیح او بلیغ عربی ژبه نازل سوی یم او په همدې ژبه ږغیږم (۱) .

پوښتنه: ولی په عربی ژبه نازل سوی یې ؟
ځواب: دا ځکه چی د الله هر کتاب په هغه ژبه نازلیږی چی پخپله د رسول او د هغه د قوم ژبه وی تر څو په دې ډول خلک ښه په وپوهیږی. نو زه چی پر کوم رسول باندی نازل سوی یم څنګه چی د هغه او د هغه د قوم ژبه عربی ده ، نو همدا علت دی چی زه د الله لخوا په همدغه عربی ژبه راولیږل سوم که نه ، کافرانو به پلمه کولای چی رسول عرب دی ، مخاطب قوم یې هم عرب دی ، خو کتاب یې په بله ژبه دی چی مور ږ هیڅ نه په پوهیږو . (۲) .

پوښتنه: ستا مخاطب انسانان څوک دي ؟
ځواب: زما لومړنی مخاطب هماغه زما حامل یعنی محمد رسول االله دی (۳) . تر هغه وروسته د هغه قوم یعنی عرب قوم ته خطاب کوم (۴) ، او تر هغه وروسته تر قیامت پورې د هری سیمی ټولو انسانانو ته مخاطب یم (۵) چی په هغو کی مشرکین (۶) ، مجَوَسي (۷) ، صابی (۸) او اهل الکتاب (۹) یعنی یهودیان (۱۰) او عیسویان (۱۱) شامل دي.

پوښتنه: آیا د دې خبری معنا دا ده چی ته یو نړۍ شمولـه کتاب یې ؟
ځواب: هو باالکل ، زما هدایت د ټول بشر لپاره دی (۱۲) .

پوښتنه: اوس به راسم دې ته چی ستا موضوع څه ده ؟
ځواب: دا خو ډیره ښه خبره ده ، زما موضوع انسان دی (۱۳) .

پوښتنه: آیا را ته ویلای سې چې ستا مقصد او مطلب څه دی ؟
ځواب: زما اصلی مقصد دا دی چې انسان د ګمراهۍ څخه وژغورم او هدایت او ښېګڼه ور په برخه کړم (۱۴) .

پوښتنه: دا خو ډیر عالی هدف دی ، نو آیا ستا په کومه خبره کې څه شک او شبهه پیدا کېدای سی ؟
ځواب: یا ، زما په هیڅ خبره کې آن د شک کوم ګنجایش هم نه ځاییږی او زما هره خبره حقیقی ، یقینی او قطعی ده (۱۵) .

پوښتنه: آیا ستا د متن سره نوری خبری او بل څه اضافه کېدای سی که یا ؟
ځواب: یا ، زما سره ځکه هیڅ شی او هیڅ درواغ نسی ګډېدای چې زه د الله سپېځلی کلام یم (۱۲) .

پوښتنه: نو چې ته حق یې ، آیا ستا د حقانیت لنډ دلایل راته ویلای سې ؟
ځواب: هو ، زما د حقانیت څو بیلګې به داسی درو ښییم:
الف-زما هره خبره پر حقیقت ولاړه ده (۱۷) .
ب-زما په خبرو کې هیڅ تضاد نسته (۱۸) .
ج-زما غوندی بل هیڅ کلام وجود نه لری (۱۹) .
د-زما په متن کې آن د یوې ذرې په اندازه هم لږښت او ډېرښت نسی راتلای (۲۰) .

پوښتنه: تا وویل چې زما په متن کې هیڅ ډول لږښت او ډېرښت نسی راتلای ، آیا دغسی کار پخپله رسول الله (ص) هم نسو کولای ؟
ځواب: یا ، دغسی کار هیڅوک هم نسی کولای (۲۱) .

پوښتنه: آیا ستا څخه مخکې الله (ج) نور کتابونه هم دنیا ته رالیږلي وو ؟
ځواب: هو ، خدای زما څخه مخکې نور کتابونه هم را نازل کړي وو (۲۲) ، لکه پر موسی (ع) باندی تورات (۲۳) ، پر داؤد (ع) باندی زبور (۲۴) ، او پر عیسی (ع) باندی انجیل (۲۵) . له دې نه علاوه ، خدای پر پیغمبرانو صحیفې (یعنی کوچني کتابونه) هم نازل کړي دي (۲۶) .

پوښتنه: ډیر ښه وضاحت دی راکړ. آیا دا رښتیا ده چې پر تا باندی ایمان راوړل ضروری او حتمی دی ؟
ځواب: هو باالکل ، پر ما باندی بشپړ ایمان راوړل حتمی دی (۲۷) .

پوښتنه: اوس به راسم يوې بلې حساسې مسألې ته او هغه دا چې ځينې خلک وايي چې زه خو مسلمان يم (يا مورږ خو مسلمانان يو) ، خير دي چې د قرآن يعنې ستا بعضې احکام او اوامر عملي نکړو (چې مثالونه به يې وروسته درسره مطرح کړم) . نو آيا په دغسې حيلو او پلمو به برائيت حاصل کړي ؟
ځواب: نه ، داسې نه ده بلکې زما ټول حکمونه او هدايتونه به عملي کوي ، او زما د يوې برخې څخه انکار زما د ټول متن څخه د انکار په معنا دي او داسې کسان به په الهي عذاب مبتلا کيږي (۲۸) .

(۱) : يوسف: ۲ ؛ الرعد : ۳۷ ؛ النحل: ۱۰۳ ؛ الشعرأ: ۱۹۵ ؛ الاحقاف: ۱۲ . (۲) : ابراهيم: ۴ ؛ مريم: ۹۷ ؛ الدخان: ۵۸ ؛ الاحقاف: ۱۲ ؛ النحل: ۱۰۳ ؛ حم السجده: ۴۴ . (۳) : الانعام: ۲ ؛ يونس: ۱۰۹ ؛ الاحزاب: ۲ . (۴) : الزخرف: ۴۴ ؛ آل عمران: ۲۰ ؛ يوسف: ۲ ؛ الزمر: ۲۸ ؛ حم سجده: ۳ . (۵) : يوسف: ۱۰۴ ؛ الفرقان: ۱ ؛ ص: ۸۷ ؛ القلم: ۵۲ ؛ التکوير: ۲۷ . (۶) : الانعام: ۱۰۲ ؛ التوبه: ۳۳ ؛ البقره: ۱۰۵ ؛ البينه: ۱ . (۷) : الحج: ۱۷ . (۸) : البقره: ۲۲ ؛ المايِّده ۲۹ ؛ الحج: ۱۷ . (۹) : آل عمران: ۲۴ ، ۷۱ ، ۹۹ ؛ النسأ: ۴۷ ؛ المايِّده ۱۵ . (۱۰) : البقره: ۲۲ ؛ المايِّده: ۲۹ ؛ الحج: ۱۷ ؛ الجمعه: ۲ . (۱۱) : البقره: ۲۲ ؛ المايِّده: ۱۸ ، ۲۹ ؛ التوبه: ۳۰ ؛ الحج: ۱۷ . (۱۲) : يوسف: ۱۰۴ ؛ الفرقان: ۱ ؛ ص: ۸۷ ؛ القلم: ۵۲ ؛ التکوير: ۲۷ . (۱۳) : الانفطار: ۲ ؛ الانشقاق: ۲ ؛ العصر: ۲ ؛ الدهر: ۱ ؛ يس: ۷۷ . (۱۴) : العصر: ۱-۴ ؛ ابراهيم: ۱ ؛ الحديد : ۹ ؛ الطلاق: ۱۱ ؛ البقره: ۲۵۷ . (۱۵) : الحاقه: ۵۱ ؛ الواقعه: ۹۵ ؛ آل عمران: ۲۰ ؛ الاحزاب: ۴ . (۱۶) : حم سجده: ۴۲ . (۱۷) : الانعام: ۵ ؛ يونس: ۱۰۸ ؛ البقره: ۹۱ ؛ المايِّده: ۸۴ ؛ الرعد : ۱ . (۱۸) : النسأ: ۸۲ . (۱۹) : البقره: ۲۳ ؛ يونس: ۳۸ ؛ هود : ۱۳ . (۲۰) : حم سجده: ۴۱-۴۲ ؛ الحجر: ۹ . (۲۱) : يونس: ۱۵ ؛ الحاقه: ۴۴-۴۷ . (۲۲) : البقره: ۲۸۵ ؛ آل عمران: ۱۸۴ ؛ النسأ: ۱۳۲ ؛ التحريم: ۱۲ ؛ فاطر: ۲۵ . (۲۳) : الانعام: ۹۱ ، ۱۵۵ ؛ هود : ۱۱ ؛ الاسرأ: ۲ ؛ المومنون: ۴۹ ؛ الفرقان: ۳۵ . (۲۴) : النسأ: ۱۲۳ ؛ الاسرأ: ۵۵ . (۲۵) : آل عمران: ۳ ؛ المايِّده: ۴۲ ؛ الاعراف: ۱۵۷ ؛ التوبه: ۱۱۱ ؛ الحديد : ۲۷ . (۲۶) : الاعلى: ۱۸-۱۹ ؛ طه: ۱۳۳ ؛ النجم: ۳۲ . (۲۷) : البقره: ۴۱ ، ۹۱ ؛ النسأ: ۴۷ ؛ التغابُن: ۸ . (۲۸) : آل عمران: ۱۱۹ ؛ البقره: ۸۵ ، ۲۰۸ ؛ التوبه: ۸۲ .

د روژې درېیم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، د تیر کال د مبارکی روژې غوندی سږ کال هم ستاسو درانه حضور ته دیرش سوغاتونه وړاندی کوم. د سږنۍ مبارکی روژې دغه دیرش تحفې « د قرآن سره مرکه » نومیږی چی د قرآن پوهنی ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنی کیږی او هغه د خپلو آیتونو له مخی ځوابونه وایی. هیله ده چی د توجه او هڅښدو وړ مو وګرځی ، دا ځکه چی نن د عمل ورځ ده ښبله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده ښبله عمله !
نو دا یې تاسو او دا یې هم د روژې د درېیمی ورځی تحفه (ن. صمد) :

د قران سره مرکه ، (درېیمه برخه) :

پوښتنه: آیا ستا د راتګ په باره کی د مخکی څخه لا پیش ګویی موجوده وه که یا ؟
ځواب: هو ، وګوره حضرت ابراهیم (ع) په خپله یوه دعا کی ما ته واضحاً اشاره کړې ده (۱) .

پوښتنه: آیا ستا څخه وروسته به هم کوم بل آسمانی کتاب را نازل سی ؟
ځواب: یا ، ترما وروسته به هیڅ کوم بل آسمانی کتاب نازل نسي او زه پر آخری نبی (ص) باندی نازل سوی یم نو ځکه زه وروستی کتاب یم (۲) .

پوښتنه: نو چی ته آخری کتاب یې معنا یې دا ده چی باید تر قیامت پوری وساتل سې ، که داسی وی نو ته د خپلی تلپاتی ساتنی څه ثبوت او تضمین لرې ؟
ځواب: ډیر ښه سوال دې وکړ ، الله پخپله تر قیامته زما د ساتنی ذمه او مسؤلیت اخیستی دی (۳) . زه په هره دوره او هره موده کی د ژوندیو انسانانو په سینو کی ساتلیً پاتیږم (۴) . هسی خو زه په هره زمانه کی په شفاهی او تحریری دواړو شکلونو سره پاته یم او شتون لرم (۵) .

پوښتنه: د دې معنا دا ده چی ته د ټول انسانی ژوندانه لپاره هدایت یې ، آیا همداسی ده ؟
ځواب: هو باالکل همداسی ده (۶) .

پوښتنه: اوس به راسم دې موضوع ته چی ستا دعوت څه شي دی ، یعنی خلک څه ته رابولې ؟
ځواب: زما دعوت (بلنه) دا ده چی انسان د خپل خالق خوښ کړئ او ټاکلی دین چی هماغه اسلام دی قبول کړي (۷) ، د خپل رب د احکامو اطاعت وکړي (۸) ، په هر کار او معامله کی د رسول الله(ص) پیروی وکړي (۹) ، او د آخرت د بریالیتوب لپاره ایمان او ښه عمل خپل کړي (۱۰) .

پوښتنه: نو چې داسې ده ، آیا تا د انساني مسایلو ټول جزیّیات بیان کړي دي که یا ؟
ځواب: ما اصلاً د انساني ژوندانه اصول او مبادي په بشپړ تفصیل سره بیان کړي دي(۱۱) ، د جزیّیاتو د تفصیل او عملي تشریح مسؤلیت زما حامل یعنی محمد (ص) ته سپارل سوی دی(۱۲) .

پوښتنه: آیا دا راته ویلای سې چې ته مشکل کتاب یې که آسانه ؟
ځواب: خدای زه د هدایت او لارښوونې لپاره ډیر آسانه او د پوهېدو وړ ګرځولی یم(۱۳) . خو تر کومه ځایه چې زما په علومو او ښه پیژندنې پورې اړه لري ، نو بیا ډیر غور او تدبر ته اړتیا لیدل کیږي(۱۴) .

پوښتنه: آیا پوښتلې سم چې ستا د بیان ترتیب او طریقه څنګه ده ؟
ځواب: زما د بیان ترتیب ډیر څرګند او واضح دی(۱۵) ، باالکل طبیعي او پر زړه کښېناستونکی دی(۱۶) ، په هغه کې هیڅ ډول مغلق تیا او ابهام وجود نلري(۱۷) ، که ته ښه ځیر سې نو زه په ذهن کې د عین یوې خبرې د کښېنولو په خاطر هغه په څو طریقو او ډولونو سره بیانوم تر څو په پوهاوي کې یې څه ستونزه پیښه نسي(۱۸) .

پوښتنه: نو ستا د استدلال طریقه څنګه ده ؟
ځواب: زما استدلال باالکل فطري دی چې د هغه بنسټ د مخاطب پر اقرار او اعتراف باندی ولاړ دی(۱۹) . له دې نه علاوه ، زه انسان ته بلنه ورکوم چې د خپل دننه او بهر ټول کایّنات او د هغه اغېزو او پیښو ته ښه غور وکړي تر څو د خپل دننه او دباندی ټول حقایق ښه ورمعلوم سي او د هغو د غوښتنو سره سم صحیح لاره غوره کړی(۲۰) .

پوښتنه: اوس به یوه بله موضوع مطرح کړم او هغه دا چې آیا راته ویلای سې چې ستا ترتیب څنګه جوړ سوی دی ؟
ځواب: ښه پوښتنه دي وکړه ، زه د ډیرو سورتونو د مجموعې څخه جوړ سوی یم(۲۱) .

(۱) : البقره: ۱۲۹ ؛ آل عمران: ۱۲۴ . (۲) : الاحزاب: ۴۰ . (۳) : الحجر: ۹ . (۴) : العنکبوت: ۴۹ . (۵) : القیامه: ۱۷ ؛ الانعام: ۹۲ ؛ الاحقاف: ۱۲ ؛ ص: ۸۷ ؛ القلم: ۵۲ . (۶) : البقره: ۲۰۸ ؛ آل عمران: ۱۹ ، ۸۵ ؛ الاسرأ: ۹ ؛ الذاریات: ۵۶ . (۷) : آل عمران: ۱۹ ، ۲۰ ، ۸۵ ؛ المایّده: ۳ ؛ الانعام: ۱۲۵ ؛ الحج: ۳۴ ؛ البقره: ۲۰۸ . (۸) : آل عمران: ۱۳۲ ؛ النسأ: ۵۹ ؛ المایّده: ۹۲ ؛ الانفال: ۴۶ ؛ التغابُن: ۱۲ . (۹) : آل عمران: ۳۱ ؛ الاعراف: ۱۵۸ ؛ النسأ: ۵۹ ؛ الانفال: ۴۶ ؛ محمد: ۳۳ . (۱۰) : البقره: ۲۲ ، ۸۲ ؛ المایّده: ۲۹ ؛ هود: ۲۳ ؛ ابراهیم: ۲۳ ؛ العصر: ۳ . (۱۱) : الانعام: ۱۵ ؛ هود: ۱ . (۱۲) : النحل: ۴۴ ، ۴۶ ؛ آل عمران: ۱۳۲ ؛ النسأ ۵۹ ؛ الاحزاب: ۲۱ . (۱۳) : القمر: ۱۷ ، ۲۲ ، ۳۲ ، ۴۰ ؛ مریم: ۹۷ ؛ الدخان: ۵۸ . (۱۴) : النسأ: ۸۲ ؛ محمد: ۲۴ ؛ ص: ۲۹ . (۱۵) : المایّده: ۱۵ ؛ یوسف: ۱ ؛ الحجر: ۱ ؛ النحل: ۱۰۳ ؛ الشعرأ: ۲ . (۱۶) : المایّده: ۹۲ ، ۹۹ ؛ ابراهیم: ۹۲ ؛

النحل: ۳۵ ، ۸۲ ؛ النور: ۵۴ ؛ العنکبوت: ۱۸ . (۱۷) : الکهف: ۱ ؛ الزمر: ۲۸ . (۱۸) : الاسرأ: ۴۱ ، ۸۹ ؛ الکهف: ۵۴ ؛ طه: ۱۱۳ ؛ الاحقاف: ۲۷ ؛ الفرقان: ۵۰ . (۱۹) : یونس: ۳۱ ؛ المومنون: ۸۵ ، ۸۷ ، ۸۹ . (۲۰) : حم سجده: ۵۳ـ۵۴ ؛ الذاریات: ۲۰ـ ۲۳ ؛ البقره: ۱۲۴ ؛ آل عمران: ۱۹۰ـ۱۹۱ ؛ الاعراف: ۱۹۱ . (۲۱) : هود : ۱۳ ؛ البقره: ۲۳ ؛ التوبه: ۲۴ ، ۸۲ ، ۱۲۴ ، ۱۲۷ ؛ یونس: ۳۸ ؛ النور: ۱ .

د روژې څلورم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، خدای دی وکړی چی د روژې تیر دریم سوغاتونه ګټور تمام سوي وی. دغه لړۍ چی « د قرآن سره مرکه» نومیږی د قرآن پوهنی ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنی کیږی او هغه د خپلو آیتونو له مخی ځوابونه وایی. هیله ده چی د توجه او هڅبدو وړ مو وګرځی ، دا ځکه چی نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !
نو د څلورمی روژې لپاره څلورم سوغات لطفاً ملاحظه کړئ ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (څلورمه برخه) :

پوښتنه: ستا آیتونه څو ډوله دي ؟
ځواب: زما آیتونه دوه ډوله دي چی هغه محکم او متشابه نومیږی (۱) .

پوښتنه: آیا تسمیه یعنی بسم الله هم ستا آیت دی ؟ ځکه په دې باره کی ډول ډول نظریات وړاندی کیږی.
ځواب: هو ، بسم الله الرحمن الرحیم زما یو مستقل آیت دی (۲) .

پوښتنه: آیا تا ځینی آیتونه تکراراً هم ذکر کړي دي ؟ که وی ، نو څو بیلګې یې را ښوولای سې ؟
ځواب: هو ، ما څو ځله بعضی آیتونه تکراراً ذکر کړي دي ، مثلاً :
الف- فبِاَی الآءِ رَبِکُما تُکذِبن (پس د خپل رب په کوم نعمت د نعمتونو درواغ وایاست) ۳۱ واره (۳) .
ب- وَلقد یَسَرنَا القُرآن لِذِکر فهل مِن مُدَکِر (موږ دا [قرآن] آسانه کړی دی ، نو آیا نصیحت منونکی څوک سته ؟) ۴ واره (۴) .
ج- وَیلُ یَو مَیَذِ لِلمُکذِبین (د هماغه ورځی درواغ ګڼونکو ته تباهی ده) لس ځله (۵) .

پوښتنه: دا خو په زړه پوری معلومات وو . آیا خپل څو جامع آیتونه هم را ښوولای سې ؟
ځواب: هو ولی نه ، دا دریِ بیلګی په غور سره واوره :
الف- وَ مَن یُطِع اللهَ وَ رَسُولَه وَ یَخش اللهَ وَ یَتقهُ فالیکَ هُمُ المُفلِحُون (۶) ، یعنی: او هغه څوک چی د الله او د هغه د رسول اطاعت وکړی ، د الله څخه وبیریږی او پرهیزګاري غوره کړي نو هغوی به په مراد ورسیږی.
ب- انَ اللهَ یَامُرُ بالعَدلِ وَالاحسَان وَ ایتأ ذِی القربی وَ یَنهی عن الفحشأءِ وَالمُنکر وَ البَغی یَعِظکُم لعَلکُم تَذکرُون (۷) ، یعنی: الله د عدالت ، نېښګنې او صلهٔ رحمی حکم کوي او د بدی ، بې حیایی او ظلم او تیري څخه منع کوی ، هغه تاسی ته نصیحت کوی تر څو قبول یې کړئ.

ج- يَا ايُها الذِينَ آمَنوا اصبرُوا وَ صَابرُوا وَ رَابِطو وَ اتَقوا اللهَ لعَلكُم تُفلحُون (۸) ، يعنى: اې ايمان لرونكو ، صبر وكړئ ، يو بل ته د صبر تلقين وكړئ ، مقابلې ته چمتو سئ او د الله څخه وبيريږئ تر څو بريالي سئ.

پوښتنه: دا خو ډير مهم آيتونه وو . اوس به راسم دې پوښتنې ته چې آيا تا داسې حروف هم استعمال كړي دي چې د بيلو بيلو تورو په شكل وي ؟ كه وي ، نو تعداد يې څو ته رسيږي؟
ځواب: هو ، ما دغسې حروف ذكر كړي دي چې شمير يې ۱۴ ته رسيږي او هغه « مقطعات » بلل كيږي چې ټول د سورتو په پيل كې راغلي دي ، مثلاً :
الم (۹) ، المص (۱۰) ، الر (۱۱) ، طه (۱۲) ، طس (۱۳) ، طسم (۱۴) ، حم (۱۵) ، حم عسق (۱۶) ، ق (۱۷) ، ن (۱۸) ، ص (۱۹) ، يس (۲۰) ، المر (۲۱) ، كهيعص (۲۲) .

پوښتنه: آيا ستا د تلاوت پر مهال سجده كول واجب دي ؟
ځواب: زما په متن كې څو ځايه داسې دي چې د هغو د تلاوت يا اورېدو پر مهال سجده كول واجب ده (۲۳) .

پوښتنه: اوس به راسم دې ته چې آيا تا په خپل متن كې قسم هم اخيستى دى كه يا ؟
ځواب: هو ، ما ډير ځله قسمونه اخيستي دي ، مثلاً : والعصر (۲۴) يعنى په زمانه مى قسم ، والشمس (۲۵) يعنى په لمر مى قسم ، والليل (۲۶) يعنى په شپه مى قسم او ډير نور .

پوښتنه: آيا تا تشبيهه هم استعمال كړې ده ؟ كه وي يو مثال يې راكړه .
ځواب: هو ډير تشبيهات مى كارولي دي مثلاً : مَثلُ الذين اتَخَذوا من دُون الله اولِيأ كمَثلِ العَنكبُوت اتَخَذت بَيتا وَ ان اوهَنَ البُيُوت لبَيتُ العَنكبُوت لو كانوا يَعلمُون (۲۷) يعنى: هغه كسان چې الله يې پريښود بل معبود يې غوره كړ نو د هغه غني په شان دى چې كور يې جوړ كړى دى ، حقيقت دا دى چې تر ټولو كمزوره هماغه د غنى كور دى كاشكى دغه خلك پوهېداى.
په دغه مثال كې د مشركانو معبودان د غنى د ځالى سره تشبه سوي دي معنا دا چې څومره چې د غنى ځاله كمزوره ده په هماغه اندازه د دغو خلكو معبودونه هم كمزوره او بې اغيزې دي.

پوښتنه: آيا تا كومه استعاره يا كنايه هم بيان كړې ده ؟ خصوصاً د پرونيو او نننيو ګمراهانو لپاره ؟
ځواب: هو ، ما ډيرى كنايې استعمال كړي دي ، مثلاً : صُم بُكم عُمى فهُم لا يَرجعون (۲۸) ، يعنى: هغوى كانه دي ، ګونګيان دي او ړانده دي ، نور به نو هغوى بيرته را و نه ګرځى.
په دې مثال كې د كنايې په ډول هغه خلك كانه ، ګونګيان او ړانده بلل سوي دي چې حق نه اورى ، نه يې وايى او نه يې هم وينى.

پوښتنه: آیا تا پیش بینی هم کړي دي که یا ؟
ځواب: هوکی ، ما ځینی پیش ګویانی کړي دي چی ټولی ثابتی سوي هم دي ، مثلاً دا چی تا به خدای د خلګو څخه وساتی ، یا دا چی دغسی قرآن به هیڅکله هم رانه وړای سي ، یا دا چی کافران به ناکامه کیږی ، یا دا چی هغوی به مات سی (۲۹) . زما دغه پیش بینی ملاحظه کړه: وَاِن کادُوا لیَستفِزُونکَ مِنَ الارض لِیُخرجُوکَ مِنهَا وَاِذاً لا یَلبَثُونَ خلفکَ الا قلِیلا (۳۰) ، یعنی: او هغوی غوښته چی تا د دې سیمی څخه په شړلو سره وبیروی او نور به هغوی پخپله هم تر تا وروسته خورا لږ موده پاته سی .
کله چی د مکې کفارو محمد (ص) له وطنه شړلو ته اړیوست ، نو پخپله هغوی هم ډیر ژر د دنیا څخه ولاړل.

(۱) : آل عمران: ۷ . (۲) : النمل: ۳۰ . (۳) : الرحمن: ۱۳ . (۴) : القمر: ۱۷ ، ۲۲ ، ۳۲ ، ۴۰ . (۵) : المرسلات: ۱۵ ، ۱۹ ، ۲۴ ، ۲۸ ، ۳۴ ، ۳۷ ، ۴۰ ، ۴۵ ، ۴۷ ، ۴۹ . (۶) : النور: ۵۲ . (۷) : النحل: ۹۰ . (۸) : آل عمران: ۲۰۰ . (۹) : البقره: ۱ ؛ ال عمران: ۱ ؛ العنکبوت: ۱ ؛ الروم: ۱ ؛ لقمان: ۱ ؛ السجده: ۱ . (۱۰) : الاعراف: ۱ . (۱۱) : یونس: ۱ ؛ هود: ۱ ؛ یوسف: ۱ ؛ ابراهیم: ۱ ؛ الحجر: ۱ . (۱۲) : طه: ۱ . (۱۳) : النمل: ۱ . (۱۴) : الشعرأ: ۱ ؛ القصص: ۱ . (۱۵) : المومن: ۱ ؛ حم سجده: ۱ ؛ الزخرف: ۱ ؛ الدخان: ۱ ؛الجاثیه: ۱ ؛ الاحقاف: ۱ ؛ الشوری: ۱ . (۱۶) : الشوری: ۱-۲ . (۱۷) : ق: ۱ . (۱۸) : القلم: ۱ . (۱۹) : ص: ۱ . (۲۰) : یس: ۱ . (۲۱) : الرعد: ۱ . (۲۲) : مریم: ۱ . (۲۳) : الاسرأ: ۱۰۷ ؛ مریم: ۵۸ ؛ السجده: ۱۵ ؛ الاعراف: ۲۰۶ ؛ الرعد: ۱۵ . (۲۴) : العصر: ۱ . (۲۵) : الشمس: ۱ . (۲۶) : الیل: ۱ . (۲۷) : العنکبوت: ۴۱ . (۲۸) : البقره: ۱۸ . (۲۹) : الاسرأ: ۷۶ ؛ المایِّده: ۲۷ ؛ البقره: ۲۳-۲۴ ؛ آل عمران: ۱۲ ، ۱۵۱ ؛ القمر: ۴۵ . (۳۰) : الاسرأ: ۷۶ .

د روژې پنځم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږی د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږی او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دو وړ مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو دا دی د پنځمی روژې لپاره پنځم سوغات لطفاً مطالعه کړئ ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (پنځمه برخه) :

پوښتنه: آیا ته د علم نښې ګنې ته تسلیم یې ، یعنی هغه منې ؟ ځکه بعضی کسان ګمراه کونکي ادعاګانی کوی.

ځواب: زما په نظر د علم نښې ګنه ثابته او غوڅه ده او زه پر علم ډیر ټینګار کوم. ما علم رونا او عالم اصلی لیدونکی بللی دی ، د عالمانو درجې خدای لوړوی ، علم د انسان پوهه ، ایمان ، ادب او مدنیت پیاوړی کوی. نو آیا دا هر څه د علم سره زما علاقه او رابطه نه ثابتوی ؟ (۱).

پوښتنه: هو باالکل همداسی ده. آیا کولای سم چې وپوښتم ستا د تلاوت آداب کوم دي ؟

ځواب: ډیر ښه ، زما د تلاوت څو مهم آداب په دې ډول دي:

لومړی- پاک او صاف والی (۲) ؛

دوهم- تر هر څه مخکی تعوذ (یعنی اعوذ باالله من الشیطن رجیم) ویل (۳) ؛

دریم- ورو سته تسمیه (یعنی بسم الله الرحمن الرحیم) ویل (۴) ؛

څلورم- سَوکه سَوکه او په سړه سینه تلاوت کول (۵) ؛

پنځم- په تلاوت کی له تلواره کار نه اخیستل (۶) ؛

شپږم- په خشوع او خضوع سره تلاوت کول (۷) ؛

اووم- پر هغه باندی غور او تدبُر کول (۸) ؛

اتم- د نورو لخوا په چوپتیا او ډیره توجه سره زما تلاوت اورېدل (۹) ؛

نهم- د سجده آیتونو په لوستلو یا اورېدلو سره سجده ادا کول (۱۰) ؛

پوښتنه: ستا فضایل یا نښې ګنې څه دي ؟

ځواب: زما نښې ګنې ډیری دي چې څو مختصری بیلګې به یې داسی در وپیژنم:

لومړی- زه د الله کلام یم (۱۱) ؛

دوهم-زما غوندی بل کلام نسته او زه بهترین کلام یم (۱۲) ؛
درېیم-زما کار دا دی چی انسانان د ګمراهۍ د تیارې څخه راوباسم او د هدایت رڼا ته یې راوبولم (۱۳) ؛
څلورم-زه زړونو ته حوصله بخښم او ذهن او فکر ته تینګښت عطأ کوم (۱۴) ؛
پنځم-زه د ټولو انسانانو د روحی ناروغیو لپاره د شفا پیغام یم (۱۵) ؛
شپږم-زه ایمان والاوو ته بشارت یا زیری یم (۱۶) ؛
اووم-زما اغېزه ثابته او مُسَلمه ده (۱۷) ؛
اتم-زما تلاوت یو ډیر لوی عبادت دی (۱۸) ؛

پوښتنه: ډیره مننه ، آیا راته ویلای سې چی پر تا باندی مخالفینو اعتراضونه کړي دي که یا ؟ که وی لطفأ یې څو بیلګې راته ووایه.
ځواب: هو ، پر ما مخالفینو یو څه اعتراضات او نیوکي کړي دي چی ځینی یې دا دي:
لومړی-وایی چی زه د رسول الله (ص) لخوا جوړ سوی یم او ګواکی الله تعالی نه یم نازل کړی (۱۹) ؛
دوهم-وایی که موږ دا ومنو چی ته د الله لخوا نازل سوی یې ، نو بیا سوال دا دی چی ولی په یو ځایی توګه نه یې نازل سوی او ولی لږ لږ نازل سوی یې (۲۰) ؛
درېیم-وایی چی رسول الله (ص) زه د یو عجمی شخص (غیر عرب) په مرسته جوړ کړی یم (۲۱) ؛
څلورم-وایی چی زه باید د هغو دوو مشهورو کسانو څخه پر یوه نازل سوی وای چی د عربو د دوو مشهورو ښارونو (یعنی مکې او طایف) مشران وو (۲۲) ؛
پنځم-وایی چی زما پر ځای کوم بل [نرم دریځه] قرآن باید نازل سوی وای تر څو د دوی لپاره د منلو وړ وای (۲۳) ؛
شپږم-وایی چی زه باید د دوی د هیلو مطابق بدل سم (۲۴) ؛
اووم-زه یې شعر او شاعري بللی یم (۲۵) ؛
اتم-زه یې د پخوانیو خلکو بې سر او بې پښو داستانونه ګڼلی یم (۲۶) ؛
نهم-زه یې د خوب او خیال پاشلی بیان بللی یم (۲۷) ؛
لسم-زه یې جادو بللی یم (۲۸) ؛

پوښتنه: هغوی ولی داسی کول یا یې اوس کوی ؟ یعنی ستا مخالفت ولی سوی دی ؟
ځواب: د بیلا بیلو خلکو لخوا زما سره مخالفت سوی دی چی د علتونو څو مثالونه یې دا دي:
لومړی-د نفسانی غوښتنو پیروی (۲۹) ؛
دوهم-د لاس تنګۍ او بدحالۍ خطر (۳۰) ؛
درېیم-د ظلم او زیادتیو ناوړه عادت (۳۱) ؛
څلورم-د پلرونو او نیکونو په پټو سترګو تقلید (۳۲) ؛

پنځم- خپل منځي تعصب او ډلی ډلی والی (۳۳) ؛
شپږم- مجرمانه ذهنیت او تفکر (۳۴) ؛
اووم- ضدیت او سپین سترګي (۳۵) ؛

پوښتنه: هغوی دی الله اصلاح یا تباه کړی چی بې دلیله او چتی دغسی ضدیت درسره لری. اوس به یوه بله موضوع مطرح کړم او هغه دا چی د دې دنیا په باره کی څه فکر کوې ؟
ځواب: دا دنیا د انسانانو ازمویَنځی دی (۳۶) ، دا یو مؤقتی او فانی ځای دی او تر دې وروسته به قیامت راځی او یو بل مستقل او تلپاته جهان به شتون ولری (۳۷) . دا دنیا د لوبو ځای دی (۳۸) ، د خطا ایستلو ځای دی (۳۹) ، د ښکلاوو او ویاړ ښودلو نوم دی (۴۰) ، د آخرت په پرتله دا ډیر محدود او کوچنی دی (۴۱) .

پوښتنه: ستا په نظر د انسان د ژوند څخه مقصد څه دی ؟
ځواب: زما په نظر د انسان د ژوندانه مقصد د الله بشپړ اطاعت ، عبادت او بندګي ده (۴۲) .

پوښتنه: آیا دا به لازمه وی چی در څخه وپوښتم چی لوی خدای ټوله کایِّنات په څومره موده کی جوړ کړل ؟
ځواب: هو ، هر سوال چی لرې ، آزادانه یې مطرح کولای سې. ستا د دې پوښتنی په ځواب کی به درته ووایم چی لوی الله ټول کاینات په شپږو ورځو کی ببله هیڅ ډول ستړیا څخه جوړ کړي دي (۴۳) . خو دا می هم ویلی دي چی ښه غور او تدبر وکړه (۴۴) .

پوښتنه: داسی ادعا کیږی چی د ساینس له مخی د کایِّنات هر شی جوړه جوړه پیدا سوی دی. خو داسی هم اوریدل کیږی چی کله ساینس د خالپوخو په حال کی و ، تا ویلی وو چی الله هر شی جوړه جوړه خلق کړی دی. آیا په دې هکله څه راته ویلای سې ؟
ځواب: هو ، په دې کی هیڅ شک نسته چی ما واضحاً ویلی دي چی الله هر شی جوړه جوړه پیدا کړی دی (۴۵) . آن دا چی زما یو نوم پخپله هم مثانی (یعنی جوړه جوړه) دی (۴۶) .

(۱) : الزمر : ۹ ؛ الرعد : ۱۲ ؛ المجادله : ۱۱ ؛ الکهف : ۱۱۴ ؛ الحجرات : ۱۳ . (۲) : الواقعه : ۷۹ . (۳) : النحل : ۹۸ . (۴) : العلق : ۱ . (۵) : المزمل : ۴ . (۶) : القیامه : ۱۲ ؛ طه : ۱۱۴ . (۷) : الاسرأ : ۱۰۹ . (۸) : النسأ : ۸۲ ؛ ص : ۲۹ . (۹) : الاعراف : ۲۰۴ . (۱۰) : مریم : ۵۸ ؛ الاسرأ : ۱۰۷ ؛ السجده : ۱۵ . (۱۱) : التوبه : ۲ ؛ الفتح : ۱۵ ؛ یونس : ۳۷ . (۱۲) : الاسرأ : ۸۸ ؛ یونس : ۳۸ ؛ البقره : ۲۳ـ۲۴ ؛ هود : ۱۳ـ۱۴ . (۱۳) : ابراهیم : ۱ ؛ الاسرأ : ۹ . (۱۴) : النحل : ۱۰۲ . (۱۵) : یونس : ۵۷ ؛ الاسرأ : ۸۲ ؛ حم سجده : ۴۴ . (۱۶) : البقره : ۹۷ ؛ النحل : ۸۹ ، ۱۰۲ ؛ النمل :

۲ ؛ الاحقاف: ۱۲. (۱۷): الزمر: ۲۳ ؛ الاسرأ: ۱۰۷ ، ۱۰۹ ؛ الحشر: ۲۱. (۱۸): فاطر: ۲۹ ؛ البقره: ۱۲۱ ؛ الاحزاب
: ۳۴. (۱۹): یونس: ۳۸ ؛ هود: ۱۳ ؛ الانبیأ: ۵ ؛ الفرقان: ۴ ؛ السجده: ۳. (۲۰): الفرقان: ۳۲ ؛ الاسرأ: ۱۰۲
؛ التوبه: ۸۲ ، ۱۲۴ ، ۱۲۷ ؛ محمد: ۲۰. (۲۱): النحل: ۱۰۳ ؛ الفرقان: ۴. (۲۲): الزخرف: ۳۱. (۲۳): یونس:
۱۵. (۲۴): یونس: ۱۵. (۲۵): یس: ۲۹ ؛ انبیأ: ۵ ؛ الحاقه: ۴۱ ؛ الطور: ۳۰. (۲۶): الانعام: ۲۵ ؛ الانفال: ۳۱
؛ النحل: ۲۴ ؛ الفرقان: ۵ ؛ المطففین: ۱۳. (۲۷): الانبیأ: ۵. (۲۸): السبا: ۴۳ ؛ الزخرف: ۲۰ ؛ الانبیأ: ۳ ؛
الاحقاف: ۱۷ ؛ المدثر: ۲۴. (۲۹): القمر: ۳. (۳۰): القصص: ۵۷. (۳۱): العنکبوت: ۴۹. (۳۲): البقره: ۱۷۰
؛ المایّده: ۱۰۴. (۳۳): ص: ۱ـ۲ ؛ الفتح: ۲۲. (۳۴): المطففین: ۱۲. (۳۵): البقره: ۸۹ـ۹۰ ؛ العنکبوت: ۴۷
. (۳۶): الملک: ۲ ؛ هود: ۷ ؛ المایّده: ۴۸ ؛ الانعام: ۱۲۵ ؛ الکهف: ۷. (۳۷): یونس: ۲۴ ؛ الکهف: ۴۵.
(۳۸): الانعام: ۳۲ ؛ العنکبوت: ۶۴ ؛ محمد: ۳۲ ؛ الحدید: ۲۰. (۳۹): آل عمران: ۸۵: الانعام: ۷۰ ، ۱۳۰ ؛
الاعراف: ۵۱ ؛ لقمان: ۳۳ ؛ فاطر: ۵. (۴۰): الحدید: ۲۰. (۴۱): النسأ: ۷۷ ؛ التوبه: ۳۸ ؛ الرعد: ۲۶ ؛
یونس: ۲۴. (۴۲): الذاریات: ۵۲ ؛ البقره: ۲۱ ؛ یونس: ۳ ؛ النحل: ۳۲ ؛ الانبیأ: ۲۵. (۴۳): الاعراف: ۵۴ ؛
یونس: ۳ ؛ هود: ۷ ؛ الفرقان: ۵۹ ؛ ق: ۳۸. (۴۴): النسأ ۸۲ ؛ ص: ۲۹ ؛ محمد: ۲۴. (۴۵): الذاریات: ۴۹
؛ الزمر: ۲۲ ؛ یس: ۳۲ ؛ الرعد: ۳ ؛ الزخرف: ۱۲. (۴۶): الحجر: ۸۷ ؛ الزمر: ۲۳.

د روژې شپږم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږي د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږي او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دو وړ مو وګرځي ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو دا یې هم د شپږمې روژې لپاره شپږم سوغات ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (شپږمه برخه) :

پوښتنه: انسان په کومه درجه یا کوم مقام کې ځای لري ؟

ځواب: انسان تر ټولو مخلوقاتو افضل دی او بهتر مقام لري یعنی اشرف المخلوقات دی (۱) .

پوښتنه: ما داسی هم اوریدلي چې تا انسان د خدای نایب یعنی نماینده بللی دی ، آیا دا رښتیا ده ؟

ځواب: ما انسان ته تر هر څه دا ستر نعمت عطا کړی چې هغه می د الله نایب او خلیفه بللی دی او کله چې الله د هغه د جوړولو په هکله ملایکو ته خبر ورکړ نو فرشتو ورته وویل چې آیا هغه څه ایجادوې چې پر مځکه فساد جوړوی او وینې تویوي ؟ خو الله ورته وویل چې بیشکه ماته هر څه ښه معلوم دي نه تاسو ته (۲) .

پوښتنه: دا خو ډیر مهم معلومات وو . اوس به راسم دې ته چې د بشر دغه لومړنی انسان څوک و ؟

ځواب: دا لومړنی انسان آدم (علیه السلام) نومیږي او ټول بشر د هغه اولاد دی (۳) .

پوښتنه: آیا دا صحیح ده چې ملایکو دغه انسان ته سجده وکړه ؟ که وی آیا دا تر هر څه ستر درنښت نه دی؟

ځواب: هو بالکل همداسی ده. کله چې الله هغه خلق کړ نو فرشتو ته یې د سجدې امر وکړ او هغوی هم ټولو بېله شیطان څخه آدم (ع) ته سجده وکړه (۴) .

پوښتنه: نو آیا انسان د دې ستر امتیاز تر څنګ یو مسؤل او ذمه وار مخلوق هم دی که یا ؟

ځواب: هو ، هغه ډیر مسؤلیتونه لری. مثلاً: بې خبره او بې ثبوته باید په چا پسی څه و نه وایی او نه هم څه وکړی ، هغه د الله د عبادت لپاره خلق سوی دی (۵) ، نو ځکه به د هر انسان حتی رسولانو سره هم حساب کتاب کیږی (۶).

پوښتنه: خدای دی هر انسان خصوصاً مسلمانان منجمله افغانان په خپل دغه حساس مسؤلیت پوه کړی. بله پوښتنه می دا ده چی د انسانی فطرت مهمی ځانګړتیاوی کومی دي ؟
ځواب: د انسان د فطرت څو مهمی ځانګړنی دا دي:
۱ـ لومړنی انسان د خاورو څخه جوړ سو (۷) ، وروسته نور د نطفې څخه پیدا سوي دي (۸).
۲ـ د هغه په خټه (فطرت) کی د نیکۍ او بدۍ دواړو شعور موجود دی (۹).
۳ـ په هغه کی هدایت تعبیه سوی دی (۱۰).
۴ـ هغه د زحمت او مشقت ګاللو لپاره پیدا سوی دی (۱۱).
۵ـ هغه په عمومی توګه تلواري (۱۲) ، ناشکره (۱۳) ، زړه تنګیً او کم ظرفه (۱۴) ، ناپوه (۱۵) ، ظالم او تیری کونکی (۱۶) ، جګړه پال (۱۷) ، بخیل (۱۸) ، حریص (۱۹) او دنیا پرست (۲۰) دی.
۶ـ د خوښۍ په حالت کی انسان فخر او لویی کوی ، خو د لاس تنګۍ او بد حالۍ پر مهال د بې صبرۍ او مأیوسۍ په غیږ ورځی (۲۱).
۷ـ په هغه کی د میرمنی او اولادو طبیعی شوق او رغبت موجود دی (۲۲).
۸ـ که پر انسان څه مصیبت راسی نو الله ته مراجعه کوی (۲۳) ، او ځکه نو په تاوان کی دی (۲۴).

پوښتنه: آیا انسان دښمن لری ؟ که وی نو ستا په نظر هغه څوک دی ؟
ځواب: د انسان تر ټولو ستر دښمن شیطان دی (۲۵).

پوښتنه: آیا تا داسی هم ویلی چی الله پر ځینو کسانو باندی شیطان مسلط کړی دی حال دا چی هغوی ځانونه سم بولی ؟
ځواب: هو دا صحیح ده. هر څوک چی د رحمان د ذکر څخه غافل وی نو الله پر هغوی شیطان مسلط کوی او هغه بې ملګرۍ وی او د سمی لاری څخه بې لیری ساتی حال دا چی هغوی ځانونه پر سمه لار روان بولی (۲۶).

پوښتنه: الله دی ټولو مسلمانانو ته د دغسی مُهلکی ناروغۍ څخه چی ډیرئ په مبتلا دي ، نجات ورکړی. بله پوښتنه می دا ده چی آیا په انسانی خټه کی الله تعالی د لومړۍ ورځی څخه د خپل ربوبیت اقرار تعبیه کړی دی ؟

ځواب: هو باالکل همداسی ده ، د هر انسان روح د لومړی ورځی څخه الله د خپل رب په حیث منلی دی (۲۷).

پوښتنه: آیا راته ویلای سې چی د انسان لویي لویي نفسانی غوښتنی کومی دي ؟
ځواب: د انسان څو عمده نفسی خواهشات چی ما ذکر کړي دي ، دا دي:
۱ـ جنس (۲۸) ؛
۲ـ اولاد (۲۹) ؛
۳ـ مال او دولت (۳۰) ؛
۴ـ سوَرلي (۳۱) [لکه د آس ، موټر او نورو] ؛
۵ـ څاروی او اهلی حیوانات (۳۲) ؛
۶ـ مځکه او د هغې پیداوار (۳۳) ؛
۷ـ کور او محل (۳۴) ؛

پوښتنه: د دې اړینو معلوماتو څخه مننه. بله پوښتنه می دا ده چی ستا په نظر انسانی عقل څه اهمیت لری ؟
ځواب: انسان ته چی الله تر ټولو غټ نعمت عطأ کړی دی هماغه عقل دی. نو د هغه څخه سم کار نه اخیستل د الله ناشکري ده (۳۵). ما په خپل متن کی انسانی عقل ته بلنه ورکړې ده چی کاینات ته ښه غور او فکر وکړی او په هغه کی د الله قدرت او حکمت وویني (۳۶). د الله شریعت هم د عقل او حکمت سره باالکل سمون لری (۳۷). د بل چا په پټو سترګو تقلید کول او د خپل عقل څخه کار نه اخیستل غلط کار دی (۳۸). په کومه معامله او مسأله کی د علم او تحقیق څخه پرته صرف د وهم او ګومان څخه کار اخیستل ښه نه دی (۳۹). د هر انسان څخه به د هغه د عقل د نه استعمالولو له کبله پوښتنه کیږی (۴۰).

پوښتنه: ډیره مننه. اوس به راسم دې ته چی آیا هر انسان مړ کیږی که څنګه ؟
ځواب: هوکې ، هر پیدا کېدونکی انسان مړ کیږی (۴۱).

(۱): الاسرأ: ۷۰ ؛ التین: ۴ ؛ البقره: ۳۴. (۲): البقره: ۳۰. (۳): آل عمران: ۵۹ ؛ الاعراف: ۲۲ ؛ الحجر: ۳۳ ؛ الاسرأ: ۷۰ ؛ یس: ۲۰. (۴): البقره: ۳۴. (۵): الذاریات: ۵۲. (۶): القیامه: ۳۶ ؛ الاسرأ: ۳۲ ؛ الاعراف: ۲. (۷): الحجر: ۲۶ ؛ السجده: ۷ ؛ الرحمن: ۱۴. (۸): النحل: ۴ ؛ السجده: ۸ ؛ الدهر: ۲ ؛ الطارق ۵ـ۷. (۹): الشمس: ۸ ؛ البلد: ۱۰. (۱۰): طه: ۵۰ ؛ الدهر: ۳ ؛ الاعلی: ۳ ؛ البلد: ۱۰ ؛ الشمس: ۸. (۱۱): البلد: ۴. (۱۲): الاسرأ: ۱۱ ؛ الانبیأ: ۳۷. (۱۳): ابراهیم: ۳۴ ؛ الاسرأ: ۲۷ ؛ الحج: ۶۶ ؛ الشوری: ۴۸ ؛ الزخرف: ۱۵. (۱۴): الاسرأ: ۱۰۰. (۱۵): الاحزاب: ۷۲. (۱۶): ابراهیم: ۳۴ ؛ الاحزاب: ۷۲. (۱۷): الکهف: ۵۴ ؛ یس: ۷۷. (۱۸):

المعارج: ۲۱ ؛ النسأ: ۱۲۸. (۱۹): المعارج: ۱۹ ؛ النسأ: ۱۲۸. (۲۰): العادیات: ۸ ؛ الفجر: ۲۰ ؛ آل عمران: ۱۵۲ ؛ النسأ: ۱۲۸. (۲۱): الشوری: ۴۸ ؛ هود: ۱۰ ؛ الروم: ۳۲ ؛ المعارج: ۲۰ ؛ هود: ۹ ؛ حم سجده: ۹ ؛ الاسرأ: ۸۲. (۲۲): الفرقان: ۷۴ ؛ الروم: ۲۱ ؛ آل عمران: ۳۸ ؛ ابراهیم: ۳۹. (۲۳): یونس: ۱۲ ؛ الزمر: ۸ ، ۴۹. (۲۴): العصر: ۲. (۲۵): البقره: ۳۲. (۲۶): الزخرف: ۳۲ـ۳۷. (۲۷): الاعراف: ۱۷۲. (۲۸): آل عمران: ۱۴. (۲۹): آل عمران: ۱۴. (۳۰): آل عمران: ۱۴. (۳۱): آل عمران: ۱۴. (۳۲): آل عمران: ۱۴. (۳۳): آل عمران: ۱۴. (۳۴): التوبه ۲۴. (۳۵): الملک: ۲۳. (۳۶): البقره: ۱۲۴ ؛ الانعام: ۹۵ـ۹۹ ؛ الروم: ۸ ؛ الجاثیه: ۲۲ ؛ التغابن: ۳. (۳۷): البقره: ۱۷۹ ، ۱۸۴ ، ۲۸۲ ؛ الاعراف: ۱۵۷. (۳۸): البقره ک ۱۷۰ ؛ المایِّده: ۱۰۴. (۳۹): الاسرأ: ۳۲ ؛ النجم: ۲۳ و ۲۸. (۴۰): الاسرأ: ۳۲. (۴۱): آل عمران: ۱۵۸ ؛ الانبیأ: ۳۴ ، ۳۵ ؛ العنکبوت: ۵۷ ؛ الزمر: ۳۰.

د روژې اووم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږي د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږي او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دو وړ مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو د اوومی روژې لپاره اووم سوغات وړاندی کوم ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (اوومه برخه) :

پوښتنه: لوی خدای انسانانو ته څومره نعمتونه عطأ کړي دي ؟

ځواب: الله تعالی انسان په بې حده ډیرو حتی بې حسابه نعمتونو سره نازولی دی (۱) .

پوښتنه: د دغو ډیرو او بې حسابه نعمتونو یو مثال راکولای سې ؟

ځواب: اولین او تر ټولو غټ نعمت د الله روح ده ، یعنی الله خپله روح هغه ته ورکړې ده (۲) .

پوښتنه: خو د دې سترو پیرزوینو سره سره ما داسی هم اوریدلي چې تا ځینی انسانان ړانده بللي دي. که وی ، نو دا څوک دي ؟

ځواب: هو دا صحیح ده. زه هغه کسان ړانده بولم چې د الله سبحان وتعالی نښانیو ته غور او فکر نه کوی (۳) .

پوښتنه: چې داسی ده ، نو الهی نښی چیرې دي او څنګه یې باید وپیژنو ؟ آیا څو بیلګې راته ویلای سې ؟

ځواب: هو ولی نه. څو الهی نښی دا دي: د آسمانو او مځکی پیدا کول ، د شپې او ورځی یو په بل اړول ، په سمندر کی د ګټورو شیانو د حصول په خاطر تګ راتګ ، د آسمان څخه د اوبو اورول چې په هغه سره مړه مځکه ژوندۍ کیږي ، پر مځکه ډول ډول حیوانات ، د موسمونو یو په بل بدلېدل ، د آسمان او مځکی تر منځ لویی لویی اوریځی د پوهو انسانانو لپاره الهی نښانې دي (۴) . د انسانانو د ژبو او رنګونو تنوع پخپله الهی نښی دي (۵) . نو که د الله د ستاینو د لیکلو لپاره د سمندر اوبه رنګ سی ، دغه رنګ به پای ته ورسیږی خو د الله بیان به لا نه وی ختم سوی او که یو بل دغسی سمندر هم راوړه سی ، بیا به هم الهی ستاینه پای و نه مومی (۶) . دا لا څه ، که د مځکی ټولی ونی قلمونه او د سمندر اوبه یې هم رنګ سی ، آن که د اوو سمندرونو ټولی اوبه هم رنګ سی بیا به هم د الله بیان ختم نسی (۷) . نو ځکه الله انسانانو ته غوږونه ، سترګی او زړه عطا کړی دی تر څو د هغه شکر ادا کړی (۸) .

پوښتنه: دا خو ډير په زړه پورې ارشادات او معلومات وو . داسې هم ويل کيږي چې تا د انساني زړه ډير انواع ذکر کړي دي. آيا په دې هکله هم څه وضاحت راکولای سې ؟
ځواب. تا صحيح اوربدلي دي. ما په خپل متن کې د انسانانو څو ډوله زړونه بيان کړي دي چې څو مثالونه يې دا دي:
۱ـ سخت زړه (۹) .
۲ـ زنګ وهلی زړه (۱۰) .
۳ـ کوږ يا خيرن زړه (۱۱) .
۴ـ سم او نه کږېدونکی زړه (۱۲) .
۵ـ بيرېدونکی زړه (۱۳) .
۶ـ په ګناه لړلی زړه (۱۴) .
۷ـ بند يا مُهر لګېدلی زړه (۱۵) .
۸ـ ډاډه يا مطمئِن زړه (۱۶) .
۹ـ تياره يا تور زړه (۱۷) .
۱۰ـ روغ يا سالم زړه (۱۸) .
۱۱ـ بې ايمانه يا درېدونکی زړه (۱۹) .
۱۲ـ مغرور او متکبر زړه (۲۰) .
۱۳ـ ايمان لرونکی يعنی ايماندار زړه (۲۱) .
۱۴ـ نرم زړه (۲۲) .

پوښتنه: آيا تا د زړه د تسکين او ډاډمنېدو کومه طريقه هم ويلې ده ؟
ځواب: هو ، ولی نه. يوه بيلګه يې دا ده چې مؤمنان د الله په ذکر سره ډاډمن کيږي او زړونه يې له خوفه بېغمه کيږي (۲۳) .

پوښتنه: ما داسې هم اوربدلي چې ته مو پرله پسې صبر ته هڅوې. آيا د دې کار يوه ګټه را ته ويلای سې ؟
ځواب: هو باالکل همداسې ده. ستر څېښتن تاسې په لوړه ، بېره ، ځانی او مالی زيانونو سره امتحانوی او زېرئ درکوي چې کله د څه مصيبت سره مخامخ سی ، نو ووايی چې مور صرف د الله مال يو او د هغه خوا ته ورتلونکي يو . پر دغسې خلکو بېله شکه د خپل رب عنايتونه او رحمتونه لوريږي (۲۴) .

پوښتنه: نن د نفاق او فتنې يو عجيب حالت مسلط دی. ځينې کسان په ناخبرۍ او ځينې په تجاهل سره او ځينې نور بيا قصداً ستا د ارشاداتو څخه لږ يا ډير مخ اړوی او په ډول ډول پلمو او حيلو سره دلايل جوړوی

او ادعا کوی چی زه (یا موږ) د فلاني شخص یا فلاني سیستم او یا هم فلاني جوړښتون د قوانینو پیروی کوم (یا کوو) . دغسی کړنو او خلکو ته ستا ځواب څه دی ؟
ځواب: ما هر څه ته واضحاً اشاره کړې ده او صریحاً می ویلي چی اسلام یو بشپړ دین دی او پخپله الله هغه ستاسو لپاره خوښ کړی دی (۲۵) . ما هغوی ته ویلی دي چی صرف د هغه څه پیروی وکړئ چی د الله لخوا درته نازل سوی ، له هغه پرته د نورو اولیاوو پیروي مه کوئ (۲۶) . په کوم شي کی چی تاسو اختلاف ولرئ ، نو د هغه فیصله الله ته وسپارئ (۲۷) . د الله او د هغه د رسول اطاعت کوئ ، اختلاف مه کوئ که نه بې زړه به سیً او قوت به مو له منځه ولاړ سي (۲۸) . که مو په یو شي کی اختلاف پیښ سو ، نو که واقعاً هم پر الله او د آخرت پر ورځ ایمان لرئ ، هغه الله او رسول ته راجع کړئ (۲۹) .

پوښتنه: واقعاً چی ترخه حقایق دې بیان کړل ، اوس خو نو بالکل واضح سوه چی څوک ستا ارشادات و نه منی او مراعات یې نکړي حال به یې دغسی وی لکه تا چی اشاره ورته وکړه چی نن عملاً بې زړه سوي دي او هم یې قوت له منځه تللی دی او څوک هیڅ اهمیت نه ورکوي. په دې اړه می بل سوال دا دی چی آیا ممکنه ده چی ستا ډیره حصه ومنل سی او عملی کړای سی خو یوه برخه یې عملی نسی ؟
ځواب: دا هیڅ امکان نلری او له همدې امله نن هره خوا فساد او مصیبت مسلط دی او ما واضحاً ویلی دي چی زما د یوې برخی څخه انکار زما د ټول متن څخه د انکار معنا لری (۳۰) .

(۱) : ابراهیم: ۳۴ ؛ النحل: ۱۸ . (۲) السجده: ۹ . (۳) : الاسرأ: ۷۲ ؛ الحج: ۴۶ . (۴) : البقره: ۱۲۴ . (۵) : الروم : ۲۲ . (۶) : الکهف: ۱۰۹ . (۷) : لقمان: ۲۷ . (۸) : النحل: ۷۸ . (۹) : البقره: ۷۴ ؛ الزمر: ۲۲ ؛ الحدید : ۱۲ ؛ المایًده: ۱۳ . (۱۰) : المطففین: ۱۴ . (۱۱) : آل عمران: ۷ . (۱۲) : آل عمران: ۸ . (۱۳) : الانفال: ۲ ؛ الحج: ۳۵ . (۱۴) : البقره: ۲۸۳ . (۱۵) : یونس: ۷۴ . (۱۶) : الرعد : ۲۸ . (۱۷) : الحج: ۴۶ . (۱۸) : الشعرأ : ۸۹ . (۱۹) : الزمر : ۴۵ . (۲۰) : المؤمن: ۳۵ . (۲۱) : الحدید : ۱۲ ؛ الحج: ۷ . (۲۲) : الزمر: ۲۳ . (۲۳) : الرعد : ۲۸ . (۲۴) : البقره : ۱۵۵-۱۵۷ . (۲۵) : المایًده: ۳ . (۲۶) : الاعراف: ۳ . (۲۷) : الشوری: ۱۰ . (۲۸) : آل عمران: ۶۴ . (۲۹) : النسأ : ۵۹ . (۳۰) : البقره: ۴۱ ، ۸۵ ، ۲۰۸ ؛ آل عمران: ۱۱۹ ؛ التوبه: ۸۲ .

د روژې اتم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږي د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږي او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دو وړ مو وګرځي ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو د اتمې روژې لپاره اتم سوغات ومنئ ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (اتمه برخه) :

پوښتنه: پر کومو شیانو ایمان راوړل حتمي دی ؟

ځواب: پر هر مسلمان باندې دا حتمي او لازمي ده چې پر الله ، د هغه پر ملایکو ، د هغه پر پیغمبرانو ، د هغه پر کتابو ، او د آخرت پر ورځې ایمان راوړي (۱) .

پوښتنه: ستا په نظر د انسان د اُخروي ښېګڼې لپاره شرایط کوم دي ؟

ځواب: صرف او صرف یو شرط دی او هغه دا چې ایمان لرل او د هغه سره سم عمل کول (۲) .

پوښتنه: آیا د دې مطلب دا دی چې د ایمان څخه پرته نور اعمال غلط دي ؟

ځواب: هو همداسې ده ، د ایمان راوړلو څخه پرته هیڅ عمل نه صالح کېدای سی او نه هم د منلو وړ دی (۳) .

پوښتنه: نو آیا د صالح عمل څخه پرته ایمان اعتبار نه لري ؟

ځواب: هر هغه ایمان چې له املې پې د نېک او صالح عمل د کولو عزم پیدا نسي ، اعتبار نلري (۴) .

پوښتنه: آیا دا راته ویلای سې چې ایمان لږ یا ډېر ښه ای سی ؟

ځواب: هو کې ، د ایمان کیفیت کمیږي او ډېریږي (۵) .

پوښتنه: آیا د ځنکدن پر مهال توبه او ایمان قبلیږي ؟

ځواب: مخکې قبلیږي ، خو د مرګ پر پوله قطعاً نه قبلیږي (۶) .

پوښتنه: ډیره ساده خو مهمه پوښتنه لرم ، او هغه دا چې الله څوک دی ؟

ځواب: که څه هم مخکی می دا ځواب مختصراً درکړی دی ، خو دا دی اوس به یې یو څه مفصلاً درو ښیم: الله د هغه هستۍ حقیقی نوم دی (۷) چې دا ټول کایِّنات یې پیدا کړي دي (۸) . الله یو دی او شریک نه لری (۹) . هغه د هر ډول عیب او نقص څخه خلاص او پاک دی (۱۰) او د هر ډول ښه والي او کمال صفتونه لری (۱۱) . هغه ژوندی دی (۱۲) ، هر څه اوري (۱۳) او وینی (۱۴) . هغه د ارادې څښتن دی (۱۵) . همدغه الله رزق ورکونکی دی (۱۶) ، هدایت ورکونکی دی (۱۷) ، د هر شي او هر څه مالک یعنی څښتن دی (۱۸) . هغه پروردګار او رب دی (۱۹) . هغه مطلق حاکم دی (۲۰) . ستر طاقت او اختیار ټول د هغه سره دی (۲۱) . هغه پر هر څه قدرت لری (۲۲) . هغه د ناپایه رحم لرونکی دی (۲۳) . د عبادت وړ صرف او صرف هماغه دی (۲۴) . هغه حکیم (۲۵) او طاقت لرونکی دی (۲۶) .هغه د امن او سولی عطا کونکی دی (۲۷) . هغه ساتونکی او ژغورونکی دی (۲۸) . هغه معافوَنکی (۲۹) او بخښونکی دی (۳۰) . هغه باریک بین دی (۳۱) . نرم او حلیم دی (۳۲) . هغه ستر او عظیم دی (۳۳) . هغه د هیڅ څخه هر څه یعنی د عدم څخه هستی راوړونکی دی (۳۴) . هغه د ښکلاوو جوړونکی یعنی مصور دی (۳۵) . هغه خورا ستر دی (۳۶) . هغه په ستاینو متصف دی (۳۷) . هغه ظاهر (۳۸) او باطن (۳۹) دی. هغه شتمن او غنی دی (۴۰) . هغه مهربان (۴۱) او مرستندوی (۴۲) دی. هغه نور دی (۴۳) . هغه جبار (۴۴) او قهار (۴۵) هم دی. هغه پر هر څه غیږ راګرځونکی دی (۴۶) . هغه حساب اخیستونکی دی (۴۷) . هغه خورا نږدې دی (۴۸) . هغه مینه او محبت کونکی دی (۴۹) . هغه د لوړو درجو څښتن دی (۵۰) . هغه د توبې قبلونکی دی (۵۱) . هغه د عظمت او قدرت لرونکی دی (۵۲) . هغه دا ټول کاینات چلوی (۵۳) . که هغه نه وی نو دا کاینات به ټول ګډوډ او درهم و برهم سی (۵۴) . خیر او شر ، ګټه او زیان د هغه په لاس کی دي (۵۵) . هغه هر ځای حاضر او موجود دی (۵۶) . هغه د مځکی او آسمان په هر پټ او ښکاره شي خبر دی (۵۷) . هغه په هر حرکت خبر دی (۵۸) . هر څوک د هغه محتاج دی (۵۹) . هغه هیڅا ته اړ نه دی (۶۰) . هغه دعاوی اوری او قبلوی یې (۶۱) . هغه د فریاد اورېدونکی دی (۶۲) . ببره صرف د هغه څخه ده (۶۳) . هغه باید یاد کړه سی یعنی وبلل سی (۶۴) . د هغه څخه پناه غوښتل کیږی (۶۵) . امید ونه د هغه څخه کیږی (۶۶) . د هغه سره مینه او محبت باید وسی (۶۷) . د هغه ذکر او شکر باید ادا سی (۶۸) . ژوند او مرګ صرف د هغه په اختیار کی دی (۶۹) . اولاد هغه ورکوی (۷۰) . هغه د تل راهیسی موجود دی او تل به پاته وی (۷۱) . هغه نه د چا پلار او نه هم زوی دی (۷۲) . هغه د هیڅا نه خپل دی او نه یې په ذات یا قوم دی (۷۳) . هغه تر ټولو ستر دی (۷۴) . هغه یو دی او هیڅ شریک نه لری (۷۵) . هغه بې ساری او بې مثاله دی (۷۶) .

پوښتنه: دا خو ډیر ضروری معلومات وو . آیا راته ویلای سې چې د یو مؤمن حقیقی محبوب څوک دی ؟
ځواب: الله تعالی دی (۷۷) .

پوښتنه: تا په خپل متن کی کوم نوم تر ټولو ډیر ذکر کړی دی ؟
ځواب: ما تر ټولو د خپل مؤلف یعنی الله نوم ډیر ذکر کړی چې تر ۲۹۰۰ ځله می هم ډیر یاد کړی دی (۷۸) .

پوښتنه: آیا راته ویلای سې چې تا د الله (ج) کوم صفت ډیر ذکر کړی دی ؟
ځواب: د ربوبیت صفت ، یعنی هغه می تر ۹۰۰ ځله هم زیات ذکر کړی دی (۷۹) .

پوښتنه: تا د الله تعالی کوم صفت په ډیر وسعت او کثرت سره بیان کړی دی ؟
ځواب: د رحمت صفت می په ډیر وسعت سره بیان کړی دی (۸۰) .

پوښتنه: آیا لوی خدای د هر مسلمان دعا اوری او هغه قبلوی ؟
ځواب: هو باالکل همداسی ده ، الله وایی ما در وبوله چې دعا دې قبوله کړم (۸۱) .

پوښتنه: د الهی محبت معیار کوم دی ؟
ځواب: د محمد (ص) رښتیانۍ پیروي هغه معیار دی چې دا ترې معلومېدای سی چې یو څوک د خدای سره څومره مینه او محبت لری (۸۲) .

(۱) : البقره: ۱۳۲ ، ۱۷۷ ، ۲۸۵ . (۲) : البقره: ۱۲ ، ۲۲ ؛ المایده: ۲۹ ؛ هود : ۲۳ ؛ الکهف: ۱۰۷ ؛ العصر : ۳ . (۳) : الکهف: ۱۰۵ ، ۱۰۲ ؛ الاحزاب: ۱۹ ؛ محمد : ۹ ، ۳۲ . (۴) : العنکبوت: ۲ ؛ البقره: ۸ ، ۱۳ ؛ العصر : ۳ ؛ الروم: ۴۴ . (۵) : آل عمران: ۱۷۳ ؛ الانفال: ۲ ؛ التوبه: ۱۲۴ ؛ الاحزاب: ۲۲ ؛ المدثر: ۳۱ . (۶) : النسأ : ۱۸ ؛ یونس: ۹۰ ـ ۹۱ . (۷) : طه: ۱۴ . (۸) : الانعام: ۱۰۲ ؛ الزمر: ۶۲ ؛ الرعد : ۱۲ ؛ المومن: ۶۲ ؛ طه: ۵۰ . (۹) : البقره : ۱۲۳ ؛ النسأ : ۱۷۱ ؛ یوسف: ۳۹ ؛ الرعد : ۱۲ ؛ ابراهیم: ۴۸ . (۱۰) : البقره: ۳۲ ؛ الانعام: ۱۰۰ ؛ آل عمران: ۱۹ ؛ الاسرأ : ۴۳ ؛ الانبیأ : ۸۷ . (۱۱) : الانعام: ۱ ؛ الاعراف: ۱۸۰ ؛ الاسرأ : ۱۱۰ ـ ۱۱۱ ؛ طه: ۸ . (۱۲) : البقره: ۲۵۵ ؛ آل عمران: ۲ ؛ طه: ۱۱۱ ؛ الفرقان: ۵۸ ؛ المومن: ۶۵ . (۱۳) : البقره: ۱۲۷ ، ۲۴۴ ؛ آل عمران ۳۵ ؛ المایده ۶۷ ؛ الانعام: ۱۱۵ ؛ الشوری: ۱۱ . (۱۴) : البقره: ۹۶ ، ۱۱۰ ؛ آل عمران: ۱۵ ؛ المایده: ۷۱ ؛ الانفال: ۳۹ ؛ الملک: ۱۹ . (۱۵) : النحل: ۴۰ ؛ یس: ۸۲ ؛ ابراهیم: ۲۷ ؛ الحج: ۱۸ ؛ القصص: ۶۸ . (۱۶) : الذاریات: ۵۸ ؛ الجمعه: ۱۱ ؛ المومنون: ۷۲ ؛ الحج: ۵۸ ؛ المایده: ۱۱۴ . (۱۷) : الفرقان: ۳۱ ؛ الحج: ۱۲ ، ۵۴ ؛ البقره: ۱۴۲ ، ۲۷۲ ؛ الشوری: ۱۳ . (۱۸) : البقره: ۲۵۵ ؛ آل عمران: ۱۲۹ ، ۱۸۰ ؛ النسأ : ۱۲۲ ؛ الانعام: ۱۲ ؛ لقمان: ۳۷ . (۱۹) : الفاتحه: ۲ ؛ الانعام: ۴۵ ؛ الاعراف: ۵۴ ؛ یونس: ۱۰ ؛ المطففین: ۶ . (۲۰) : یوسف: ۴۰ ؛ الکهف: ۲۲ ؛ الاعراف: ۵۴ ؛ یونس: ۳۱ ؛ السجده: ۵ . (۲۱) : آل عمران: ۲۲ ؛ البقره: ۱۰۷ ؛ المایده: ۱۷ ؛ الاعراف: ۱۵۸ ؛ البروج: ۹ . (۲۲) : البقره: ۲۰ ؛ آل عمران: ۲۲ ؛ المایده: ۱۷ ؛ الانعام: ۱۷ ؛ الملک: ۱ . (۲۳) : الاعراف: ۱۵۶ ؛ المومن: ۷ ؛ الفاتحه: ۱ ؛ الحشر: ۲۲ ؛ یوسف: ۹۲ . (۲۴) : البقره: ۱۲۳ ؛ آل عمران: ۲ ؛ النسأ : ۱۷۱ ؛ المایده: ۷۳ ؛ الناس: ۳ . (۲۵) : البقره: ۳۲ ؛ آل عمران: ۶ ؛ النسأ : ۲۲ ؛ المایده: ۳۸ ؛ التحریم: ۲ . (۲۶) : البقره: ۲۲۰ ؛ آل عمران: ۶ ؛ المایده: ۳۸ ؛ الانفال: ۱۰ ؛ الجمعه: ۳ . (۲۷) : الحشر: ۲۳ . (۲۸) : یوسف: ۲۴ ؛ هود : ۵۷ . (۲۹) : البقره: ۱۷۳ ؛ آل عمران: ۳۱ ؛ النسأ : ۲۵ ؛ الانعام: ۲۵ ؛ البروج: ۱۴ . (۳۰) : الحج: ۲۰ ؛ المجادله: ۲ ؛

النسأ: ۴۳ ، ۹۹ ، ۱۴۹ ؛ الشوری: ۲۵ ، ۳۰ . (۳۱): لقمان: ۱۲ ؛ الملک: ۱۴ ؛ الاحزاب: ۱۳۴ ؛ الانعام: ۱۰۳
؛ الحج: ۲۳ . (۳۲): البقره: ۲۲۵ ، ۲۳۵ ، ۲۲۳ ؛ آل عمران: ۱۵۵ ؛ النسأ: ۱۲ ؛ المایِّده: ۱۰۱ ؛ التغابُن: ۱۷ .
(۳۳): البقره: ۲۵۵ ؛ الشوری: ۴ ؛ الواقعه: ۷۴ ، ۹۲ ؛ الحاقه: ۳۳ ، ۵۲ . (۳۴): البقره: ۱۱۷ ، ۱۵۴ ؛
الانعام: ۱۰۱ ؛ الحشر: ۲۴ . (۳۵): الحشر: ۲۴ ؛ المومن: ۲۴ ؛ التغابُن: ۳ ؛ آل عمران: ۲ ؛ الاعراف: ۱۱ .
(۳۶): هود: ۷۳ . (۳۷): البقره: ۲۲۷ ؛ هود: ۷۳ ؛ ابراهیم: ۱ ؛ التغابن: ۲ ؛ البروج: ۸ . (۳۸): الحدید: ۳ .
(۳۹): الحدید: ۳ . (۴۰): البقره: ۲۲۳ ، ۲۲۷ ؛ آل عمران: ۹۷ ؛ الانعام: ۱۳۳ ؛ الممتحنه: ۲ ؛ التغابن: ۲ .
(۴۱): الفاتحه: ۳ ؛ البقره: ۱۲۳ ؛ طه: ۹۰ ؛ النمل: ۳۰ ؛ حم سجده: ۲ . (۴۲): الانفال: ۴۰ ؛ التوبه: ۱۱۲ ؛
الحج: ۷۸ ؛ النسأ: ۴۵ ؛ الفرقان: ۳۱ . (۴۳): النور: ۳۵ . (۴۴): الحشر: ۲۳ . (۴۵): الانعام: ۱۸ ، ۲۱ ؛
یوسف: ۳۹ ؛ الرعد: ۱۱ ؛ ابراهیم: ۴۸ ؛ المومن: ۱۲ . (۴۶): النسأ: ۱۲۲ ، ۱۰۸ ؛ حم سجده: ۵۴ ؛ الطلاق: ۱۲
؛ هود: ۹۲ ؛ البقره: ۱۹ . (۴۷): النسأ: ۲ ، ۸۲ ؛ الاحزاب: ۳۹ ؛ البقره: ۲۰۲ ؛ الرعد: ۴۰ ؛ المومن: ۱۷ . (۴۸)
: البقره: ۱۸۲ ؛ هود: ۲۱ ؛ السبا: ۵۰ . (۴۹): هود: ۹۰ ؛ البروج: ۱۴ ؛ البقره: ۱۹۵ ، ۲۲۲ ؛ آل عمران: ۷۲ ، ۱۳۴
؛ المایِّده: ۴۲ . (۵۰): البقره: ۲۵۵ ؛ الحج: ۲۲ ؛ لقمان: ۳۰ ؛ سبا: ۲۳ ؛ الشوری: ۵۱ . (۵۱): البقره: ۳۷ ، ۵۴
، ۱۲۰ ؛ التوبه: ۱۰۴ ، ۱۱۸ ؛ النور: ۱۰ ؛ الحجرات: ۱۲ ؛ النسأ: ۱۲ . (۵۲): الرحمن: ۲۷ ، ۷۸ . (۵۳): یونس:
۳۱ ؛ الاعراف: ۵۴ ؛ الطلاق: ۱۲ ؛ الروم: ۲۵ ؛ حم سجده: ۱۲ . (۵۴): الانبیأ: ۲۲ ؛ المومنون: ۷۱ ؛ البقره:
۲۵۵ ؛ آل عمران: ۲ ؛ طه: ۱۱۱ . (۵۵): الانبیأ: ۳۵ ؛ آل عمران: ۲۲ ؛ الانعام: ۱۷ ؛ یونس: ۱۰۷ ؛ فاطر: ۲ . (۵۶)
: البقره: ۱۱۵ ؛ الحدید: ۴ ؛ المجادله: ۷ . (۵۷): الانعام: ۵۹ ، ۷۳ ؛ التوبه: ۹۴ ؛ الرعد: ۹ ؛ المومنون:
۹۲ ؛ العنکبوت: ۲۲ . (۵۸): البقره: ۲۳۴ ؛ آل عمران: ۱۵۳ ؛ المایِّده: ۸۵ ؛ الانعام: ۱۸ ؛ التحریم: ۳ .
(۵۹): فاطر: ۵۵ ؛ محمد: ۳۸ . (۶۰): الاخلاص: ۲ ؛ البقره: ۲۲۷ ؛ آل عمران: ۹۷ ؛ الانعام: ۱۳۳ ؛ التغابن:
۲ . (۶۱): البقره: ۱۸۲ ؛ المومن: ۲۰ ؛ النمل: ۲۲ ؛ هود: ۲۱ ؛ الصافات: ۷۵ . (۶۲): الانفال: ۹ . (۶۳): البقره:
۱۵۰ ؛ المایِّده: ۳ ؛ الرعد: ۲۱ ؛ الانبیأ: ۴۹ ؛ الاحزاب: ۳۹ . (۶۴): الجن: ۱۸ . (۶۵): الفلق: ۱ ؛ الناس: ۱ـ ۳
. (۶۶): الکهف: ۱۱۰ . (۶۷): البقره: ۱۲۵ ؛ التوبه: ۲۴ ؛ المایِّده: ۵۴ ؛ آل عمران: ۳۱ . (۶۸): الاحزاب: ۴۱ ؛
الجمعه: ۱۰ ؛ البقره: ۱۵۲ ، ۱۷۲ ؛ العنکبوت: ۱۷ ؛ لقمان: ۱۲ . (۶۹): الملک: ۲ ؛ آل عمران: ۵۲ ؛ الاعراف:
۵۸ ؛ التوبه: ۱۱۲ ؛ الحدید: ۲ . (۷۰): الشوری: ۴۹ ؛ الانبیأ: ۹۰ ؛ آل عمران: ۳۸ ؛ مریم: ۵ ؛ ص: ۳۰ . (۷۱):
الحدید: ۳ ؛ الرحمن: ۲۷ ؛ ق: ۱۵ ؛ حم سجده: ۲۱ ؛ یونس: ۷۹ . (۷۲): الاخلاص: ۳ ؛ الفرقان: ۲ ؛
الصافات: ۱۵۱ـ۱۵۲ ؛ النسأ: ۱۷۱ ؛ مریم: ۳۵ ، ۹۲ . (۷۳): الصافات: ۱۵۸ ؛ الانعام: ۱۰۱ ؛ الجن: ۳ . (۷۴):
النسأ: ۳۴ ؛ الاسرأ: ۴۳ ؛ الرعد: ۹ ؛ الحج: ۲۲ ؛ لقمان: ۳۰ . (۷۵): الانعام: ۱۲۳ ؛ الاسرأ: ۱۱۱ ؛ الفرقان: ۲
؛ الاعراف: ۱۹۰ ؛ التوبه: ۳۱ . (۷۶): الشوری: ۱۱ ؛ الاخلاص: ۱ ؛ النحل: ۱۷ ؛ الاعراف: ۱۹۱ . (۷۷): البقره:
۱۲۵ ؛ المایِّده: ۵۴ ؛ التوبه: ۲۴ ؛ الانعام: ۱۲۲ . (۷۸): الفاتحه: ۱ ؛ البقره: ۷ ؛ آل عمران: ۱۲ ؛ النسأ: ۵ ؛
الاخلاص: ۱ . (۷۹): الفاتحه: ۱ ؛ البقره: ۲۱ ؛ آل عمران: ۵۱ ؛ النسأ: ۱ ؛ المایِّده: ۲۸ . (۸۰): الاعراف: ۱۵۲ ؛

حم سجده: ۷ ؛ المومن: ۷ ؛ الزمر: ۵۳ ؛ الانعام: ۱۲. (۸۱): البقره: ۱۸۲ ؛ النمل: ۲۲ ؛ المومن: ۲۰: الشوری: ۲۲. (۸۲): آل عمران: ۳۱.

د روژې نهم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږی د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده . دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږی او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دو وړ مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو د نهمی روژې لپاره نهم سوغات ومنئ ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (نهمه برخه) :

پوښتنه: پر الله تعالی کوم کوم خلک ډیر ګران دي ؟

ځواب: الله تعالی دغه خلک ډیر خوښوی:

۱ـ پاک انسانان(۱) .

۲ـ نیک عمله کسان(۲) .

۳ـ پرهیزګاره خلک (۳) .

۴ـ انصاف یا عدالت خوښونکي کسان(۴) .

۵ـ توبه کونکي انسانان(۵) .

۶ـ صبر کونکي یعنی صابران(۶) .

۷ـ پر خدای توکل کونکي کسان(۷) .

۸ـ د خدای په لاره کی جهاد کونکي انسانان(۸) .

پوښتنه: آیا را ته ویلای سې چې د الله تعالی د کومو کومو خلکو څخه بد راځي ؟

ځواب: هو ولی نه ، الله تعالی دغه انسانان هیڅ نه خوښوی:

۱ـ کافر(۹) .

۲ـ ظالم(۱۰) .

۳ـ بې ایمانه او خاین(۱۱) .

۴ـ فتنه او فساد خپرونکی(۱۲) .

۵ـ چټی یا بې ځایه مصرف کونکی(۱۳) .

۶ـ متکبر یا کبرجن(۱۴) .

پوښتنه: په رښتيا هم نن هره اسلامی خصوصاً افغانی ټولنه د ظالمانو ، فاسدانو ، خاینانو او کبرجنانو څخه ډکه ده نو ځکه هر څه وران دي. الله دی دغسی کسان اصلاح او فلاح کړی. په هر صورت ، اوس به راسم دي مسألې ته چی آیا په رښتیا هم د غیب علم صرف خدای ته معلوم دی ؟
ځواب: هو باالکل همداسی ده. په آسمانو کی او پر مځکه باندی هیڅوک او هیڅ شی هم بېله خدایه له غیبه ناخبره دي (۱۵).

پوښتنه: چی داسی ده ، نو مورږ خو پوهیږو چی رسولانو معجزې لرلې او په ځینو مواردو کی به له غیبه هم خبر وو . په دې حساسه مسأله کی څه وضاحت راکولای سې ؟
ځواب: الله تعالی بعضی وختونه د خپل حکمت او مصلحت پر اساس د غیب یو څه علم خپلو رسولانو ته عطا کړی دی او بس (۱۶).

پوښتنه: یوه بله مسأله چی له ډیره وخته یې په ذهن کی لرم دا ده چی ځینی پوهان او پروفیسوران ادعا کوی چی مورږ په لابراتوار کی دا یا هغه ژوندی شی جوړ کړ. آیا را ته ویلای سې چی الهی مخلوق څومره قدرت لری ؟
ځواب: خورا لږ حتی هیڅ ، که ټول مخلوق هم سره یو ځای سی ، حتی یو مچ به هم جوړ نه کړای سی. (۱۷).

پوښتنه: دا خو واقعاً هم ډیر غټ چلنج دی. اوس به راسم دې ته چی آیا په رښتیا هم ته د شِرک په خلاف یې ؟
ځواب: هو ، زه د شرک سخت مخالف او ضد یم او ترما بل هیڅ شی هم د شرک ډیر مخالف نه دی (۱۸).
باید ووایم چی په الهي ذات او صفتونو کی هیڅوک هم نسي شریک کېدای بلکی الله وحدهُ لا شریک دی (۱۹).

پوښتنه: که راته ووایې چی د مشرک نبني کومی دي ، خوشاله به سم.
ځواب: د یو مشرک انسان پیژندنه دا ده چی کله د هغه په مخ کی د الله د توحید بیان وسی نو د هغه زړه تنګ ، منقبض او کوچنی کیږی خو که د الله څخه ماسپوا د نورو هستیو بیان وی نو خوشالی احساسوي (۲۰).

پوښتنه: آیا دا رښتیا ده چی د عربو د هغه مهال مشرکانو الله ته عقیده لرله یعنی هغه یې مانه ؟
ځواب: هو همداسی ده ، هغوی الله د کاینناتو خالق او مُدبر باله (۲۱).

پوښتنه: چی داسی ده نو د بتانو عبادت یې ولی کاوه ؟

ځواب: هغوی دا بتان د خدای لپاره وسیله او واسطه بلله (۲۲) او د هغو په عبادت سره یې ځانونه الله ته نږدې احساسول (۲۳).

پوښتنه: هغه کومه ګناه ده چې نه بخښل کیږی ؟
ځواب: هغه شِرک دی چې هیڅ نه معافیږی (۲۴).

پوښتنه: آیا د کوم مشرک لپاره بخښنه یا مغفرت غوښتل کېدای سی ؟ ځکه ځینی کسان په بې خبری یا بې تفاوتی سره وایی چې فلانی (کافر یا مشرک یا هندو...) دی خدای وبخښی. آیا له خدایه د کافر لپاره دغسی مغفرت غوښتل کېدای سی ؟
ځواب: یا قطعاً نه ، دا ځکه چې د هغه کفر ، شِرک او غیر مسلمانتوب له وړاندی لا معلوم او ثابت دی چې ځای یې دوزخ دی (۲۵).

(۱): البقره: ۲۲۲ ؛ التوبه: ۱۰۸. (۲): البقره: ۱۹۵ ؛ آل عمران: ۱۳۴ ، ۱۴۸ ؛ المایِّده: ۱۳ ، ۹۳. (۳): آل عمران: ۷۲ ؛ التوبه: ۴ ، ۷. (۴): المایِّده: ۴۲ ؛ الحجرات: ۹ ؛ الممتحنه: ۸. (۵): البقره: ۲۲۲ ؛ التوبه: ۱۱۲. (۶): آل عمران: ۱۴۶. (۷): آل عمران: ۱۵۹. (۸): الصف: ۴. (۹): آل عمران: ۳۲ ؛ الروم: ۴۵. (۱۰): آل عمران: ۵۷ ، ۱۴۰ ؛ الشوری: ۴۰. (۱۱): النسأ: ۱۰۷ ؛ الانفال: ۵۸ ؛ الحج: ۳۸. (۱۲): المایِّده: ۲۴ ؛ القصص: ۷۷. (۱۳): الانعام: ۱۴۱ ؛ الاعراف: ۳۱. (۱۴): النحل: ۲۳. (۱۵): المایِّده: ۱۰۹ ؛ النمل: ۲۵ ؛ الانعام: ۷۳ ؛ الزمر: ۴۶. (۱۶): الجن: ۲۲ ـ ۲۷. (۱۷): الحج: ۷۳. (۱۸): البقره: ۲۲ ؛ الرعد: ۳۲ ؛ الکهف: ۱۱۰ ؛ الحج: ۲۲ ؛ یونس: ۱۰۶. (۱۹): الانعام: ۱۲۳ ؛ المومنون: ۹۱ ـ ۹۲ ؛ النمل: ۲۳ ؛ الروم: ۴۰ ؛ الاخلاص: ۴. (۲۰): الزمر: ۴۵ ؛ الاسرأ: ۴۶. (۲۱): یونس: ۳۱ ؛ المومنون: ۸۴ ـ ۹۰. (۲۲): یونس: ۱۸ ؛ الزمر: ۴۳. (۲۳): الزمر: ۳. (۲۴): النسأ: ۴۸ ، ۱۱۶. (۲۵): التوبه: ۱۱۳ـ۱۱۴.

د روژې لسم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږی د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږی او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دو وړ مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو د لسمی روژې لپاره لسم سوغات ومنئ ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (لسمه برخه) :

پوښتنه: د ملایکو یعنی فرشتو په هکله څه نظر لرې ؟ که په دې هکله یو څه معلومات راکړې خوشاله به سم.

ځواب: ملایکی هم د الله یو مخلوق دی (۱) . پر هر مسلمان دا فرض ده چې پر هغوی به ایمان راوړي (۲) . د هغوی دنده د الله تسبیح او تقدس کول (۳) ، نبیانو او رسولانو ته د الهی پیغام رسول (۴) ، او د هغه په امر سره بیلابیلی جوړښتی او تکوینی چاری سر ته رسول دي (۵) . ملایکی د الله د فرمان تابع دي او د هغه د هیڅ حُکم څخه سرغړوَنه نه کوی (۶) . د هغوی سره دښمني د خدای سره د دښمنۍ معنا لری (۷) . ځینی ملایکی تر نورو افضل او غوره وی او الله ته نږدې وی (۸) . د الله په حُکم سره یوې ملایکی زه نازل کړم چې جبریل نومیږی (۹) . ملایکی پر نبی کریم (ص) باندی درود وایی (۱۰) . ملک الموت یعنی د مرګ فرشته د انسان روح قبض کوی (۱۱) . په دوزخ کی د عذاب ورکولو په خاطر یوه توند خویه ملایکه مقرره ده (۱۲) . د عربو مشرکینو دا باطله عقیده لرله چې ویل یې ملایکی د الله لونې دي (۱۳) . د الله تعالی په حکم سره ټولو فرشتو آدم علیه السلام ته سجده وکړه (۱۴) .

پوښتنه: آیا د څو ملایکو نومونه را ښودلای سې ؟

ځواب: هو ولی نه. د ځینو ملایکو نومونه دا دي: جبریل (۱۵) ، میکایل (۱۶) ، هاروت (۱۷) او ماروت (۱۸) .

پوښتنه: ما داسی هم اوریدلي چې ځینو ملایکو انسانانو ته سحر یعنی جادو هم ورښوولې. آیا دا کار منع او حرام نه دی ؟

ځواب: اصلی قصه له دې قراره ده چې دوې فرشتې وې چې هاروت او ماروت نومیدې او په بابل کی یې جادو ښودله مګر دا هر څه د امتحان لپاره وو او خلک یې تر ښوونی مخکی باخبره کول او له دې کاره ځکه چا ته زیان نه رسیدئ چې هر څه د الله په اختیار کی دي (۱۹) .

پوښتنه: ډیره مننه. اوس به یوې بلې موضوع ته اشاره وکړم او هغه دا چې آیا تا په خپل متن کې د نبیانو علیهم السلام ذکر هم کړی دی ؟ که وی ، نو د څو پیغمبرانو نومونه را اخیستلای سې ؟
ځواب:هو ، ما د ډیرو رسولانو او انبیاوو نومونه ذکر کړي دي(۲۰) ، چې څو یې په دې ډول دي:
نوح(۲۱) ، هود (۲۲) ، صالح(۲۳) ، ابراهیم(۲۴) ، اسحاق(۲۵) ،اسمعیل(۲۶) ، یعقوب(۲۷) ، داؤد (۲۹/۲۸) ، سلیمان(۳۰) ، ایوب(۳۱) ، یونس(۳۲) ، ادریس(۳۳) ، لوط(۳۴) ، موسی(۳۵) ، هارون (۳۶) ، ذولکفیل(۳۷) ، الیسع(۳۸) ، زکریا (۳۹) ، الیاس(۴۰) ، یحیی(۴۱) ، عیسی(۴۲) او محمد (۴۳) علیهم السلام.

پوښتنه: آیا دغه او نور ټول انبیأ انسانان وو ؟
ځواب: هو باالکل ، د الله ټول نبیان انسانان وو (۴۴) . هغوی ودونه کړي وو ، او اولادونه یې لرل(۴۵) .

پوښتنه: آیا دا راته ویلای سې چې د نبیانو په لړ کې ښځې هم شاملې وې که یا ؟
ځواب: یا ، نبوت صرف نارینه وو ته حاصل و ، هیڅ نبی ښځه نسته(۴۶) .

پوښتنه: آیا نبوت اکتسابی و ؟
ځواب: یا قطعأ داسی نه ده ، بلکی هغه په تمامه معنی وهبی و ، یعنی د کسب څخه نه حاصلیدئ او الله چې څنګه غوښته هغسی به یې یو انسان د نبوت لپاره غوره او انتخاب کاوه(۴۷) .

پوښتنه: آیا راته ویلای سې چې ټول نبیان په مرتبه او رتبه کې سره برابر وو که یا ؟
ځواب: یا داسی نه ده ، بلکی ځینو نبیانو ته پر نورو فضیلت حاصل و (۴۸) .

پوښتنه: آیا په هر ملت او قوم کې پیغمبر راغلی دی ؟
ځواب: هو ، په هر قوم کې پیغمبر مبعوث سوی دی(۴۹) .

پوښتنه: آیا پر ټولو نبیانو ایمان راوړل حتمی دی ؟
ځواب: هو باالکل ، پر ټولو نبیانو باید ایمان راوړه سی(۵۰) ، بلکی د صرف یو نبی څخه انکار د ټولو د انکار معنا لری(۵۱) .

پوښتنه: آیا ټولو نبیانو عین یو دعوت ورکړی و که د هر یوه بلنه له بله بېله وه ؟

ځواب: د ټولو نبیانو دعوت عین یو شی و ، یعنی ټولو د صرف یو دین بلنه ورکوله چی هغه اسلام دی (۵۲) او د هغه لنډیز دا دی چی د یوازینی خدای بندګي باید ومنل سی او برعکس د غیرالله د بندګۍ څخه ډډه وسی (۵۳).

پوښتنه: نو چی داسی ده ، آیا انبیأ کرام پخپله د خپل دعوت نمونې وو که یا ؟
ځواب: هو باالکل هغوی د خپل دعوت بهترینی بیلګې وې (۵۴).

پوښتنه: آیا دا رښتیا ده چی د نبی اطاعت د خدای د اطاعت په معنا دی ؟
ځواب: هو ، چا چی د رسول اطاعت وکړو نو د الله اطاعت یې وکړو (۵۵). دا ځکه چی هر نبی د الله نماینده او استاځی دی (۵۶).

پوښتنه: آیا دا راته ویلای سې چی هر نبی د مخالفت سره مخامخ سوی دی که صرف ځینی نبیان ؟
ځواب: هر نبی د مخالت سره مخامخ سوی دی (۵۷).

پوښتنه: ډیرئ خلک وایی چی د نبی او رسول تر منځ فرق سته. آیا دا رښتیا ده ؟ که وی نو هغه په څه کی دی ؟
ځواب: هو ، نبی او رسول فرق سره لری چی هغه د مرتبې او مقام له مخی دی ، یعنی د رسول درجه د نبی څخه لوړه ده (۵۸).

(۱) :الصافات: ۱۵۰ ؛ (۲) : البقره: ۲۲۵ ؛ النسأ : ۱۳۲ ؛ البقره: ۱۷۷ . (۳) : البقره: ۳۰ ؛ الرعد : ۱۳ ؛ الزمر: ۷۵ . (۴) : الحج: ۷۵ ؛ فاطر: ۱ ؛ البقره: ۹۷ . (۵) : السجده: ۱۱ ؛ النسأ : ۹۷ ؛ النحل: ۳۲ ؛ المعارج: ۴ ؛ القدر : ۴ . (۶) : التحریم: ۲ ؛ النسأ : ۱۷۲ ؛ الزخرف: ۱۹ . (۷) : البقره: ۹۸ . (۸) : النسأ : ۱۷۲ . (۹) : البقره: ۹۷ ؛ النحل: ۱۰۲ ؛ الشعرأ : ۱۴۳ . (۱۰) : الاحزاب: ۵۶ . (۱۱) : السجده: ۱۱ . (۱۲) : التحریم: ۲ . (۱۳) : الاسرأ : ۵۰ ؛ الصافات: ۱۵۰ ؛ الزخرف: ۱۹ ؛ النجم: ۲۷ . (۱۴) : الحجر: ۳۰ ؛ البقره: ۳۴ ؛ الاسرأ : ۲۱ ؛ الکهف: ۵۰ ؛ طه: ۱۱۶ . (۱۵) : البقره: ۹۷ ـ ۹۸ ؛ التحریم: ۴ ؛ النحل: ۱۰۲ . (۱۶) : البقره: ۹۸ . (۱۷) : البقره: ۱۰۲ . (۱۸) : البقره: ۱۰۲ . (۱۹) : البقره: ۱۰۲ . (۲۰) : البقره: ۱۳۲ ، ۱۷۷ ؛ آل عمران: ۸۴ ؛ المایّده: ۴۴ : الاحزاب: ۷ ؛ الزخرف: ۲. (۲۱) : النسأ : ۱۲۳ ؛ هود : ۳۶ ؛ نوح: ۲۱ . (۲۲) : هود : ۵۳ ؛ الشعرأ : ۱۲۴ . (۲۳) : الاعراف: ۷۷ ؛ هود : ۲۲ ؛ الشعرأ : ۱۴۲ . (۲۴) : البقره: ۱۲۴ ، ۱۳۲ ؛آل عمران: ۸۴ ؛ النسأ : ۱۲۳ . (۲۵) : الصافات: ۱۱۲ ؛ الانعام: ۸۴ ؛ البقره: ۱۳۲ ؛ آل عمران: ۸۴ ؛ النسأ : ۱۲۳ . (۲۶) : مریم: ۵۴ ؛ البقره: ۱۳۲ ؛ النسأ : ۱۲۳ ؛ الانعام: ۸۴ ؛ ص: ۴۸ . (۲۷) : البقره: ۱۳۲ ؛ الانعام: ۸۴ ؛ آل عمران: ۸۴ ؛ النسأ : ۱۲۳ . (۲۸) : الانعام: ۸۴ ؛ المومن: ۳۴ ؛ یوسف: ۴ ، ۵ ، ۶ ، ۲۲ . (۲۹) : الانعام: ۸۴ ؛ الاسرأ : ۵۵ ؛ النسأ : ۱۲۳ . (۳۰) : النسأ : ۱۲۳ . (۳۱) : النسأ : ۱۲۳ ؛ الانعام: ۸۴ ؛ ص: ۴۱ . (۳۲) : الصافات: ۱۳۹ ؛ النسأ : ۱۲۳ ؛ الانعام: ۸۴ . (۳۳) : مریم: ۵۲ ؛ الانبیأ :

۸۵. (۳۴): الصافات: ۱۳۳ ؛ الشعرأ: ۱۲۱ ؛ الانعام: ۸۲ ؛ الانبیأ: ۷۴. (۳۵): مریم: ۵۱ ؛ البقره: ۵۳ ، ۸۷ ؛ آل عمران: ۸۴ ؛ الانعام: ۹۱ ؛ هود: ۹۲. (۳۶): النسأ: ۱۲۳ ؛ الانعام: ۸۴ ؛ یونس: ۷۵ ؛ مریم: ۵۳ ؛ المومنون: ۴۵. (۳۷): الانبیأ: ۸۹ ؛ ص: ۴۸. (۳۸): الانعام: ۸۲ ؛ ص: ۴۸. (۳۹): الانعام: ۸۵ ؛ مریم: ۲ ؛ الانبیأ: ۸۹. (۴۰): الصافات: ۱۲۳ ؛ الانعام: ۸۵. (۴۱): الانعام: ۸۵ ؛ آل عمران: ۳۹ ؛ مریم: ۱۲. (۴۲): النسأ: ۱۷۱ ؛ الانعام: ۸۵ ؛ الصف: ۶ ؛ الحدید: ۲۷ ؛ الزخرف: ۲۳. (۴۳): الاحزاب: ۴ ؛ الفتح: ۲۹ ؛ محمد: ۲. (۴۴): یوسف: ۱۰۹ ؛ النحل: ۴۳ ؛ الانبیأ: ۷ ؛ ابراهیم: ۱۱. (۴۵): الرعد: ۳۸ ؛ الاحزاب: ۵۹. (۴۶): یوسف: ۱۰۹ ؛ النحل: ۴۳ ؛ الانبیأ: ۷. (۴۷): الحج: ۷۵ ؛ یوسف: ۶ ؛ الاعراف: ۱۴۴ ؛ ص: ۴۷. (۴۸): البقره: ۱۵۳ ؛ الاسرأ: ۵۵. (۴۹): الرعد: ۷ ؛ یونس: ۴۷ ؛ النحل: ۳۶ ؛ فاطر: ۲۴. (۵۰): البقره: ۱۳۶ ، ۱۷۷ ، ۲۸۵ ؛ آل عمران: ۸۴. (۵۱): الفرقان: ۳۷ ؛ الشوری: ۱۳ ؛ آل عمران: ۱۹ ، ۸۵. (۵۲): الفرقان: ۳۷ ؛ الشوری: ۱۳ ؛ آل عمران: ۱۹ ، ۸۵. (۵۳): النحل: ۳۶. (۵۴): الانعام: ۵۰ ؛ الاعراف: ۲۰۳ ؛ هود: ۸۸ ؛ الاحقاف: ۹. (۵۵): النسأ: ۲۴ ، ۸۰ ؛ آل عمران: ۵۰ ؛ الشعرأ: ۱۰۸ ، ۱۱۰. (۵۶): الکهف: ۱۰۶ ؛ المومنون: ۴۴ ؛ الحدید: ۲۵ ؛ المجادله: ۲۱. (۵۷): آل عمران: ۸۴ ؛ الانعام: ۱۰ ، ۳۴ ؛ الانبیأ: ۴۱ ؛ سبا: ۴۵ ؛ فاطر: ۴. (۵۸): الاعراف: ۱۵۸ ؛ مریم: ۵۱ ، ۵۴.

د روژې يوولسم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږی د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږی او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دو وړ مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو د يوولسمی روژې لپاره يوولسم سوغات ومنئ ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (يوولسمه برخه) :

پوښتنه: آیا انبیأ کرامو د خپل نبوت ، دعوت او تبلیغ لپاره د خلکو څخه معاوضه یا فیس اخیست ؟

ځواب: یا هیڅکله نه ، بلکې ټولو نبیانو صرف او صرف د الله څخه اجر غوښت او بس (۱) .

پوښتنه: ځنی کسان وایی چې انبیأ علیهمُ السلام د قیامت په ورځ د حساب کتاب او پوښتنې څخه خلاص دي. آیا دا خبره صحیح ده ؟

ځواب: یا دا غلطه ده ، بلکې هر نبی به د قیامت په ورځ د خپلو اعمالو ځواب وایی او د هغوی ټولو څخه به بشپړ حساب کتاب غوښتل کیږی (۲) .

پوښتنه: آیا تا په خپل متن کې د کوم نبی دُعا هم بیان کړې ده ؟ که وی لطفأ يې یوه بیلګه راته ووایه تر څو لوستونکي ورڅخه ګټمن سی.

ځواب: هو ، ما د ځینو نبیانو دعاوی ذکر کړي دي. د مثال په توګه د یوسف (ع) دغه دعا : رَب قد آتیتنی من المُلک وَ عَلمتنی من تأویل الاحادث فاطرَ السموت وَ الارض انت ولی فی الدُنیا وَ الاخرت توَفنی مُسلماً وَ الحقنی بالصالحین (۳) . یعنی: اې زما ربه ! تا ما ته حکومت بخښلی او معامله فهمی دې را عطأ کړې ده ، د آسمان او مځکې پیدا کونکې ! همدا ته په دنیا او آخرت کې زما کارسازه يې ، نو که ماته مرګ راسی هغه دی ستا د اطاعت په حالت کې وی او ما په خپلو نیکو بندګانو کې شامل کړه.

پوښتنه: اوس به راسم دې ته چې آیا کوم نبی ښېرا هم کړې ده که یا ؟

ځواب: هو ، کړې يې ده. کله چې نوح (ع) حتی ۹۵۰ کلنی ته ورسېدئ بیا يې هم خپل قوم ته دعوت ورکاوه (۴) . خو کله چې د دې سره سره د قوم اکثریت سمې لاری ته رانغلل (۵) ، نو هغه دا ښېرا ورته وکړه: وَ قال نوح رَب لا تذر عَلی الارض من الکافرین دَیاراً انکَ ان تذرهُم یُضلوا عبادکَ وَ لا یَلدُوآ الا فاجراً کفاراً (۶) . یعنی: او نوح عرض وکړ چې اې زما ربه ! د مځکې پر مخ د کافرانو هیڅ کوم کور مه پرېږده. که ته هغه

همدا سی پریږدي نو هغوی به ستا بندګان ګمراه کړی او د هغوی راتلونکي نسلونه به هم د حق مخالف او نافرمانه سی.

پوښتنه: آیا تا د کوم نبی مُعجزه هم بیان کړي ده ؟
ځواب: هو ، الله تعالی هر نبی ته ځانګړی دلیل او نښانی عطأ کړی ده (۷) ، لکه موسی (ع) ته چی یې د لکړی (۸) او ید بیضأ (۹) نښانی ورکړي وي. صالح (ع) ته یې د یوې اوښي نښاني ورکړې وه (۱۰) ، او عیسی (ع) ته یې هم د الهی حُکم مطابق د مړو ژوندي کول عطأ کړی و (۱۱).

پوښتنه: دا چی خبره عیسی (ع) ته راغله ، آیا پوښتلای سم چی عیسی (ع) په رښتیا هم بې پلاره پیدا سوی دی ؟
ځواب: هو ، هغه بې پلاره پیدا سوی دی (۱۲).

پوښتنه: خو ځینی کسان ادعا کوی چی هغه د خدای زوی دی. آیا دا ادعا صحیح ده ؟
ځواب: یا ، دا کورټ درواغ ده (۱۳). بلکی هغه صرف د الله بنده (۱۴) او د هغه نبی و (۱۵). الله تعالی د هیچا پلار نه دی (۱۶).

پوښتنه: بعضی انسانان په افراط سره ادعا کوی چی عیسی (ع) پخپله خدای دی ، آیا دا خبره درواغ نه ده ؟
ځواب: دا ادعا باالکل درواغ ده (۱۷). د الله څخه پرته بل هیڅ خدای نسته (۱۸).

پوښتنه: آیا ویلای سې چی الله (ج) نبیان د څه لپاره مأمور او رالیږلي دي ؟
ځواب: د انبیاوو د بعثت یا مؤظف کولو څخه مقصد خلکو ته د حق د لاری ورښوول او پر هغه باندی د الله دلیل بشپړول دی (۱۹).

پوښتنه: د رسول مخالفت کونکو ته به د الله لخوا عذاب ورکول سی که یا ؟
ځواب: هو ، پر هغوی به سخت الهی عذاب نازلیږی (۲۰).

پوښتنه: د انسانیت وروستی لارښود څوک دی ؟
ځواب: د الله آخری نبی محمد صلی الله علیه وسلم دی (۲۱) چی د ټول بشر لپاره واجب الاتباع مشر او لارښود دی (۲۲). دا ځکه چی هغه د ټولی دنیا د ښېګڼی لپاره کار وکړ (۲۳) ، خلکو ته یې هدایت وکړ (۲۴) ، هغوی ته یې د ژوندون حیاتی نظام عطا کړ (۲۵) ، په رغنده او ښه توګه یې یوه ټولنه جوړه کړه (۲۶) .

پوښتنه: د رسول الله (ص) د سیرت په هکله تاکوم تضمین کړی دی که یا ؟ لطفاً ګرانو لوستونکو ته معلومات ورکړه.
ځواب: ډیر ښه ، له هغه مهاله چې الله تر قیامته زما د ساتنې ضمانت وکړ ، نو له هماغه ساعته ما هم په خپلو آیتونو کې د خپل حامل نبي (ص) سیرت د تل لپاره محفوظ او ساتلی دی (۲۷) .

پوښتنه: که لطفاً د رسول الله (ص) په باره کې یو څه معلومات راکړئ خوشاله به سم.
ځواب: د هغه نوم محمد (ص) دی (۲۸) . هغه د الله بنده (۲۹) او رسول (۳۰) او وروستی نبی دی (۳۱) . هغه د عربستان په مکه کې زوکېدلی دی (۳۲) . د هغه تر زوکړې مخکې يې پلار مړ سوی و (۳۳) . هغه عرب او مورنی ژبه يې هم عربی وه (۳۴) . د هغه د نسب لړی اسمعیل (ع) او ابراهیم (ع) ته رسیږی (۳۵) . هغه امی یعنی نالوستی و (۳۶) . د هغه د ژوند لومړنی پړاو د سختیو سره مل و خو وروسته يې ژوند سم سو (۳۷) .

(۱) : الشعرأ : ۱۰۹ ، ۱۲۷ ، ۱۴۵ ، ۱۲۴ ، ۱۸۰ ؛ الشوری : ۲۳ ؛ القلم : ۴۶ . (۲) : الاعراف : ۲ ؛ المایدَه : ۱۱۲ ، ۱۱۷ ، ۱۱۸ . (۳) : یوسف : ۱۰۱ . (۴) : العنکبوت : ۱۴ . (۵) : نوح : ۷ ؛ هود : ۳۲ ، ۳۲ ؛ الفرقان : ۳۷ ؛ الشعرأ : ۱۰۵ ؛ القمر : ۹ . (۶) : نوح : ۲۲ ، ۲۷ . (۷) : آل عمران : ۱۸۴ ؛ الروم : ۴۷ ؛ الحدید : ۲۵ ؛ فاطر : ۲۵ . (۸) : البقره : ۲۰ ؛ الاعراف : ۱۱۷ ؛ القصص : ۳۱ ؛ الشعرأ : ۳۲ ؛ طه : ۱۸ . (۹) : الاعراف : ۱۰۸ ؛ طه : ۲۲ ؛ الشعرأ : ۳۳ ؛ النمل : ۱۲ ؛ القصص : ۳۲ ؛ (۱۰) : الاعراف : ۷۳ ؛ هود : ۶۴ ؛ الاسرأ : ۵۹ ؛ الشعرأ : ۱۵۵ ؛ الشمس : ۱۳ . (۱۱) : آل عمران : ۴۹ ؛ المایدَه : ۱۱۰ . (۱۲) : مریم : ۱۲ ـ ۳۴ ؛ آل عمران : ۴۵ ـ ۴۷ و ۴۹ ؛ النسأ : ۱۷۱ . (۱۳) : التوبه : ۳۰ ؛ النسأ : ۱۷۱ . (۱۴) : مریم : ۳۰ ؛ النسأ : ۱۷۲ ؛ الزخرف : ۵۹ . (۱۵) : آل عمران : ۴۹ ؛ النسأ : ۱۷۱ ؛ المایدَه : ۷۵ ؛ الصف : ۶ ؛ الاحزاب : ۷ . (۱۶) : الاخلاص : ۳ ؛ الفرقان : ۲ ؛ الصفت : ۱۵۲ ؛ النسأ : ۱۷۱ ؛ مریم : ۳۵ ، ۹۲ . (۱۷) : النسأ : ۱۷۱ ؛ المایدَه : ۱۱۲ . (۱۸) : البقره : ۱۲۳ ، ۲۵۵ ؛ آل عمران : ۶۲ ؛ النسأ : ۸۷ ، ۱۷۱ ؛ المایدَه : ۷۳ ؛ التغابُن : ۱۳ . (۱۹) : النسأ : ۱۲۵ ؛ البقره : ۲۱۳ ؛ الانعام : ۴۸ ؛ الکهف : ۵۶ ؛ الاسرأ : ۹۴ . (۲۰) : سبا : ۴۵ ؛ النحل : ۱۱۳ ؛ الشعرأ : ۱۳۹ ، ۱۸۹ ؛ العنکبوت : ۳۷ ؛ الشمس : ۱۴ . (۲۱) : الاحزاب : ۴۰ . (۲۲) : النسأ : ۶۴ ؛ الاعراف : ۱۵۸ ؛ الانبیأ : ۱۹۷ ؛ آل عمران : ۳۱ ؛ الاحزاب : ۲۱ . (۲۳) : یونس : ۱۰۸ ؛ الانبیأ : ۱۰۷ ؛ البقره : ۲۱ ؛ الاعراف : ۱۵۸ ؛ الحجرات : ۱۳ . (۲۴) : الحج : ۴۰ ؛ الفرقان : ۱ ؛ الاحزاب : ۴۵ ـ ۴۶ ؛ الشوری : ۵۲ . (۲۵) : یونس : ۵۷ ؛ یوسف : ۱۰۴ ؛ الحجر : ۹ ؛ ص : ۸۷ ؛ البقره : ۱۸۵ . (۲۶) : الفتح : ۲۹ ؛ آل عمران : ۱۱۰ ؛ البقره : ۱۴۳ . (۲۷) : الحجر : ۹ ؛ العنکبوت : ۴۹ ؛ القیامه : ۱۷ . (۲۸) : آل عمران : ۱۴۴ ؛ الاحزاب : ۴۰ ؛ محمد : ۲ ؛ الفتح : ۲۹ . (۲۹) : الاسرأ : ۱ ؛ الکهف : ۱ ؛ الحدید : ۹ ؛ الجن : ۱۹ ؛ النجم : ۱۰ . (۳۰) : آل عمران : ۱۲۴ ؛ المایدَه : ۷۷ ؛ الاحزاب : ۲۱ ، ۴۰ ؛ الفتح : ۲۹ ؛ الحشر : ۷ . (۳۱) : الاحزاب : ۴۰ . (۳۲) : البلد : ۲ ؛ ابراهیم : ۳۵ ؛ آل عمران : ۹۲ ؛ التین : ۳ ؛ الشوری : ۷ . (۳۳) : الضحی : ۲ . (۳۴) : الدخان : ۵۸ ؛ الجمعه : ۲ ؛

الاعراف: **۱۵۷** ، **۱۵۸** ؛ مریم: **۹۷** ؛ الشوری: **۷**. (**۳۵**) : البقره: **۱۲۸** ، **۱۲۹**. (**۳۶**) : الاعراف: **۱۵۷** ، **۱۵۸** ؛ الجمعه: **۲** ؛ العنکبوت: **۴۸**. (**۳۷**) : الضحی: **۸**.

د روژې دوولسم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږي د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده . دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږي او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دوړ مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو دا یې تاسو او دا یې هم د دوولسمی روژې لپاره دوولسم سوغات ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (دوولسمه برخه) :

پوښتنه: که د رسول الله (ص) د بعثت په هکله معلومات راکړې ، خوشاله به سم.

ځواب: کله چې هغه غټ سو ، نو د هدایت په لټه کې سو (۱) . الله تعالی هغه په نبوت سره ونازاوه او پر هغه باندې یې زه نازل کړم (۲) . په لومړي سر کې هغه له تلواره کار اخیست خو الله تعالی له داسې کاره منع کړ او زما د ساتنې او ژغورنې بشپړه ډاډ یې ورکړ (۳) .

پوښتنه: آیا لوی خدای د هغه (ص) د نبوت په باره کې له مخکې څخه کوم خبر راکړی و که یا ؟

ځواب: هو باالکل ، د هغه د راتلونکي نبوت په هکله په تورات ، انجیل او د عیسی (ع) د بشارت په ډول له مخکې څخه لا پیش ګویانې سوي وې (۴) . د هغه بعثت د نبوت د لړۍ تر یو اوږد ځنډ وروسته راڅرګند سو (۵) .

پوښتنه: که لطفاً را ته ووایې چې کله حضرت محمد (ص) په رسالت مأمور سو ، نو لوی او عمده مسؤلیتونه یې څه وو ؟

ځواب: د الله تعالی د رسول کېدو په حیث د هغه لویې ذمه واری او مسؤلیتونه په دې ډول وو :

۱ـ خلکو ته د الله د آیتونو ویل او د هغوی متوجه کول (۶) .

۲ـ د ایمان والاوو د نفس تزکیه او پاکوالی (۷) .

۳ـ هغوی ته د الله د کتاب ورزده کول او د هغه د احکامو ورښوول (۸) .

۴ـ هغوی په واقعیت او سترګو غړولو (بصیرت) پوهول (۹) .

۵ـ انسانانو ته زما تشریح او تفسیر کول (۱۰) .

۶ـ د انسانی ژوندانه د لارښوونې لپاره د یوې عملی او علمی نمونې وړاندی کول (۱۱) .

۷ـ د اصلی دین په هکله د ټولو هغو اختلافونو د حقیقت واضح کول چی د پخوانیو انبیاوو په امتونو کی منځته راغلي وو او په دې لړ کی د هر ډول ګډوډیو ببلول ، د تشویش او وارخطایی رفع کول ، د ګمراهیو د پردو څیرل او د هدایت د لارې څلوَل شامل وو (۱۲) .
۸ـ په دنیا کی د حق د فکری او عملی شاهد په توګه اوسېدل (۱۳) .
۹ـ خلک د غیرالله له پابندیو آزادول ، هغوی د غلطو عنعنو او رواجونو له ځنځیره خلاصول ، د حلال او حرام په ښه توګه تشخیص او ببلول (۱۴) .
۱۰ـ خلکو ته د ښېګڼو او نیکیو د حُکم ورکول او د بدیو څخه منع کول (۱۵) .
۱۱ـ د الله دین د انساني ژوندانه په هره برخه کی جاری او غالب کول (۱۲) .

پوښتنه: دا خو ډیر په زړه پوری معلومات وو . آیا د رسول الله (ص) د نبوت څو دلایل را ته ویلای سې ؟
ځواب: هو ولی نه . د هغه د رسالت څو لنډ دلایل به داسی درو ښیم :
۱ـ د هغه د نبوت تر ټولو غټ دلیل (یعنی معجزه) زه پخپله یم (۱۷) ، او زما غوندی بل هیڅ کلام نسی وړاندی کېدای (۱۸) .
۲ـ هغه کوم نوی نبی نه و (۱۹) ، بلکی د ټولو نبیانو تصدیق یې کاوه (۲۰) .
۳ـ هغه اُمی و او د چا څخه یې لوستل او لیکل نه وو زده کړي ، خو د عمر د یوې ډیری حصې تر تیرېدو وروسته یې یو دم د علم او حکمت ستر تدریس پیل کړ (۲۱) .
۴ـ خلکو له پخوا څخه لا هغه د یو صادق او امین شخص په توګه پیژندئ (۲۲) .

پوښتنه: که ستا خوښه وی نو زه به د رسول الله (ص) د ژوند ، مبارزې او رسالت په موضوع کی نوری پوښتنی هم وکړم. لطفاً را ته ووایه چی تر بعثت وروسته هغه (ص) څنګه خلګ اسلام ته رابلل ؟
ځواب: هغه په نبوت تر مؤظف کېدو ډیر ژر وروسته خلکو ته د حق بلنه پیل کړه (۲۳) . لومړی یې خپل کهول (بنو هاشم) ته د حق پیغام وړاندی کړ (۲۴) . د دعوت او تبلیغ دا لړی تر څه وخته په پټه کېده ، خو څه موده وروسته یې د مکې اوسېدونکو ته د حق پیغام په ښکاره سره ورکاوه (۲۵) .

پوښتنه: رسول الله (ص) په دې لار کی د خنډونو او ستونزو سره هم مخامخ سوی دی که یا ؟
ځواب: هو باالکل . د هغه د بلنی په نتیجه کی د حق او باطل تر منځ یوه شخړه رامنځته سوه او څه کسانو پر هغه ایمان راوړ خو د قوم اکثریت هغه درواغجن وباله او د الله د رسول والي څخه یې انکار وکړ (۲۲) . د کفارو او مشرکانو د دې انکار اصلی دلیل د هغوی نفس پالنه وه چی د هغه پر خلاف یې هیڅ حقیقت نه منیً (۲۷) . ابولهب د ده خورا سخت مخالفت وکړ چی د هغه په باره کی الله داسی فرمایلی دي: تبَت یَدَا ابی لهَب وَتب مَا اغنی عَنهُ مَا له وَمَا کسَب سَیَصلی نارا ذات لهَب وَامرأته حَمَا لته الحَطب فِی جیدِهَا حَبل مِن مَسَد (۲۸) ، یعنی: د ابولهب لاس مات او هغه برباد سو ، نه د هغه مال د ده په درد وخوړ نه یې عاید . هغه

او میرمن به یې هم چې د دغو لرګیو راټولونکې ده ژر په سرو لمبو کې وسوځي یعنی هغه چې په غاړه کې به یې مظبوطه رسۍ وي.

پوښتنه: چې داسې ده ، نو کافرانو او مشرکانو د ده (ص) پر ضد څه وکړل ؟ که یو څه مفصلاً وفرمایې ، ښه به وي.
ځواب: کفارو او مشرکینو د ده پر ضد منفی جبهه جوړه کړه (۲۹) . په ده یې ملنډې وهلې (۳۰) . د بدو شیانو سره یې تشبه کاوه (۳۱) . بې ځایه انګېرنې یې کولې (۳۲) او د اعتراضونو او تهمتونو څپې یې پر راوړلې (۳۳) . دئ یې جادوګر وبالله (۳۴) ، شاعر یې وبالله (۳۵) ، مجنون یې وبالله (۳۶) ، سحر ځپلی (۳۷) او کاهن (۳۸) یې وبالله. پرده یې د خبرو جوړولو تور ولګاوه (۳۹) . د بد حاله او بې اولادۍ پیغورونه یې ورکول (۴۰) . غوږ او د هرې خبرې اوربدونکی یې بالله (۴۱) . له ډیره مخالفته به یې دا تور لګاوه چې پر هغه د الله لخوا کوم کلام یا بل شی نه نازلیږی بلکی دا ټول د ده خپلی جوړوَنی او جعلیات دي (۴۲) .

(۱) : الضحی : ۷ . (۲) : الشوری : ۷ ؛ الفرقان : ۱ ؛ الانعام : ۹۲ ؛ یونس : ۲ ؛ الاسرأ : ۱۰۵ . (۳) : طه : ۱۱۴ ؛ القیامه : ۱۲ ـ ۱۹ . (۴) : الاعراف : ۱۵۷ ؛ الصف : ۱۲ ؛ البقره : ۱۲۹ ، ۱۵۱ ؛ آل عمران : ۱۶۴ ؛ الجمعه : ۲ . (۵) : المایِّده : ۱۹ . (۶) : آل عمران : ۱۶۴ ؛ البقره : ۱۵۱ ؛ الجمعه : ۲ ؛ النمل : ۹۲ ؛ الطلاق : ۱۱ . (۷) : آل عمران : ۱۶۴ ؛ الجمعه : ۲ ؛ البقره : ۱۵۱ . (۸) : آل عمران : ۱۶۴ ؛ الجمعه : ۲ ؛ البقره : ۱۵۱ . (۹) : آل عمران : ۱۶۴ ؛ الجمعه : ۲ ؛ البقره : ۱۵۱ . (۱۰) : النحل : ۴۴ ، ۶۴ ؛ آل عمران : ۱۶۴ ؛ الجمعه : ۲ ؛ البقره : ۱۵۱ . (۱۱) : الاحزاب : ۲۱ ؛ الحشر : ۷ . (۱۲) : المایِّده : ۱۵ ، ۱۲ ؛ النحل : ۲۳ ، ۲۴ . (۱۳) : البقره : ۱۴۳ ؛ النسأ : ۴۱ ؛ النحل : ۸۱ ؛ الحج : ۷۸ . (۱۴) : الاعراف : ۱۵۷ . (۱۵) : الاعراف : ۱۵۷ . (۱۶) : التوبه : ۳۳ ؛ الفتح : ۲۸ ؛ الصف : ۹ . (۱۷) : العنکبوت : ۵۰ ، ۵۱ ؛ الاسرأ : ۱۷ ، ۱۰۵ ؛ البقره : ۲۳ ؛ هود : ۱۲ ـ ۱۳ . (۱۸) : البقره : ۲۳ ؛ یونس : ۳۸ ؛ هود : ۱۳ ؛ الطور : ۳۴ . (۱۹) : الاحقاف : ۷۹ ؛ النسأ : ۱۲۳ ؛ النحل : ۳۲ ؛ النجم : ۵۲ ؛ الشوری : ۱۳ . (۲۰) : البقره : ۱۰۱ ؛ آل عمران : ۸۱ ؛ الصف : ۶ . (۲۱) : الاعراف : ۱۵۷ ـ ۱۵۸ ؛ العنکبوت : ۴۸ ؛ الجمعه : ۲ . (۲۲) : الاحزاب : ۲۲ ؛ یس : ۵۲ ؛ آل عمران : ۱۶۱ . (۲۳) : الشوری : ۷ ؛ الفرقان : ۱ ؛ الانعام : ۹۲ ؛ یونس : ۲ ؛ الاسرأ : ۱۰۵ . (۲۴) : الشعرأ : ۲۱۴ . (۲۵) : الحجر : ۹۴ . (۲۶) : الانعام : ۲۶ ، ۵۷ ، ۳۳ ، ۳۴ ، ۱۴۷ . آل عمران : ۱۸۴ . (۲۷) : العنکبوت : ۱۸ ؛ فاطر : ۴ ، ۲۵ ؛ الفرقان : ۷۷ ؛ یونس : ۴۱ ؛ الحج : ۴۲ . (۲۸) : اللهب : ۱ ـ ۶ . (۲۹) : الفرقان : ۳۱ . (۳۰) : الفرقان : ۴۱ ؛ الانبیأ : ۳۶ ؛ الحجر : ۹۵ ؛ الانعام : ۱۰ ؛ الصافات : ۲ ـ ۱۴ . (۳۱) : الفرقان : ۴۱ ؛ الانعام : ۲۵ ، ۵۳ ؛ النحل : ۲۴ . (۳۲) : الفرقان : ۲۱ ؛ یونس : ۲۰ ؛ طه : ۱۳۳ ؛ هود : ۱۹ . (۳۳) : آل عمران : ۱۸۴ ؛ الانعام : ۵۷ ، ۱۴۷ ؛ فاطر : ۴ ؛ یونس : ۴۱ ؛ الحج : ۴۲ . (۳۴) : ص : ۴ ؛ یونس : ۲ ؛ الانبیأ : ۳ ؛ المدثر : ۲۴ ؛ هود : ۷ . (۳۵) : الانبیأ : ۵ ؛ الطور : ۳۰ ؛ الحاقه : ۴۱ ؛ یس : ۶۹ . (۳۶) : الحجر : ۶ ؛ الطور : ۲۹ ؛ القلم : ۲ ، ۵۱ التکویر : ۲۲ ؛

الاعراف: ۱۸۴. (۳۷): الفرقان: ۸ ؛ الاسرأ: ۴۷. (۳۸): الحاقه: ۴۲ ؛ الطور: ۲۹. (۳۹): الحاقه: ۴۴. (۴۰): الکوثر: ۳. (۴۱): التوبه: ۲۱. (۴۲): النحل: ۱۰۱ ؛ هود: ۱۳ ؛ الفرقان: ۴ ؛ السجده: ۳ ؛ الاحقاف: ۸.

د روژې دیارلسم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږی د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږی او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دو وړ مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو دایې تاسو او دا یې هم د دیارلسمی روژې لپاره دیارلسم سوغات ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (دیارلسمه برخه) :

پوښتنه: آیا تا د دې تهمتونو او اعتراضونو مقابله کوله ؟ بل دا چې کفارو د رسول الله (ص) څخه څه معجزې او دلایل غوښتل ؟ که په دې هکله مختصر معلومات راکړې ، ښه به وی.

ځواب:هو ، ما د دې ټولو تهمتونو او اعتراضونو ځواب ځای پر ځای ویلی دی(۱) . د مکې کفارو د هغه څخه عجیبې معجزې غوښتې او ورته ویل به یې چې مونږ تر هغه مهاله ستا خبره نه منو څو چې زمونږ لپاره مځکه څیری او یوه چینه ورڅخه جاری نکړې او یا هم دا چې ځانته د خرماوو او انګورو باغونه جوړ کړې او په هغو کې ویالې وبهوې ، یا دا چې لکه ته چې ادعا کوې نو دغه آسمان ټوټه ټوټه کړه او پر مونږ یې راواچوه ، یا دا چې خدای او ملایکې مستیقماً زمونږ سره مخامخ کړه ، یا دا چې ستا لپاره دې د سروزرو یو کور جوړ سی ، یا دا چې آسمان ته وخیژه خو بیا هم تر هغو پورې مونږ یقین نه کوو تر څو چې له هغې خوا زمونږ لپاره یو داسې لیکلی سند رانه وړې چې مونږ یې ولولو (۲) .

پوښتنه: آیا کفارو او مشرکانو به مزاحمت ورته کاوه که یا ؟ که وی ، نو یو مثال یې راکولای سې ؟

ځواب: هو ، د حق مخالفین د هغه د بلنې اوربدلو او ځان پوهولو ته هیڅ نه چمتو کېدل ، بلکې کله چې به ده هغوی ته زما آیتونه ویل نو هغوی به غالمغال او شور کاوه او ګډوډۍ به یې جوړاوه تر څو په دغسې هنګامه کې چا ته د غور او فکر کولو موقع مساعده نسې. د دې حربې او شیطانۍ په ذریعه به نومونږو خلکو خپله جبهه پیاوړې بلله (۳) .

پوښتنه: آیا څه خاص چلنجونه به یې هم ورکول که یا ؟

ځواب: هو خورا ډیر. کله کله به یې د ټوکو او ملنډو په توګه ورڅخه پوښتل چې قیامت به کله راسی ؟(۴) . کله به یې په مسخرو سره داسې دعا کوله چې اې الله ! که دا واقعی حق وی او ستا له لوری وی نو پر مونږ باندی له آسمانه ډبری را واوروه ، یا کوم بل دردناک عذاب راباندی نازل کړه (۵) . کله به یې دا اعتراض

کاوه چې پر دغه نبی هیڅ خزانه نه ده نازله سوې (۶) . او کله به یې ویل چې د ده سره هیڅ کومه ملایکه نه لیدل کیږی (۷) .
یو وخت د ډیری مودې لپاره وحی نه راغله نو کفارو به مسلسل ویل چې رب یې ورځخه خوابدی سوی دی او دئ یې همداسی پر میدان پرې ښښی دی (۸) .

پوښتنه: د دې ټولو سپکاویو او خواریو په وړاندی هغه (ص) څه غبرګون ښودئ او څه به یې کول ؟
ځواب: نبی (ص) بیا هم د دې ټولو بې ادبیو او بدو خبرو د توپان په وړاندی خپل عرض وړاندی کاوه ، د حق اظهار به یې کاوه او د بد اخلاقه خلکو څخه به یې ځان ګوښه کاوه (۹) . د ده ستره هیله دا وه چې خلک ایمان پر راوړی او هدایت حاصل کړی او له همدې امله به پریشان او غمجن و (۱۰) .

پوښتنه: په دغسی مشکل حالت کی د هغه (ص) سره ستا مرسته او لاسنیوئ موجود و که یا ؟ که و ، نو څه دې کول ؟
ځواب: ما د کفارو د پروپاګنډو په مقابل کی د ده د اصلی حیثیت د ښه ترا څرګندولو لپاره دئ په ډیرو ښه لقبونو سره نازولی دی تر څو عامو خلکو د ده په هکله صحیح تصور کولای. ما داسی ویلی دي چې محمد (ص) د الله بنده (۱۱) ، د هغه رسول (۱۲) ، او نبی دی (۱۳) . هغه نذیر (۱۴) ، بشیر (۱۵) ، احمد (۱۶) ، مبشر (۱۷) یعنی زیرئ ورکونکی ، مُذکِر (۱۸) یعنی د دین ور په یادونکی ، مُنذز (۱۹) ، یعنی خبرورکونکی ، داعی الا الله (۲۰) ، یعنی د الله خوا ته رابلونکی ، مُزمِل (۲۱) یعنی په کمپل کی پیچلی ، مُدثِر (۲۲) یعنی په تلتک کی پیچلی ، خاتم النبین (۲۳) ، یعنی آخری نبی ، هادی (۲۴) ، یعنی د هدایت لارښوونکی ، رحمته اللعالمین (۲۵) ، یعنی د ټول جهان لپاره رحمت ، د هدایت روښانه څراغ (۲۶) ، د حق شاهد (۲۷) ، د امت خیر غوښتونکی او غمخور (۲۸) ، د مسلمانانو لپاره رؤف (۲۹) ، یعنی د شفقت او مهربانی لورونکی ، او رحیم (۳۰) دی.

پوښتنه: آیا د رسول الله (ص) هڅی او دعوت نتیجه ورکوله ؟ آیا کافرانو خندونه ورته ایجادول که یا ؟
ځواب: د ده دعوت به سَوکه سَوکه ټول عرب تر اغیزې لاندی راوستل چې له امله یې د اسلام جبهه ټینګه او غښتلې کښده او د کفر په ځواک کی لړښت راتی (۳۱) . خو د دې سره سره باطل فکره انسانان ډیر فعال وو . هغوی د حق د بلنی څخه د خلکو د پام اړولو په خاطر د ساعتیریو محاذ خلاص کړ ، د خوشالولو او تفریح کارونو ته یې لاس واچاوه ، د عیاشی او لوبو نندارې یې راویستلې او د دلچسپو افسانوی کیسو بیانونه یې شروع کړل (۳۲) .

پوښتنه: ډیره مننه د دې جامع وضاحت څخه. نو رسول الله (ص) به د دې مزاحمتونو په وړاندی څه کول ؟

ځواب: کفارو د ده سره د معاملو او موافقو هڅې هم وکړې او داسې به يې ويل چې د دغه قرآن پر ځای کوم بل قرآن راوړه يا په همدغه کې زمونږ د خوښې سره سم ترميم راوړه. په دې هکله الله تعالی خپل نبی ته وفرمايل چې «دغو خلکو ته ووايه چې زه د دې اختيار نه لرم چې په هغه کې له ځانه څه بدلون راوړم. زه صرف د هغو وحيو پيرو يم چې ما ته رالیږل کيږی. که زه د خپل رب نافرماني وکړم نو د قيامت د عذاب څخه بيريږم» (۳۳).

پوښتنه: الله (ج) د دې خندونو او تکليفونو په بدل کې څه کومک ورسره کاوه ؟
ځواب: الله خپل نبی ته د کفارو د دې ډول معاملو په مقابل کې د ثابت قدمۍ او د هغوی د چلونو څخه د ژغورنې تلقين وکړ او الله د ځان له لوری د هغه د ساتنې بشپړ ډاډ ورکړ (۳۴).
د حق مخالفينو د غير الله څخه د ده د بيرولو هڅې هم وکړې خو الله تعالی په هر حالت کې دئ ثابت قدمه کړ او په هر حالت کې يې د ده د ساتنې اطمينان ورکاوه (۳۵).

پوښتنه: د اهل کتاب والاوو رويه څنګه وه ؟ آيا هغوی په دې مبارزه کې رغنده رول نه لوباوه ؟
ځواب: اهل الکتاب يعنی يهودو او عيسويانو هم د ده څخه انکار وکړ او مخالف يې سول ، حال دا چې د ده په حقانيت ښه پوه وو (۳۶). د هغوی په انکار کې حسد ، ضديت ، او مطلب پالنه نغښتې وه (۳۷).

(۱): الاعراف: ۱۸۴ ؛ يس: ۶۹ ؛ الحاقه: ۴۱ ؛ الطور: ۲۹ ؛ السجده: ۳. (۲): الاسرأ: ۹۰ـ۹۳. (۳): حم سجده: ۲۲. (۴): الاعراف: ۱۸۷ ؛ الاحزاب: ۶۳ ؛ النازعات: ۴۲. (۵): الانفال: ۳۲. (۶): هود: ۱۲. (۷): هود: ۱۲. (۸): الضحی: ۱ ، ۲ ، ۳. (۹): الاعراف: ۱۹۹. (۱۰): الکهف: ۲ ؛ الشعرأ: ۳ ؛ النحل: ۱۲۷ ؛ النمل: ۷۰ ؛ الانعام: ۳۳. (۱۱): الحديد: ۹ ؛ الجن: ۱۹ ؛ الاسرأ: ۱ ؛ الکهف: ۱ ؛ النجم: ۱۰. (۱۲): آل عمران: ۱۲۴ ؛ المايِّده: ۲۷ ؛ الاحزاب: ۲۱ ، ۴۰ ؛ الفتح: ۲۹ ؛ الحشر: ۷. (۱۳): آل عمران: ۲۸ ؛ الاعراف: ۱۵۷ ، ۱۵۸ ؛ التوبه: ۷۳ ؛ الممتحنه: ۱۲ ؛ التحريم: ۱. (۱۴): الاعراف: ۱۸۸ ؛ فاطر: ۲۴ ؛ سبا: ۲۸ ؛ البقره: ۱۱۹ ؛ المايِّده: ۱۹. (۱۵): الاعراف: ۱۸۸ ؛ فاطر: ۲۴ ؛ سبا: ۲۸ ؛ البقره: ۱۱۹ ؛ المايِّده: ۱۹. (۱۶): الصف: ۲. (۱۷): الفرقان: ۵۲ ؛ الفتح: ۹ ؛ الاسرأ: ۱۰۵ ؛ الاحزاب: ۴۶. (۱۸): الغاشيه: ۲۱. (۱۹): الرعد: ۷. (۲۰): الاحزاب: ۴۶. (۲۱): المزمل: ۱. (۲۲): المدثر: ۱. (۲۳): الاحزاب: ۴۰. (۲۴): الشوری: ۵۲. (۲۵): الانبيأ: ۱۰۷. (۲۶): الاحزاب: ۴۶. (۲۷): النحل: ۸۹ ؛ البقره: ۱۴۳ ؛ النسأ: ۴۱ ؛ الحج: ۸. (۲۸): التوبه: ۱۲۸. (۲۹): التوبه: ۱۲۸. (۳۰): التوبه: ۱۲۸. (۳۱): الرعد: ۴۱ ؛ الانبيأ: ۴۴. (۳۲): لقمان: ۲. (۳۳): يونس: ۱۵. (۳۴): الاسرأ: ۷۴ـ۷۵ ؛ هود: ۱۱۲ـ۱۱۳. (۳۵): الزمر: ۳۶. (۳۶): البقره: ۸۹ ، ۱۰۹ ، ۱۴۴ ، ۱۴۶ ؛ آل عمران: ۸۲ ، ۹۹ ؛ الانعام: ۱۱۴ ؛ الرعد: ۴۳. (۳۷): القصص: ۵۰ ؛ آل عمران: ۱۹ ؛ البقره: ۸۹ ، ۱۰۹ ؛ النسأ: ۵۴.

د روژې څورلسم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږی د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږی او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دو وړ مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو دایې تاسو او دا یې هم د څوارلسمی روژې لپاره څوارلسم سوغات ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (څوارلسمه برخه) :

پوښتنه: آیا کفار آرام کښېناستل او مسلمانان یې آزاد پریښوول ؟

ځواب: یا ، د مکې کفارو د رسول الله او د هغه د ملګرو ژوند ډیر تنګ کړ او هغوی یې په سختو تکلیفونو کی راګیر کړل (۱) . مؤمنان ډیر کمزوره او بې وزله وو او د دښمنانو په محاصره کی راغلي وو (۲) .

پوښتنه: آیا د دعوت او مبارزې په دې بهیر کی رسول الله (ص) د څه خاصو پیښو سره هم مخامخ سوی دی ؟

ځواب: هو ، دا مهال د رسول الله د ژوند انه یوه ډیره مهمه پیښه اسرأ یعنی معراج دی چې د هغه په ترڅ کی الله (ج) خپل نبی (ص) په یوه شپه کی د مسجدالحرام څخه یوورِ او د مسجد اقصی له برکته ډکه فضا کی یې وګرځاوه. په دې ترڅ کی یې ځینی خاصی ننبانې هم په ولیدلې (۳) .

پوښتنه: آیا د دې هر څه سره سره کافرانو د رسول الله (ص) ژوند د تهدید او خطر سره مخامخ نکړ ؟ که وی ، نو څه یې وکړل او رسول الله (ص) په مقابل کی څه وکړل ؟ که یو څه مفصل وضاحت راکړې ، ښه به وی.

ځواب: د مکې کفارو د ده د بندي کولو یا له وطنه شړلو او یا هم وژلو پلانونه جوړ کړل (۴) چې له امله یې رسول الله په پټه د مکې څخه هجرت کولو ته اړوت (۵) . د هجرت پر مهال د ده یو صحابی [حضرت صدیق رضی الله عنه] هم ورسره ملګری و . کفارو دې تعقیباوه. دې د خپل ملګري سره په غار کی پټ و . د اسلام دښمنان دغه غار ته بالکل نږدې راورسېدل چې دا مهال د ده ملګرې یو څه وبیرېدې ، خو ده هغه ته ډاډ ورکړ او داسی یې ورته وویل: « غم مه کوه ، الله زمورِ سره دی » (۶) .

دې د الله په مرسته او نصرت سره مع الخیر یثرب (مدینې) ته ورسېدې (۷) او هلته د تګ پر مهال یې پر لاري د یو مسجد [قبا] بنسټ هم کښېښود (۸) . ده څه موده وروسته د مکې څخه د راغلو مهاجرینو او مدینې د پاک زړو انصارو تر منځ وروري رامنځته کړه (۹) .

پوښتنه: آیا په مدینه کی د انصارو د اخوت او رغبت سره سره کفارو څه منفی غبرګون ښکاره نکړ ؟
ځواب: په مدینه کی د یهودو او عیسویانو څخه علاوه د منافقینو ډله هم د ده سخت مخالف وو (۱۰) .
هغوی د حق رڼلو او سپکولو لپاره ډیر زور وواهه خو د هغوی دغه پوف کولو د حق څراغ مړ نه کړ بلکی هغه ته یې نوره رڼا او تازګي هم ورکوله او د حق پلویانو نور ښه منظم قوت هم اخیست او پسی غښتلي کېدل (۱۱) .
په مکه کی مسلمانان خورا کمزوره او بې ترتیبه او د دښمنانو په محاصره کی وو . خو مدیني ته له راتګه وروسته الله تعالی هغوی ته فتح او نصرت عطأ کړ، پیاوړي او خوشاله یې کړل (۱۲) .

پوښتنه: کله چی مدیني ته له هجرته وروسته رسول الله (ص) او مسلمانان آرام او ډاډه سول ، مابعده اقدامات یې څه وو ؟
ځواب: مابعده اقدامات یې دعوت او جهاد و . رسول الله په ډیرو غزاوو کی برخه واخیسته چی په هغو کی د بدر غزا (۱۳) ، د احزاب غزا (۱۴) ، بیعتِ رضوان (۱۵) یعنی د حُدیبیه سوله ، د مکې فتح (۱۶) او د حُنین غزا (۱۷) شاملی دي.

پوښتنه: اوس به د هغه (ص) شخصی ژوند ته راسم. که لطفأ د رسول الله (ص) د میرمنو او اولادونو په هکله معلومات راکړې ، بې مناسبته به نه وی.
ځواب: هغه څو ماینې لرلې (۱۸) او اولادونه یې هم درلودل چی په هغو کی لونی هم وې (۱۹) . خو هیڅ کوم زوی یې ډیر عمر ته و نه رسېدئ (۲۰) .

پوښتنه: هغه (ص) چیری او څنګه رحلت وکړ ؟
ځواب: هغه د خپل عمر په پای کی حج وکړ او د حج خطبه یې هم وویله (۲۱) . تر هغه لږ موده وروسته وفات سو (۲۲) .

پوښتنه: که د رسول الله (ص) د مقام او حیثیت په باره کی مختصراً معلومات راکړې ښه به وی تر څو لوستونکي پوه سی چی تا په خپل متن کی په دې اړه څه ارشاد فرمایلی دی.
ځواب: ډیر ښه. هغه انسان و (۲۳) ، ملایکه نه و (۲۴) . هغه د الله بنده و (۲۵) ، رسول (۲۶) او وروستی نبی یې و (۲۷) . هغه معصوم و (۲۸) . د انسانیت یوه بشپړ نمونه وه (۲۹) . په هغه کی خدایی اشتراک نه و (۳۰) . هغه د ځان د عبادت کولو لپاره نه و راغلی (۳۱) ، بلکی د دې لپاره مؤظف و چی خلک صرف او صرف د خدای عبادت ته راوبولی (۳۲) . هغه هم د نورو نبیانو غوندی مؤظف سوی و ، او د قیاموت په ورځ به د خپلو اعمالو مسؤل او ځواب ویونکی وی (۳۳) .

پوښتنه: دا چې لوی خدای رسول الله (ص) په نبوت او رسالت سره مبعوث کړ ، او تا په دې هکله زیات ارشادات هم وفرمایل ، نو آیا پر مسلمانانو د رسول الله (ص) اطاعت واجب دی که یا ؟ که وی ، د سرغړونې په صورت کې ستا فیصله څه ده ؟

ځواب: رسول الله د ټولو انسانانو لپاره واجب الاطاعت لارښود دی (۳۴) . د هغه هره پریکړه د الله پریکړه ده چې سرغړونه يې د پوښتنې وړ جرم ګڼل کیږی (۳۵) . د هغه اطاعت د خلکو لپاره یو امتحان دی (۳۶) . د هغه د اوامرو سرغړونکی به د قیامت په ورځ افسوس او پښېماني وکړی (۳۷) . هغه زما یو مستند مفسر او تشریح کونکی دی (۳۸) . په قانون جوړولو کې د هغه سنت زما غوندی یو قانونی مأخذ دی (۳۹) . د ده فیصله تر قیامته هم نسی بدلېدای (۴۰) . د ده د حُکم څخه سرغړوَنه د کفر او منافقت نښه ده (۴۱) . د ده پیروي د ایمان اصلی معیار دی (۴۲) .

(۱) : الاعراف: ۱۸۸ ؛ التوبه: ۲۱ . (۲) : الانفال: ۲۲ . (۳) : الاسرأ: ۱ . (۴) : الانفال: ۳۰ . (۵) : الاسرأ: ۵۰ ؛ التوبه: ۱۳ ، ۴۰ . (۶) : التوبه: ۴۰ . (۷) : الاسرأ: ۵۰ ؛ التوبه: ۱۰۱ . (۸) : التوبه: ۱۰۸ . (۹) : آل عمران: ۱۰۳ ؛ الانفال: ۷۲ ، ۷۴ . (۱۰) : التوبه: ۲۴ ، ۱۰۱ ؛ الاحزاب: ۱ ، ۱۲ ؛ الانفال: ۴۹ ؛ المنافقون: ۸ . (۱۱) : التوبه: ۳۲ ، ۳۳ ، ۱۰۰ ؛ الصف: ۸ ، ۹ ؛ الفتح: ۲۹ . (۱۲) : الانفال: ۲۲ . (۱۳) : آل عمران: ۱۲۳ . (۱۴) : الاحزاب: ۹ ـ ۲۵ . (۱۵) : الفتح: ۱۸ . (۱۶) : الحدید: ۱۰ ؛ النصر: ۱ . (۱۷) : التوبه: ۲۵ ، ۲۲ ، ۲۷ . (۱۸) : الاحزاب: ۲ ، ۲۸ ، ۵۳ ، ۵۹ ؛ التحریم: ۱ ـ ۲ . (۱۹) : الاحزاب: ۵۹ ؛ الرعد: ۳۸ . (۲۰) : الاحزاب: ۴۰ . (۲۱) : التوبه: ۳ . (۲۲) : الزمر: ۳۰ ؛ آل عمران: ۱۴۴ ؛ الحجر: ۹۹ . (۲۳) : التوبه: ۱۲۸ ؛ الکهف: ۱۱۰ ؛ الفرقان: ۷ ؛ الاسرأ: ۱۰ ، ۹۳ ؛ الانبیأ: ۷ ، ۸ . (۲۴) : الانعام: ۵۰ . (۲۵) : الحدید: ۹ ؛ الجن: ۱۹ ؛ الاسرأ: ۱ ؛ الکهف: ۱ ؛ النجم: ۱۰ . (۲۶) : آل عمران: ۱۲۴ ؛ المایِّده: ۲۷ ؛ الاحزاب: ۲۱ ، ۴۰ ؛ الفتح: ۲۹ ؛ الحشر: ۷ . (۲۷) : الانفال: ۲۴ ، ۲۵ ، ۷۰ ؛ التوبه: ۷۳ ؛ الاحزاب: ۲۸ ، ۴۵ ، ۵۰ ؛ الممتحنه: ۱۲ ؛ التحریم: ۱ . (۲۸) : الفتح: ۲ . (۲۹) : القلم: ۴ ؛ الاحزاب: ۲۱ . (۳۰) : یونس: ۱۵ ، ۴۹ ؛ الانعام: ۱۷ ، ۵۰ ، ۵۷ ، ۵۸ ؛ الاعراف: ۱۸۸ ؛ الرعد: ۴۰ ؛ الزمر: ۴۱ . (۳۱) : آل عمران: ۷۹ . (۳۲) : الانبیأ: ۲۵ ؛ الانعام: ۱۰۲ ؛ یونس: ۳ ؛ النجم: ۱۲ ؛ النسأ: ۳۲ . (۳۳) : البقره: ۱۴۵ ؛ النسأ: ۸۴ ؛ المایِّده: ۲۷ ، ۱۱۲ ، ۱۱۷ ، ۱۱۸ ؛ الاعراف: ۲ . (۳۴) : النسأ: ۲۴ ، ۲۵ . (۳۵) : الاحزاب: ۳۶ . (۳۶) : البقره: ۱۴۳ . (۳۷) : الفرقان: ۲۷ . (۳۸) : النحل: ۴۴ ، ۲۴ ؛ آل عمران: ۱۲۴ ؛ الجمعه: ۲ ؛ البقره: ۱۵۱ . (۳۹) : النسأ: ۲۵ ، ۱۰۵ ؛ النحل: ۴۴ ، ۲۴ ؛ الاحزاب: ۲۱ ، ۳۶ . (۴۰) : الاحزاب: ۴۰ ؛ الحشر: ۷ ؛ الاعراف: ۱۵۷ . (۴۱) : النسأ: ۲۱ . (۴۲) : النسأ: ۲۵ .

د روژې پنځلسم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږي د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږي او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دو وړ مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو دا یې تاسو او دا یې هم د پنځلسمی روژې لپاره پنځلسم سوغات ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (پنځلسمه برخه) :

پوښتنه: کله کله په کفري نړۍ کې د خاص تعصب او حسد له مخې د رسول الله (ص) په هکله عجیب او غریب کارتونونه او د سپکاویو نور ډول ډول اهانتونه کیږي. نو آیا ښه به نه وی چې د دغه عظیم شخصیت اصلی خویونه او کړه وړه راته ووایې تر څو اول مور او بیا نوره نړۍ هغه (ص) ښه ترا وپیژنی ؟

ځواب: دا چې الله تعالی پخپله رسول الله ته دایمی شهرت او حیثیت عطا کړی دی نو کفار به څنګه دا عالی مقام راتیټ کړای سی ؟(۱). د هغه اخلاق او ځانګړتیاوی فوق العاده عالی وو (۲). هغه صادق او امانت کار یعنی امین و (۳) ، ډارن نه و (۴) ، متین او باعزمه و (۵). په هر حالت کی یې پر خدای ډاډ او توکل درلود (۶). هغه د لوړی حوصلې څښتن و (۷). هغه د خپل حتی خورا بد دښمن لپاره هم د خیر دعا کوله (۸). خورا نرم طبیعته و ، خُلق تنګه او په زړه سخت نه و (۹). خلکو ته د الهی هدایت په رسولو کی خورا جدی او مصمم و او د حق د بلنی د منکرینو د ګمراهۍ پر رویه او سرغړونه به یې افسوس کاوه (۱۰). خورا ډیر عابد او پرهیزګاره و ، او د شپې به په ویښه ویښه کی د الله په ذکر او عبادت مشغول و (۱۱). ساده ګي یې ډیره خوښه وه او د تکلیف روادار نه و (۱۲). د غریبو او بې وزلو خلکو سره یې ناسته ولاړه کوله او هغوی به یې ډاډمن کول او تشویقول (۱۳). د خپلو اُمتیانو سره یې بې حده ډیره مینه لرله ، په هر حال کی یې د هغوی ښېګڼه غوښته ، د هغوی زیان یې خپل زیان باله او د هغوی ډیر غمخور و او بې حده ډیر مشفق او همدرد و (۱۴). مطلب دا چې د اخلاقو او خویونو له مخې د هغه شخصیت زما د تعلیماتو تر ټولو عالی او غوره نمونه ده (۱۵). دئ د ټول بشر لپاره د خورا ښو اخلاقو لوړترین معیار دی (۱۶).

پوښتنه: په رښتیا هم هر مسلمان او غیر مسلمان باید دغو عینی واقعیتونو ته تسلیم سی او پر ستر ګو یې ومنی. بله پوښتنه می دا ده چې کولای سې د هغه (ص) څو ښېګڼې او فضایل هم را ته ووایې ؟

ځواب: رسول الله له هره حیثه یو بشپړ او بې سارئ انسان و (۱۷). الله تعالی هغه د ټولی نړۍ لپاره د رحمت په توګه مؤظف او رالیږلی دی (۱۸). هغه بهترین خوی او سلوک درلود (۱۹). الله تعالی هغه د تل لپاره د شهرت او حیثیت څخه برخمن کړ (۲۰). هغه ته کوثر (یعنی عظیم خیر) عطأ سو (۲۱). هغه اُمی و (۲۲) ، خو

الله تعالی په خپل کتاب ، حکمت او پراخ علم سره ونازاوه (۲۳) . پر هغه د الله خاص فضل او کرم و (۲۴) . په ده سره د اسلام دین بشپړ سو (۲۵) . هغه د هدایت او لارښوونی لمر او سپوږمۍ دی (۲۶) . د ټولو انبیأ کرامو څخه الله تعالی دا ژمنه اخیستې وه چې که ستاسو په زمانو کې ده تشریف راوړ ، نو تاسو به ایمان پر راوړئ او تایید او تصدیق به یې کوئ (۲۷) . هغه هم د نورو نبیانو غوندې د خپل نبوت د چارو لپاره د چا څخه عوض نه غوښت (۲۸) . د هغه بعثت د مؤمنانو لپاره یو ستر احسان دی (۲۹) . هغه خورا پوه او لایق و (۳۰) . پر هغه باندې الله خپل خاص رحمت رالیږی ، د الله ملایکې پر هغه باندې درود وایی او ما ټولو مسلمانانو ته امر کړی دی چې هغوی هم ټول پر ده باندې درود ووایی (۳۱) . د هغه بیعت الله ته بیعت دی او د هغه لاس د الله د لاس نمایندګي کوی (۳۲) . د هغه اطاعت د الله اطاعت دی (۳۳) . د هغه پیروی د الهی محبت اصلی معیار دی (۳۴) . د هغه د ژوند طرز العمل د ټولو انسانانو لپاره اُسوهً حسنه یعنی بیلګه او سرمشق دی (۳۵) .

پوښتنه: آیا دا ټولی الهی پیرزوینی او عطاینی په دې معنا دي چې هغه (ص) د هر ډول سهوی او خطا څخه خلاص و ؟
ځواب: یا داسی نه ده بلکې د هغه څخه هم د یو انسان په توګه څو کوچني سؤ تفاهُمات پیښ سوي دي چې الله تعالی ډیر ژر ورمعاف کړي دي (۳۶) .

پوښتنه: ما داسی هم اوریدلي چې پرهر مسلمان د رسول الله (ص) ګرانښت د خپلې کورنۍ تر خورا نږدې اعضاوو هم باید زیات وی ، او د هغه (ص) بشپړ متابعت باید وسی. آیا په رښتیا هم پر هر مسلمان د رسول الله (ص) مطلق اطاعت او متابعت واجب دی ؟
ځواب: هو ، بالکل همداسی ده او زما آیتونه همداسی امر کوی. د هغه څو ځانګړي آداب داسی دي چې مراعات او پاملرنه یې پر هر مسلمان لازمه ده ، یعنی :
۱ـ د هغه بشپړ او بېله قید او شرطه اطاعت کول (۳۷) ؛
۲ـ د هغه عزت ، تعظیم او درناوی کول (۳۸) ؛
۳ـ هغه پر خپل ځان باندې آن تر خپل ځان ، مال ، میرمنې او اولادونو ، خپلوانو او د دنیا تر هر شي ډیر ګرانول او محبوب ګرځول (۳۹) ؛
۴ـ د هغه سپیځلي میرمنې (ازواج مطهرات) د خپلو میندو غوندې ګڼل (۴۰) ؛
۵ـ د هغه د نوم په ذکر یا اوریدلو سره پر هغه درود او سلام ویل (۴۱) ؛
۶ـ د هغه په مجلس کې مسلمانانو ته په نرمۍ او آرامۍ سره د مجلس اجازه وه خو په زوره او لوړ ږغ د خبرو اجازه نه وه ، دا ځکه چې په دغسی کار سره د هغوی د ټولو اعمالو د ضایع کېدلو امکان و (۴۲) ؛
۷ـ د هغه په تکلیفول او آزارول منع وو (۴۳) ؛

۸ـ د هغه څخه بې مقصده او بې ځایه پوښتنې منع وې (۴۴) ؛
۹ـ د هغه کورته ورتګ او د ډوډۍ دعوت او نور خاص آداب وو چې د هغو مراعاتول ضروري وو (۴۵) ؛
۱۰ـ هغه ته د کور څخه د راوتلو لپاره ږغ کول ناجایز و (۴۶) ؛
۱۱ـ د هغه په مجلس کې چې به کومه ټولنیزه مسأله یا معامله تر بحث لاندې وه ، نو د هغه له اجازې پرته ولاړبدل او تلل جایز نه وو (۴۷) ؛

پوښتنه: آیا دا رښتیا ده چې رسول الله (ص) د ټول بشر لپاره ټاکلی و او هر څوک (یعنی کافر او مسلمان) باید تر قیامته د هغه اطاعت او پیروی وکړی ؟ آیا دا صحیح ده چې پر هغه (ص) باندې ایمان راوړل د خلاصون اصلی شرط دی ؟
ځواب: هو بالکل همداسې ده. د هغه د نبوت چاری په کوم خاص نسل یا قوم یا زمانې پورې محدودې نه دي بلکې د هغه نبوت او هدایت په هره زمانه کې د ټول بشریت لپاره عام دی (۴۸) ، همدا علت دی چې د هغه د بعثت څخه نیولې تر قیامت پورې پر هر چا د هغه اطاعت واجب او لازم دی (۴۹) . الله هغه د ټول جهان لپاره د رحمت په حیث ټاکلی او رالیږلی دی (۵۰) . هغه د هدایت په هکله د لمر او سپوږمۍ غوندې څرګند مقام لري چې رڼا يې د ټول عالم لپاره ده (۵۱) . د هغه خطاب ټولو انسانانو ته دی (۵۲) . پر هغه ایمان راوړل د خلاصون شرط دی (۵۳) . د هغه اُسوهً حسنه د ټول بشر لپاره مثال او نمونه ده (۵۴) .

(۱) : النشرح : ۴ . (۲) : القلم : ۴ . (۳) : الاحزاب : ۲۲ ؛ یس : ۵۲ ؛ آل عمران : ۱۲۱ . (۴) : التوبه : ۴۰ . (۵) : الاحقاف : ۳۵ . (۶) : آل عمران : ۱۵۹ ؛ النسأ : ۸۱ ؛ الفرقان : ۵۸ ؛ التوبه : ۱۲۹ ؛ الاحزاب : ۳ ، ۴۸ . (۷) : الاحقاف : ۳۵ ؛ الاعراف : ۱۹۹ ؛ المایّده : ۱۳ ؛ الحجر : ۸۵ ؛ الزخرف : ۸۹ . (۸) : التوبه : ۸۰ ؛ المنافقون : ۶ . (۹) : آل عمران : ۱۵۹ . (۱۰) : الکهف : ۶ ؛ الشعرأ : ۳ ؛ النحل : ۱۲۷ ؛ الانعام : ۳۳ . (۱۱) : هود : ۱۲۳ ؛ الشعرأ : ۲۱۷ ـ ۲۱۹ ؛ المزمل : ۲۰ . (۱۲) : ص : ۸۶ . (۱۳) : الانعام : ۵۲ ؛ الشعرأ : ۲۱۵ . (۱۴) : التوبه : ۱۲۸ . (۱۵) : الاحزاب : ۲۱ ؛ القلم : ۴ . (۱۶) : الاحزاب : ۲۱ ؛ القلم : ۴ . (۱۷) : الاحزاب : ۲۱ ؛ القلم : ۴ . (۱۸) : الانبیأ : ۱۰۷ . (۱۹) : القلم : ۴ . (۲۰) : النشرح : ۴ . (۲۱) : الکوثر : ۱ . (۲۲) : الاعراف : ۱۵۷ ـ ۱۵۸ ؛ الجمعه : ۲ . (۲۳) : النسأ : ۱۱۳ . (۲۴) : النسأ : ۱۱۳ . (۲۵) : المایّده : ۳ . (۲۶) : الاحزاب : ۴۶ . (۲۷) : آل عمران : ۸۱ . (۲۸) : الانعام : ۹۰ ؛ یوسف : ۱۰۴ ؛ الفرقان : ۵۷ ؛ سبا : ۴۷ ؛ ص : ۴۷ . (۲۹) : آل عمران : ۶۴ . (۳۰) : البقره : ۲۷۳ . (۳۱) : الاحزاب : ۵۶ . (۳۲) : الفتح : ۱ ؛ الانفال : ۱۷ . (۳۳) : النسأ : ۸۰ . (۳۴) : آل عمران : ۳۱ . (۳۵) : الاحزاب : ۲۱ . (۳۶) : التوبه : ۴۳ ؛ الانفال : ۲۷ ؛ التحریم : ۱ ؛ الاحزاب : ۳۷ ؛ عبس : ۱ ـ ۱۰ . (۳۷) : آل عمران : ۱۳۲ ؛ الانفال : ۲۰ ؛ محمد : ۳۳ ؛ الاعراف : ۱۵۷ ؛ الحشر : ۷ . (۳۸) : الفتح : ۹ ؛ الاعراف : ۱۵۷ . (۳۹) : الاحزاب : ۶ ؛ التوبه : ۹ . (۴۰) : الاحزاب : ۶ . (۴۱) : الاحزاب : ۵۲ . (۴۲) : الحجرات : ۲ ـ ۳ . (۴۳) : الاحزاب : ۵۷ ؛ التوبه : ۲۱ . (۴۴) : البقره : ۱۰۸ . (۴۵) : الاحزاب : ۵۳ . (۴۶) : الحجرات : ۴ ـ ۵ . (۴۷) : النور : ۶۲ . (۴۸) : الاعراف : ۱۵۸ ؛ سبا : ۲۸ : الانعام : ۱۹ ؛ الاحزاب : ۴۰ ؛ التکویر : ۲۷ ـ ۲۸ . (۴۹) : آل عمران : ۱۳۲ ؛ الانفال : ۲۰ ؛ الاحزاب : ۴۰ ؛

الاعراف: **۱۵۷** ؛ الحشر: **۷**. (**۵۰**): الانبیأ: **۱۰**. (**۵۱**): الاحزاب: **۴۲**. (**۵۲**): یوسف: **۱۰۴** ؛ الفرقان: **۱** ؛
الاعراف: **۱۵۷** ؛ الحجر: **۹** ؛ التکویر: **۲۷**. (**۵۳**): النسأ: **۴۷**. (**۵۴**): الاحزاب: **۲۱**.

د روژې شپږلسم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږی د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږی او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅېدو وړ مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو دایې تاسو او دا یې هم د شپږسمی روژې لپاره شپږسم سوغات ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (شپږسمه برخه) :

پوښتنه: داسی ویل کیږی چې تا د یوې خاصی ورځی په هکله مکرراً او پرله پسې د بیری خبرداریۍ ورکړی دی ، که وي ، نو دا کومه ورځ ده ؟

ځواب: هو همداسی ده او دا د قیامت ورځ ده چې هلته به هیڅوک هم د چا په درد و نه خوری (۱) .

پوښتنه: آیا په هغه ورځ به څه خاصه پیښه وسی ؟ یعنی ولی باید د محشر له ورځی وبیریږو ؟

ځواب: د قیامت ورځ د اصلی امتحان ورځ ده ، یعنی په دغه ورځ به د هر انسان څخه د هغه د یو یو عمل پوښتنه کیږی (۲) . د هغه ښه او بد ټول اعمال به وتلل سی (۳) . وروسته چې د چا نیکی او ښه کړنې زیاتی وی هغه ته به جنت عطأ سی (۴) ، او د چا بدی چې زیاتي وی نو هغه به د دوزخ په اور کی اچول کیږی (۵) .

پوښتنه: آیا د دې معنا دا ده چې انسانی کړنې یا اعمال د هغه په ژوند کی ثبت او ریکارډ کیږی ؟

ځواب: هو ، الله تعالی د هر انسان د اعمالو د ساتنې او لرنې بشپړ انتظام کړی دی او د قیامت په ورځ به هغه ټول معلوم وی او حساب به ورسره کیږی (۶) .

پوښتنه: آیا د قیامت په ورځ به هر انسان یو یو د الله حضور ته وړاندی کیږی که ټول په ګډه ؟

ځواب: لکه څنګه چې هر انسان په یوازی او انفرادی توګه دې دنیا ته راځی ، نو هماغسی به د الله حضور ته هم یوازی او تنها ور وړاندی کیږی (۷) .

پوښتنه: دا چې هر انسان یوازی د الله سره مخامخ کیږی ، نو د ګنهکارانو ، مجرمانو او جنایت کارانو پر ضد به شاهدي څوک ورکوی ؟

ځواب: په قیامت به د هر مجرم خپل د بدن اعضاوی پر هغه شاهدي ورکوی ، یعنی د هغوی غوږونه ، سترګی ، پښې او پوستکی (جلد) به پر هغو اعمالو شاهدی ورکوی چې کړی یې وی (۸) .

پوښتنه: کله چې د قیامت په ورځ الله یو په یو د هر انسان سره د هغه د اعمالو محاسبه وکړي ، نو د کامیابۍ یا ناکامۍ خبر به مخامخ ورته ووایي ؟ مطلب دا چې اړونده شخص به څنګه پوه سی چې زه دوزخی یم که جنتی ؟

ځواب: الله به د اړونده نفر په مخکی د هغه د اعمالو کتاب (اعمال نامه) خلاصوی چې هر څه به واضح پکښی ثبت او درج وی (۹) ، او هغه کس ته چې یې په ښی (راسته) لاس کی ورکړی نو هغه به وپوهیږی چې زه جنتی یم او ډیر به خوشاله سی (۱۰) . خو که چا ته په کین (چپه) لاس کی ورکول سی نو هغه به افسوس وکړی او پوه به سي چې زیانمن دی (۱۱) . خو هر چا ته که د شا لخوا وسپارل سی نو هغه به سخت بربادیږی او د دوزخ په لمبو کی به غورځول کیږی (۱۲) .

پوښتنه: د محشر پر میدان به د انسانانو څیرې څنګه وی ؟ یعنی انسانی څیرو به کوم حالت غوره کړی وی ؟

ځواب: په هغه ورځ به ځینی څیرې سپینی وی او ځینی به توری آن تکی توری وی چې هغوی به ګنهکاران وی (۱۳) .

پوښتنه: آیا د قیامت ورځ له مخکی څخه ټاکلې او معلومه وی که نابیره راځی ؟

ځواب: د قیامت ورځ ناڅاپه رارسیږی او هیڅوک به هم بېله خدایه له مخکی څخه خبر نه وی (۱۴) .

پوښتنه: آیا هغه ساعت به ژر وی که وروسته ؟ یعنی د هغه لپاره به ځانګړي ترتیبات نیول کیږی که څنګه ؟

ځواب: یا ، هغه ساعت به ډیر ژر وی ، حتی د سترګو په رپ کی به راورسیږی (۱۵) .

پوښتنه: آیا د دې معنا دا ده چې د قیامت دغه ګړی به ډیر نږدې وی او هیڅ موقع یا فرصت به چا ته ورنکړه سی ؟

ځواب: هو ، بالکل همدا سی ده . ځکه د هغه ګړی په هکله انسانانو ته همدا اوس خبر او فرصت ورکړه سوی دی (۱۶) .

پوښتنه: دا خو په رښتیا هم سخت امتحان دی . تا مخکی د جنت او دوزخ خبره وکړه . اوس به راسم دې ته چې جنت څه شي دی ؟

ځواب: جنت د آرام ځای یا مقام دی (۱۷) چې په آخرت به یې الله تعالی خپلو نیکو بندګانو ته د هغوی د ښه اعمالو په عوض کی عطأ کوی (۱۸) . په جنت کی به د هغوی د خپلو غوښتنو مطابق هر ډول آسانتیاوی او نعمتونه مهیا وی (۱۹) ، او دوی به د تل لپاره هماله ته واوسیږی (۲۰) .

پوښتنه: ډیر ښه ، آیا دا راته ویلای سې چې دوزخ څه شي دی؟

ځواب: دوزخ د اور یوه کنده ده (۲۱) چې په آخرت کې به الله تعالی نافرمانان او کافران د سزاوار بللو په نتیجه کې هغه ته اچوی (۲۲). هغوی به د تل لپاره په همدې دوزخ کې پاته وی (۲۳). هغوی به همدا اور د خوراکې موادو په توګه خوری (۲۴) او هیڅکله به هم نه مړه کیږی (۲۵).

پوښتنه: دغه سزا او جزا ولی دومره ضروری ده ؟
ځواب: دا ځکه چې په دې ډول هر انسان ته د خپل عمل بدله ورکړه سی (۲۶).

پوښتنه: آیا د قیامت په ورځ به الله تعالی ولیدل سی ؟
ځواب: هو ، په آخرت کې به نیک او بنه انسانان د الله تعالی په لیدو مشرف سی (۲۷) ، خو بد او مجرم انسانان به د الله د لیدو څخه محروم وی (۲۸).

(۱): البقره: ۱۲۳. (۲): الاعراف: ۲ ؛ الانبیأ: ۴۷ ؛ الزلزال: ۷ـ۸ ؛ ابراهیم: ۴۱ ؛ البقره: ۲۸۴. (۳): الاعراف: ۸ ؛ الانبیأ: ۴۷. (۴): القارعه: ۲ ؛ المومنون: ۱۰۲ ؛ الاعراف: ۸. (۵): القارعه: ۸ ؛ المومنون: ۱۰۳ ؛ الاعراف: ۹. (۶): الانعام: ۹۵. (۷): الزلزال: ۷ـ۸ ؛ لقمان: ۲ ؛ ق: ۱۷ـ۱۸ ؛ الحاقه: ۱۸. (۸): حم سجده: ۱۹ ، ۲۰ ، ۲۱ ؛ یس: ۶۵. (۹): الاسرأ: ۱۳. (۱۰): الحاقه: ۱۹ ، ۲۰ ، ۲۱ ؛ الانشقاق: ۷ ، ۸ ، ۹. (۱۱): الحاقه: ۲۵ ، ۲۲. (۱۲): الانشقاق: ۱۰ ، ۱۱ ، ۱۲. (۱۳): آل عمران: ۱۰۲ ؛ الزمر: ۲۰ ؛ یونس: ۲۷. (۱۴): الانعام: ۳۱ ؛ یوسف: ۱۰۷ ؛ الحج: ۵۵ ؛ یس: ۵۰ ؛ الزخرف: ۲۲ ؛ محمد: ۱۸. (۱۵): النحل: ۷۷ ؛ القمر: ۵۰. (۱۶): الاحزاب: ۶۳ ؛ الشوری: ۱۷ ؛ القمر: ۱. (۱۷): الدخان: ۵۱ـ۵۲ ؛ الفرقان: ۱۵ ، ۲۴ ، ۷۵ ، ۷۲. (۱۸): الاحقاف: ۱۴ ؛ الفرقان: ۱۵ ؛ البینه: ۹۸ ؛ آل عمران: ۱۳۲ ؛ الدهر: ۱۲. (۱۹): حم سجده ۳۰ ، ۳۱ ، ۳۲ ؛ النحل: ۳۱ ؛ الفرقان: ۱۲ ؛ الزمر: ۳۴ ؛ الشوری: ۲۲. (۲۰): البقره: ۲۵ ، ۸۲ ؛ آل عمران: ۱۵ ؛ الاعراف: ۴۲ ؛ یونس: ۲۲ ؛ هود: ۲۳. (۲۱): الفرقان: ۶۵ـ۶۶ ؛ آل عمران: ۱۹۷ ؛ النسأ: ۹۷ ؛ الرعد: ۱۸ ؛ العنکبوت: ۶۸. (۲۲): حم سجده: ۲۷ ؛ الاسرأ: ۹۷ـ۹۸ ؛ الکهف: ۱۰۵ ، ۱۰۲ ؛ فاطر: ۳۶. (۲۳): البقره: ۳۹ ، ۲۵۷ ؛ آل عمران: ۱۱۶ ؛ المومنون: ۱۰۳ ؛ الجن: ۲۳ ؛ البینه: ۶. (۲۴): الانفال: ۱۴ ؛ الحج: ۲۲ ؛ فاطر: ۷ ؛ الزخرف: ۷۴ ؛ الملک: ۶. (۲۵): الدخان: ۵۶. (۲۶): الجاثیه: ۲۲ ؛ البقره: ۲۸۱ ؛ آل عمران: ۲۵ ، ۱۹۵ ؛ القلم: ۳۵ ، ۳۶ ؛ الزلزال: ۶ ، ۷ ، ۸. (۲۷): القیامه: ۲۲ ، ۲۳. (۲۸): المطففین: ۱۵.

د روژې اوولسم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږي د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږي او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دو ړو مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده ښه حسابه خو سبا د حساب ورځ ده ښه عمله !

نو دایې تاسو او دا یې هم د اووه لسمی روژې لپاره اووه لسم سوغات ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (اووه لسمه برخه) :

پوښتنه: تا مخکې راته وویل چې د محشر پر میدان به د ځینو انسانانو څیرې سپینې او د ځینو دا به توری آن تکی توری وی. خو اوس به د موضوع سره په تړاو در څخه وپوښتم چې هغه ګړۍ به د انسانانو څیرې د روحیاتو له پلوه څنګه وی ؟ یعنی کوم کوم حالتونه به ولری ؟

ځواب: ډیره ښه پوښتنه دی وکړه او ځواب یې هم په غور سره واوره.

۱ـ ظالمان او مجرمان به له ورایه د خپلو څیرو څخه وپیژندل سی ، هغوی به د سر تر وریښتانو او پښو ونیول سی (۱) ؛

۲ـ ځینې څیرې به د ایمان په نور منوری وی نو ځکه به خوشاله او خندانی وی (۲) ؛

۳ـ ځینې څیرې به تر او تازه وی او د الله خوا ته به ګوری (۳) ؛

۴ـ نیک عمله به د ډیر فضل او کرم څخه برخمن وی او په جنت سره به ونازول سی (۴) ؛

۵ـ ځینې څیرې به غمجنی وی او په دې به پوهیږی چې دا سی عذاب به پر راځی لکه ملا چې یې ورماتوی (۵) ؛

پوښتنه: الله دی ظالمان او جنایت کاران اوس لا اصلاح کړی ، ځکه نن د عمل ورځ ده ښه حسابه خو سبا د حساب ورځ ده ښه عمله. آیا د موضوع په ارتباط راته ویلای سې چې د محشر په ورځ به انسانان په خو ډلو کې د الله حضور ته حاضریږی ؟

ځواب: هغه ګړۍ به ټول انسانان پر درو برخو ویشل کیږی (۶). هغه کسان چې (د عرش عظیم) راسته یا ښی خوا ته وی نو هغوی به جنتی انسانان وی (۷) ، هغه کسان چې کین یا چپه خوا ته وی بد بخته او دوزخیان به وي (۸) ، خو دریمه ډله هغه خاص ، خورا ښه او د عملی او علمی کمالاتو څښتنان دي چې الله ته به نږدې ځای ولری (۹).

پوښتنه: الله تعالی د قیامت ورځی ته څه اهمیت ورکړی دی ؟ یعنی لوی خدای د دغی ورځی سترتیا څنګه را معرفی کوی ؟
ځواب: دا په ربښتیا هم ډیره مهمه او عظیمه ورځ ده او ما په خپل متن کی پر دغه ورځ مسلسل ټینګار کړی دی تر څو انسانان ورته متوجه سی او همدا علت دی چی الله په دغه ورځ قسم اخلی او فرمایی چی زما دې د قیامت په ورځ قسم وی (۱۰) .

پوښتنه: د پورته ټول بیان څخه داسی ثابتیږی چی د قیامت ورځ ډیره مهمه ، ډیره عظیمه او ډیره صمیمه ورځ ده . آیا پوښتلای سم چی تا دغه ورځ په نورو نومونو سره هم بللې او متصف کړې ده که یا ؟ که وی ، نو څو بیلګې یې راته ویلای سې ؟
ځواب: هو باالکل . ما دغه سرنوشت ټاکونکې ورځ په نورو نومونو سره هم بللې ده چی شمیر یې تر شپیتو هم اوړی ، خو یو څو بیلګې به یې در وښیم تر څو ښه ورته متوجه سې او غور پکښی وکړې:
۱ـ یوم الدین ، یعنی د انصاف یا عدالت ورځ (۱۱) ؛
۲ـ یوم الاخر ، یعنی وروستی ورځ (۱۲) ؛
۳ـ یوم القیامه ، یعنی د قیام یا راولاړېدو ورځ (۱۳) ؛
۴ـ یوم الیم ، یعنی د درد او عذاب ورځ (۱۴) ؛
۵ـ یوم البعث ، یعنی د راپورته کېدو ورځ (۱۵) ؛
۶ـ یوم تشقق الارض ، یعنی د مځکی د چاودلو ورځ (۱۶) ؛
۷ـ یوم التغابُن ، یعنی د ګټی او زیان یا کامیابی او ناکامی ورځ (۱۷) ؛
۸ـ یوم ثقیلا ، یعنی سخته ورځ (۱۸) ؛
۹ـ یوم الجمع ، یعنی د راټولېدو ورځ (۱۹) ؛
۱۰ـ یوم الحساب ، یعنی د حساب ورځ (۲۰) ؛
۱۱ـ یوم الحسرة ، یعنی د غم ورځ (۲۱) ؛
۱۲ـ یوم الحق ، یعنی د حق یا حقیقت ورځ (۲۲) ؛
۱۳ـ یوم الخروج ، یعنی د راوتلو ورځ (۲۳) ؛
۱۴ـ یوم عسر ، یعنی مشکله او ستونځمنه ورځ (۲۴) ؛
۱۵ـ یوم عسیر ، یعنی سخته یا بده ورځ (۲۵) ؛
۱۶ـ یوم عظیم ، یعنی ستره او عظیمه ورځ (۲۶) ؛
۱۷ـ یوم الفصل ، یعنی د فیصلې ورځ (۲۷) ؛
۱۸ـ یوم مشهود ، یعنی د شاهدی ورځ (۲۸) ؛
۱۹ـ یوم معلوم ، یعنی ټاکلې او معلومه ورځ (۲۹) ؛
۲۰ـ یوم الموعود ، یعنی وعده کړل سوې ورځ (۳۰) ؛

۲۱ـ یوم الوعید ، یعنی د تهدید ورځ (۳۱) ؛
۲۲ـ یوم یبعثون ، یعنی د راپاڅېدلو ورځ (۳۲) ؛

پوښتنه: دا خو په ربښتیا هم عجیب مهم معلومات وو . لوی الله دی مورږ ته وله دغه برخلیک ټاکونکي ورځی ته د نیکو عملونو سره راهنمایی کړی ، ځکه اوس لا فرصت او وخت لرو داسی نه چی اعمال مو بې حاصله تم سی . بله پوښتنه می دا ده چی د محشر پر میدان کامیاب انسانان څوک دي ؟
ځواب: د محشر پر میدان بریمن انسانان هغه کسان دي چی د نورو سره یې مرسته او نیک عملونه کړي وی نو ځکه الله عوض ورکوی (۳۳) .

پوښتنه: نو الله به په دغه حساس حالت کی پر ښه او نیک عملو خلکو څه زیرئ وکړی ؟
ځواب: الله به صالحو او نیکو مؤمنانو ته ووایی چی پر تاسو دی د جنت زیرئ وی چی تر هغه لاندی ویالې بهیږی او د تل لپاره پکښی اوسیږئ او د لوی بریالیتوب او مراد اصلی ځای همدا دی (۳۴) .

پوښتنه: اوس به د موضوع بل اړخ مطرح کړم او هغه دا چی آیا د محشر پر میدان به ګنهګاران او مجرمان یو تر بله په جنجال او جګړو بوخت وی که یا ؟ که وی ، نو یو بل ته به څه سره وایی ؟
ځواب: هغوی به یو بل دغسی ملامت او متهم کوی: کمزوره کسان به غټانو او مشرانو ته په فریاد سره وایی چی مورږ خو ستاسو تابع وو ، نو اوس خو مو له دغه عذابه وژغورئ . خو هغوی په ورته ووایی چی که الله مورږ ته هدایت کړی وای نو بیا به مو تاسو ته لارښوونه کوله ، نو ځکه اوس هر څه له وخته تیر دي او هیڅ شی ګټه نلری . شیطان به ږغ پر وکړی چی اوس خو فیصله سوې ده ، الله تاسو ته ربښتیانی او ما درواغجنه وعده درکړې وه ، لاکن تاسی بیا هم د الله خبره نه بلکی زما خبره واورېده . نو ځکه ما مه ملامتوئ بلکی خپل ځانونه ملامت کړئ او فعلاً به په ګډه عذاب زغمو (۳۵) .

(۱) : الرحمن: ۴۱ . (۲) : عبس: ۳۸ـ۳۹ . (۳) : القیامه: ۲۲ـ۲۳ . (۴) : یونس: ۲۲ . (۵) : القیامه: ۲۴ـ۲۵ . (۶) : الواقعه: ۷ . (۷) : الواقعه: ۸ . (۸) : الواقعه: ۹ . (۹) : الواقعه: ۱۰ـ۱۴ . (۱۰) : القیامه: ۱ . (۱۱) : الفاتحه: ۴ ؛ الحجر: ۳۵ ؛ الانفطار: ۱۷ـ۱۸ ؛ البقره: ۱۷۴ . (۱۲) : البقره: ۸ ، ۲۲ ، ۱۲۲ ؛ النسأ: ۴ ؛ العنکبوت: ۲۳ . (۱۳) : البقره: ۸۵ ، ۱۱۳ ؛ آل عمران: ۷۷ ؛ النسأ: ۱۴۱ ؛ الانعام: ۱۲ ؛ القیامه: ۱ ، ۲ . (۱۴) : هود: ۲۲ ؛ الزخرف: ۲۵ . (۱۵) : الروم: ۵۲ . (۱۶) : ق: ۴۴ . (۱۷) : التغابُن: ۹ . (۱۸) : الانسان: ۲۷ . (۱۹) : الشوری: ۷ ؛ التغابن: ۹ . (۲۰) : ص: ۱۲ ، ۲۲ ، ۵۳ ؛ الغافر: ۲۷ . (۲۱) : مریم: ۳۹ . (۲۲) : النسأ: ۳۹ . (۲۳) : ق: ۴۲ . (۲۴) : القمر: ۸ . (۲۵) : المدثر: ۹ . (۲۶) : الانعام: ۱۵ ؛ یونس: ۱۵ ؛ مریم: ۳۷ ؛ الزمر: ۱۳ ؛ المطففین: ۵ . (۲۷) : الصفت: ۲۱ ؛ الدخان: ۴ ؛ المرسلت: ۱۴ ؛ النبأ: ۱۷ . (۲۸) : هود: ۱۰۳ . (۲۹) : الواقعه: ۵۰ . (۳۰) : البروج: ۲ . (۳۱) : ق:

۲۰. (۳۲): الاعراف: ۱۴ ؛ الحجر: ۳۲ ؛ المومنون: ۱۰۰ ؛ الشعرأ: ۸۷ ؛ الصفت: ۱۴۴ ؛ ص: ۷۹. (۳۳): آل عمران: ۱۸۵. (۳۴): الحدید: ۱۲. (۳۵): ابراهیم: ۲۱ـ۲۲.

د روژې اتلسم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږي د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږي او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دو وړ مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو دایې د اتلسمی روژې لپاره اتلسم سوغات ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (اتلسمه برخه) :

پوښتنه: د قیامت په ورځ به د انسان د بې وسۍ او ناتوانۍ حالت څنګه وی ؟

ځواب: د هیڅا او هیڅ شي په فکر کی به نه وی بلکی صرف د ځان په غم کی به وی (۱) .

پوښتنه: کله چې د محشر پر میدان کافران او منکران د الله تعالی په وړاندی ودریږی ، نو لوی خدای به څه پوښتنه ورڅخه وکړی ؟

ځواب: الله به د کافرانو او منکرانو څخه وپوښتی چې څنګه سو ؟ آیا دا بیرته راژوندي کېدل او راټولېدل مو حقیقت نه دی ؟ هغوی به فریاد وکړی چې هو کی. خو الله به دردناک عذاب پر مسلط کړی (۲) .

پوښتنه: آیا راته ویلای سې چې د محشر پر میدان به د جنتی خلکو او دوزخی خلکو د روانېدو صحنه څنګه وی ؟

ځواب: نیک او پرهیزګاره انسانان به د میلمنو غوندی د الله لخوا وروبلل سی ، خو ګنهکاران به په ځغلولو او کشولو دوزخ ته شړل کیږی (۳) .

پوښتنه: کله چې دوزخیان مخ پر دوزخ د شړلو په حال کی وی ، نو پرلاری به خپل تر منځو شخړه سره ولری که یا ؟ که وی ، نو څه به سره وایی ؟

ځواب: هغوی به اعتراف وکړی چې هو کې ، موږ کافران وو . یوه ډله به پر بله ډله لعنت ووایی او الله ته به شکایت وکړی چې دغو کسانو موږ ګمراه کړي وو ، دوی ته د اور شدید عذاب ورکړه. خو الله به دواړو خواوو ته سخت عذاب ورکړی نو ځکه به لومړنۍ ډله هغې بلی ته ووایی چې تاسو خو زموږ لپاره ډیر عذاب غوښت ، اوس تاسی هم زموږ تر څنګ د دې ستر اور میلمانه سئ (۴) .

پوښتنه: تا مخکی راته وویل چی ما په خپل متن کی د قیامت ورځ د غم ، حسرت ، پښیمانۍ ، افسوس او عذاب ورځ بللې ده. آیا په مجموع کی د منکرانو ، کافرانو ، ظالمانو او ګنهکارانو عام حالت راته ویلای سې چی په څه مصیبت به اخته وی ؟ او څه افسوس او پښیماني به کوی ؟

ځواب: ډیر مهم سوال دی وکړ ، نو په ښه غور ورته ځیر سه:

د قیامت ورځ د کفارو ، منافقانو ، مجرمانو ، ظالمانو او ګنهکارانو لپاره د غم او ناورین سخته ورځ او د پښیمانۍ صحنه ده (۵). دغسی انسانان به د نهیلۍ او پښیمانۍ او ښکی تویوی ، لاسونه به موښی ، سر به وهی ، چیغی او کریږی به وهی چی زما پر ځای زما اولاد ، زما میرمن ، زما ورور ، زما کورنۍ ، زما قوم او د نړۍ ټول انسانان ونیسه خو ما پریږده (۶). مړینی ته به ناري وهي ، بیرته ژوند به وغواړی ، پر خپلو غلطیو او ګناهونو به اعتراف وکړي (۷). د الله او د هغه د رسول د اطاعت یقین به ورکړی ، د نیک او مؤمن کېدو ژمنه به وکړی. خو دا ټولی زاری او پښېمانۍ به ځای و نه نیسی ، دا ځکه چی هر شی او هر کار خپل وخت لری خو په دې ورځ به هغه ټول پای ته رسېدلي وی. هغوی به وایی چی کاشکی زما اعمال نامه نه راکول کېدای ، زه نه پوهېدای چی زما حساب څه دی ، کاشکی په دنیا کی مړینه وروستۍ پریکړه وای (۸) ؛ کاشکی د جزا ورځ لیری وای (۹) ؛ کاشکی مځکه وچاودی او زه په هغه کی ورک سم (۱۰) ؛ کاشکی الله زما په عذاب کی صرف یوه ورځ راکمه کړی (۱۱) ؛ کاشکی زه خاوری وای (۱۲) ؛ ډیر افسوس ، د قیامت په هکله چی سخته غلطي راځخه سوې ده (۱۳).

پوښتنه: الله دی هر انسان ته هدایت او هر مسلمان ته عنایت ولوروی. ما داسی اوریدلي دي چی دوزخ څو طبقې لری ، آیا دا خبره رښتیا ده ؟ که وی ، نو څو طبقې دي ؟

ځواب: هو ، دوزخ اووه طبقې لری چی د لوړی څخه مخ پر کښته په دې ډول دي:

۱ـ جهنم (۱۴) ؛

۲ـ السعیر (۱۵) ؛

۳ـ لظی (۱۶) ؛

۴ـ حُطمه (۱۷) ؛

۵ـ سقر (۱۸) ؛

۶ـ جحیم (۱۹) ؛

۷ـ هاویه (۲۰) ؛

پوښتنه: الله دی هر مؤمن د دوزخ له اوره وساتی او د هدایت په نور دی یې منور کړی تر څو له دغسی دایمی مصیبته خلاص او په امان سی. تا مخکی وویل چی د قیامت ورځ ډیر ستر او ستونځمن ساعت دی چی آسمان او مځکه به د خپل اوسني حالت څخه بدلون مومی. نو آیا پوښتلای سم چی په هغه ورځ به آسمان په څه حالت کی وی ؟ او مځکه به څنګه بدلیږی ؟ یعنی دواړو ته به څه ورپېښیږی ؟

ځواب: هو ، آسمان او مځکه دواړه د خپل اوسني حالت څخه بدلون مومی (۲۱) . آسمان به لوګی یعنی دود ونیسی (۲۲) ، سخت به وریږدی (۲۳) ، څیری به سی او وبه چاودی (۲۴) . مځکه به سخته وښوری (۲۵) ، یعنی مځکه او غرونه به سخت وریږدی (۲۶) او سخته زلزله به وسی (۲۷) . هر څه به یې د سترګو په رپ کی دباندی راووزی (۲۸) او هواره به سي (۲۹) .

پوښتنه: نو په دغسی یو غیر تصوری او بحرانی حالت کی به د سمندرونو څه حال وی او دومره ډیری اوبه به یې چیری ځی ؟
ځواب: د سمندرونو اوبه به دونه تودې سی چی و به ایشی (۳۰) او د جوش په حال کی به سره ګډې سی (۳۱) .

پوښتنه: د داسی صحنې انځورول خو بالکل د انسانی دماغ څخه بهر او په رښتیا هم د بیری وړ دی. آیا راته ویلای سې چی د لمر او سپوږمی حال به څه وی ؟ ځکه ، هغه دواړه خو هم د همدې آسمان یوه کوچنۍ حصه ده. آیا هغوی به پر خپل اوسني حالت پاته وی او که به تغییر مومی ؟
ځواب: لمر او سپوږمی به هم اساسی بدلون مومی ، یعنی لمر به راخطا کیږی (۳۲) ، سپوږمی به خسوف ونیسی (۳۳) ، او لمر به ورسره یو ځای سی (۳۴) .

پوښتنه: لوی الله دی هر مسلمان په دغه سخت امتحان کی بریالی کړی او سر له اوسه باید توښه ورته برابره کړی تر څو له دوږخه په امان او د جنت میلمه سی. آیا دا رښتیا ده چی د جنت باغونه څو ډوله دي او هر یو یې خپل نوم لری ؟ که وی ، نو یو څو نومونه یې رانبوولای سې تر څو هر مؤمن تیر هیر کړی ، رښتیانی توبه وکړی او سر له اوسه هغه ته د ورتګ لپاره واقعی چمتوینه ونیسی ؟
ځواب: هو ، جنت څو خورا ښکلي ، جذاب او له تصوره وتلی په زړه پوری باغونه لری چی مهم یې دا دي:
۱ـ روضت الجنة (۳۵) ؛
۲ـ جنة الخلد (۳۶) ؛
۳ـ جنة عالیه (۳۷) ؛
۴ـ جنت عدن (۳۸) ؛
۵ـ جنت الفدوس (۳۹) ؛
۶ـ جنة الماوی (۴۰) ؛
۷ـ جنت نعیم (۴۱) ؛

(۱) : عبس: ۳۴ـ۳۷ . (۲) : الانعام: ۳۰ . (۳) : مریم: ۸۵ـ۸۷ . (۴) : الاعراف: ۳۷ـ۳۹ . (۵) : الفرقان: ۲۷ .
(۶) : المعارج: ۱۱ـ۱۴ . (۷) : المومن: ۱۱ . (۸) : الحاقه: ۲۵ـ۳۰ . (۹) : آل عمران: ۳۰ . (۱۰) : النسأ: ۴۲ . (۱۱) :

المومن: ۱۱. (۱۲): النسأ: ۴۰. (۱۳): الانعام: ۳۱. (۱۴): ابراهیم: ۲۸ـ۲۹ ؛ النسأ: ۹۳ ؛ مریم: ۸۲ ؛ النسأ: ۲۱. (۱۵): الاسرأ: ۹۷ ؛ الحج: ۴ ؛ لقمن: ۲۱ ؛ الملک: ۱۱. (۱۶): المعارج: ۱۲. (۱۷): الهُمزه: ۴ـ۷. (۱۸): القمر: ۴۹ ؛ المدثر: ۲۲ـ۲۹ ، ۴۲. (۱۹): الانفطار: ۱۴ ؛ المایِّده: ۱۰ ، ۸۲ ؛ الحدید: ۱۹ ؛ الطور: ۱۸. (۲۰): القارعه: ۸ـ۱۱. (۲۱): ابراهیم: ۴۸. (۲۲): الدُخان: ۱۰. (۲۳): الطور: ۹. (۲۴): الحاقه: ۱۲ ؛ التکویر: ۱۱ ؛ الانشقاق: ۱ ؛ الرحمن: ۳۷. (۲۵): الواقعه: ۲. (۲۶): المزمل: ۱۴. (۲۷): الزلزال: ۱. (۲۸): ق: ۴۴ ؛ الانشقاق: ۴. (۲۹): الکهف: ۴۷ ؛ الانشقاق: ۳. (۳۰): التکویر: ۲. (۳۱): الانفطار: ۳. (۳۲): التکویر: ۱. (۳۳): القیامه: ۸. (۳۴): القیامه: ۹. (۳۵): الشوری: ۲۲. (۳۶): الفرقان: ۱۵. (۳۷): الحاقه: ۲۲ ؛ الغاشیه: ۱۰. (۳۸): التوبه: ۷۲ ؛ الرعد: ۲۳ ؛ النحل: ۳۱ ؛ الکهف: ۳۱. (۳۹): الکهف: ۱۰۷ ؛ المومنون: ۱۱. (۴۰): النجم: ۱۵ ؛ السجده: ۱۹. (۴۱): الشعرأ: ۲۲ ؛ الواقعه: ۸۹ ؛ المعارج: ۳۸ ؛ یونس: ۹.

د روژې نولسم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږي د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږي او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دو ډ مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو دا یې د نولسمی روژې لپاره نولسم سوغات ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (نولسمه برخه)

پوښتنه: نو د دې لپاره چې هر څوک د جنت څخه برخمن سی او د دوزخ له اوره نجات ومومی ، باید څه وکړی ؟

ځواب: هر څوک چې پر یوازینې الله ، د هغه پر ملایکو ، د هغه پر نبیانو ، د هغه پر کتابونو او د آخرت پر ورځ ایمان راوړی(۱) ، او خلک نیکو او ښه کارونو ته راوبولی ، د ښه اعمالو امر وکړی او د بدو یا ناوړه اعمالو څخه یې منع کړی نو هغوی بریمن او د فلاح او مراد څښتنان یعنی جنتیان دي(۲) .

پوښتنه: آیا ستا د احکامو پیروي او اطاعت حتمی دی ؟

ځواب: هو باالکل ، پر هر مسلمان فرض دی چې زما اوامر او احکام به منی(۳) .

پوښتنه: آیا ستا د کومې فیصلې څخه سرغړوَنه کېدای سی ؟

ځواب: یا قطعاً نه ، زما د هری پریکړی منل او عملی کول حتمی دی او په هغه کی استثنأ ځای نلری(۴) .

پوښتنه: که احیاناً داسی مسأله چې تا اشاره نه وی ورته کړې یا دې نه وی حل کړې نو باید څه وسی ؟

ځواب: په داسی حالت کی د رسول الله (ص) پر سُنت باید عمل وسی ، دا ځکه چې زما تر ټولو معتبره او مستنده تشریح همالته ده(۵) .

پوښتنه: که احیاناً داسی مسأله چې په سنت کی هم واضح نه وی ، نو بیا څه شي ته باید مراجعه وسی ؟

ځواب: په داسی حالت کی باید د امت د علماوو د اجماع پیروي وسی(۶) .

پوښتنه: آیا خپل څو اوامر او احکام راته ویلای سې ؟

ځواب: هو ولی نه. ما دوه ډوله احکام جاری کړي دي ، یو اوامر دي چی د هغو پر کولو می حُکم او امر کړی دی ، دوهم نواهی دي چی د هغو کول می منع کړي دي. دغو دواړو ته امر باالمعروف نهی عن المنکر ویل کیږی. زما څو اوامر یا احکام چی کول یې حتمی دي دا دي:

۱ـ د لمانځه ټینګه پابندي (۷).
۲ـ د روژې په میاشت کی روژه لرل (۸).
۳ـ زکات ورکول (۹).
۴ـ حج کول (۱۰).
۵ـ د مور او پلار سره ښه چلند کول (۱۱).
۶ـ فیصله په حق او عدالت سره کول (۱۲).
۷ـ دعوت او تبلیغ کول (۱۳).
۸ـ شاهدي په رښتیا سره ورکول (۱۴).
۹ـ صحیح تول کول (۱۵).
۱۰ـ د وعدې مراعاتول (۱۶).

زما څو نواهی یا منکرات چی باید ډډه ځنی وسی ، دا دي:

۱ـ شرک کول (۱۷).
۲ـ دروغ ویل (۱۸).
۳ـ غیبت کول (۱۹).
۴ـ په وزن ، اندازه او تول کی کمی کول (۲۰).
۵ـ شراب څښل (۲۱).
۶ـ قمار یا جُوا کول (۲۲).
۷ـ سود کول (۲۳).
۸ـ زنا کول (۲۴).
۹ـ چتی مصرف یا اسراف کول (۲۵).
۱۰ـ د یتیمانو مال یا حق خوړل (۲۶).

پوښتنه: دا خو ډیر ضروري او اړین معلومات وو. آیا پوښتلای سم چی د کومو شیانو خوړل حرام دي ؟
ځواب: د یو مسلمان لپاره د خنځیر (خوک) د غوښو خوړل ، مردار شیان ، وینه او هر هغه شی چی د الله تعالی د نوم یادولو څخه پرته ذبح سوئ وی ، د دې ټولو خوړل حرام دی (۲۷).

پوښتنه: تا په خپلو پورتنیو حُکمونو کی له ټولو نه پر کوم حُکم ډیر ټینګار کړی دی ؟

ځواب: ما تر ټولو د لمانځه پر ادا کولو ډیر تأکید کړی دی او دا امر می په سلګونو واره تکرار کړی دی (۲۸).

پوښتنه: اوس به راسم دې پوښتنې ته چې د عبادت فلسفه څه ده ؟
ځواب: عبادت په اصل کې د الله تعالی د نعمتونو څخه د بنده د شکر ځرګندونه ده (۲۹).

پوښتنه: آیا راته ویلای سې چې عبادت په څه شي پوری تړلی یا مربوط دی ؟
ځواب: عبادت هم د هر عمل غوندې د نیت په اخلاص پوری تړلی دی (۳۰).

پوښتنه: آیا د لمانځه تر ادا کولو مخکې اودس تازه کول حتمی دی ؟
ځواب: هو باالکل همداسې ده (۳۱).

پوښتنه: نو چې داسې ده ، اودس څنګه باید تازه سې ؟
ځواب: د اوداسه لپاره لومړی باید دواړه لاسونه تر بندونو پورې په اوبو پرېوللل سې ، بیا د سر یوه حصه مسح کیږی او په پای کې دواړې پښې پرېوللل کیږی (۳۲).

پوښتنه: که احیاناً د اوداسه لپاره اوبه پیدا نسې ، نو باید څه وکړو ؟
ځواب: په هغه صورت کې تیمُم باید وسې (۳۳).

پوښتنه: تیمم څنګه کیږی ؟
ځواب: په پاکه خاوره سره مخ او دواړه لاسونه مسح کیږی (۳۴).

(۱): البقره: ۱۳۲ ، ۱۷۷ ، ۲۸۵ . (۲): آل عمران: ۱۰۴ . (۳): الانعام: ۱۵۵ ؛ الاعراف: ۳ ؛ المایِّده: ۴۴ ، ۴۵ ، ۴۷ ؛ لقمن: ۲۱ ؛ الزمر: ۵۵ . (۴): النور: ۵۱ ؛ المایِّده: ۴۹ ؛ محمد : ۲۳ . (۵): النسأ: ۲۵ ، ۱۰۵ ؛ النحل: ۴۴ ، ۲۴ ؛ الاحزاب: ۲۱ ، ۳۲ ؛ الحشر: ۷ . (۶): النسأ: ۵۹ ، ۸۳ ، ۱۱۵ . (۷): النور: ۵۲ ؛ الروم: ۳۱ ؛ الحج: ۷۸ ؛ الانعام: ۷۲ . (۸): البقره: ۸۳ ، ۱۸۵ . (۹): النور: ۵۲ ؛ الحج: ۷۸ ؛ المزمل: ۲۰ ؛ المجادله: ۱۳ . (۱۰): آل عمران: ۹۷ ؛ الحج: ۲۶ ـ ۲۷ . (۱۱): الاسرأ: ۲۳ ؛ الاحقاف: ۱۵ ؛ النسأ: ۳۶ . (۱۲): المایِّده: ۸ ؛ النسأ: ۵۸ ؛ النحل: ۹۰ . (۱۳): آل عمران: ۱۰۴ ، ۱۱۰ ؛ البقره: ۱۴۳ ؛ التوبه: ۷۱ . (۱۴): المایِّده: ۸ ؛ النسأ: ۱۳۵ . (۱۵): الاسرأ: ۳۵ ؛ الرحمن: ۹ ؛ الانعام: ۱۵۳ . (۱۶): المایِّده: ۱ ؛ الاسرأ: ۳۴ ؛ الانعام: ۱۵۳ . (۱۷): النسأ: ۳۶ ؛ الانعام: ۱۴ ، ۱۵۲ ؛ الروم: ۳۱ . (۱۸): الحج: ۳۰ ؛ الفرقان: ۷۲ . (۱۹): الحجرات: ۱۲ . (۲۰): الرحمن: ۹ ؛ المطففین: ۳ ؛ هود: ۸۴ . (۲۱): المایِّده: ۹۰ ـ ۹۱ . (۲۲): المایِّده: ۹۰ ـ ۹۱ . (۲۳): البقره: ۲۷۵ ، ۲۷۸ ؛ آل عمران: ۱۳۰ . (۲۴): الاسرأ: ۳۲ ؛ الفرقان: ۶۸ ؛ الممتحنه: ۱۲ . (۲۵): الاعراف: ۳۱ ؛ الانعام: ۱۴۱ ؛ الفرقان:

۲۷. (۲۲): الانعام: ۱۵۲ ؛ الاسرأ: ۳۴ ؛ النسأ: ۱۰. (۲۷): البقره: ۱۷۳ ؛ النحل: ۱۱۵. (۲۸): البقره: ۳ ، ۱۵۳ ، ۱۷۷ ، ۲۳۸ ، ۲۷۷ ؛ النسأ: ۱۰۲ ؛ المایًده: ۲ ؛ هود: ۱۱۴ ؛ الحج: ۴۱. (۲۹): العنکبوت: ۱۷ ؛ الکوثر: ۱ـ۲ ؛ قریش: ۱ـ۴ ؛ النحل: ۱۱۴ ؛ الزخرف: ۲۴. (۳۰): الزمر: ۲ ، ۳ ، ۱۱ ، ۱۴ ؛ الحج: ۳۷. (۳۱): المایًده: ۲. (۳۲): المایًده: ۲. (۳۳): المایًده: ۲. (۳۴): المایًده: ۲.

د روژې شلم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږي د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږي او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دوړ مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو دا یې د شلمی روژې لپاره شلم سوغات ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (شلمه برخه)

پوښتنه: آیا د لمونځ ادا کول فرض دی ؟
ځواب: هو باالکل ، پر هر مسلمان د لمانځه ادا کول فرض دی (۱) .

پوښتنه: آیا د یو مسا پر لپاره په لمانځه کې قصر (لږېدنه) جایز ده که یا ؟
ځواب: هو باالکل جایز ده (۲) .

پوښتنه: آیا تر لمانځه مخکې اذان باید وسی که یا ؟
ځواب: هو اذان باید وسی (۳) .

پوښتنه: آیا تا د جمعې د لمانځه د ادا کولو حُکم هم کړی دی ؟
ځواب: هو ، کړی می دی (۴) .

پوښتنه: آیا د جنازې لمونځ هم حتمی دی ؟
ځواب: هو ، د هر مسلمان تر وفات وروسته هغه ته باید د جنازې لمونځ ورکړه سی خو د یو غیر مسلمان لپاره د جازې د لمانځه اجازه نسته (۵) .

پوښتنه: د روژې په باره کې څه حُکم کوې ؟
ځواب: پر مسلمانانو د روژې په میاشت کې روژه لرل فرض دی (۶) .

پوښتنه: آیا پوښتلای سم چې د روژې نیولو حکمت څه دی ؟
ځواب: روژه د تقوا یا پرهېزګارۍ د حصول تر ټولو ښه ذریعه ده (۷) .

پوښتنه: آیا دا رښتیا ده چی د زکات ورکول اختیاري دی ؟
ځواب: یا ، پر هر هغه مسلمان چی اړونده حد یا نصاب یې پوره کړی وی ، د زکات ورکول فرض دی (۸) .

پوښتنه: نو د زکات ګټی څه دي ؟
ځواب: د زکات څو فایدې په لاندی ډول دي:
۱ـ په هغه سره د بېوزلو او مسکینانو ارتیاوی پوره کیږی (۹) .
۲ـ په هغه سره شتمني په یو ځای کی نه زخیره کیږی (۱۰) .
۳ـ په هغه سره مال او شتمنی پاک کیږی (۱۱) .
۴ـ په هغه سره الله ته نږدېکت ډیریږی (۱۲) .

پوښتنه: زکات کومو کسانو ته ورکول کېدای سی ؟
ځواب: زکات دغو کسانو او مراجعو ته ورکول کېدای سی: غریبان ، فقیران ، زکات ټولونکي ، مسا پر ، هغه غیر مسلمانان چی په زړونو کی یې د دین سره مینه پیدا کول مقصد وی ، د مریانو د آزادولو لپاره ، د پورونو د پور ادا کولو لپاره ، او د الله په لاره کی (۱۳) .

پوښتنه:آیا پر پخوانیو امتونو هم لمونځ ، روژه او زکات فرض وو که صرف پر محمدی امت باندی ؟
ځواب: پر ټولو پخوانیو امتونو هم لمونځ ، روژه او زکات فرض وو (۱۴) .

پوښتنه:آیا د حج کول هم حتمی دی که یا ؟
ځواب: هو ، پر هر هغه مسلمان چی مالی وس یې ولری په ژوند کی یو ځل د بیت الله حج فرض دی (۱۵) .

پوښتنه: اوس به یوه بله مسأله مطرح کړم او هغه دا چی آیا جهاد هم فرض دی که یا ؟
ځواب: هو ، پر مسلمان د الله په لاره کی جهاد فرض دی (۱۶) .

پوښتنه: الهی ذکر څنګه باید وسی او ګټی یې څه دي ؟
ځواب: ذکر باید په هغه طریقه سره وسی چی الله او رسول یې هدایت فرمایلی دی (۱۷) . باید متوجه اوسې چی د الله حمد او ثنا (۱۸) ، تسبیح (۱۹) ، تکبیر (۲۰) ، شکر (۲۱) ، لمونځ (۲۲) او زما تلاوت (۲۳) ټول په الهی ذکر کی شامل دي. د الله ذکر هر وخت او په هر حالت کی باید وسی (۲۴) . هغه انسان چی د الله ذکر نه کوی شیطان پر مسلط کیږی (۲۵) او ژوند یې لنډ او تنګ وی (۲۶) . د الهی ذکر څخه زړه ډاډمن کیږی (۲۷) .

پوښتنه: ډیر په زړه پوری او ګټور معلومات وو . آیا راته ویلای سې چی کوم ډول دُعا قبلیږی ؟

ځواب: هره دعا چې د الهی اطاعت د جذبې څخه په اخلاص سره وسی الله يې قبلوی (۲۸).

پوښتنه: آیا تا کومه دعا ښوولې هم ده ؟
ځواب: هو باالکل ، ما ډیری دعاوی ښوولی دي چې د هغو څخه یوه يې دا ده :
رَبنا آتِنا فِی الدُنیا حَسَنَته وَ فِی الاخِرَتِ حَسَنَته وَ قِنا عَذابَ النار. یعنی: اې زما ربه ! په دنیا او آخرت دواړو کی ښېګڼه را عطأ کړه او د دوزخ له اوره می وژغوره (۲۹).

(۱): البقره: ۳ ، ۱۵۳ ، ۲۳۸ ، ۲۷۷ ؛ النسأ: ۱۰۳ ؛ المایِّده: ۲ ؛ هود: ۱۱۴ ؛ الحج: ۴۱. (۲): النسأ: ۱۰۱. (۳): المایِّده: ۵۸ ؛ الجمعه: ۹. (۴): الجمعه: ۹. (۵): التوبه: ۸۴. (۶): البقره: ۱۸۳ ، ۱۸۵. (۷): البقره: ۱۸۳. (۸): التوبه: ۲۰ ؛ البینه: ۵ ؛ البقره: ۱۱۰ ؛ الحج: ۷۸ ؛ النور: ۵۶. (۹): المعارج: ۲۴ـ۲۵ ؛ البقره: ۱۷۷. (۱۰): الحشر: ۷. (۱۱): التوبه: ۱۰۳ ؛ الیل: ۲۷ ، ۱۸. (۱۲): التوبه: ۹۹. (۱۳): التوبه: ۲۰. (۱۴): الانبیأ: ۷۳ ؛ البقره: ۱۸۳ ، ۸۳ ؛ المایِّده: ۱۲ ؛ مریم: ۳۱ ، ۵۵. (۱۵): آل عمران: ۹۷ ؛ الحج: ۲۶ـ۲۷. (۱۶): الحج: ۳۹ـ ۴۰ ؛ البقره: ۱۹ ، ۲۱۶ ، ۲۴۴ ؛ التوبه: ۲۹ ، ۷۳ ، ۱۲۳ ؛ النسأ: ۷۴ـ۷۵. (۱۷): البقره: ۱۲۸ ، ۱۹۸ ، ۱۸۵ ، ۲۳۹ ؛ الحج: ۳۷. (۱۸): الاسرأ: ۱۱۱ ؛ الحجر: ۹۸ ؛ التوبه: ۱۱۲ ؛ طه: ۱۳۰ ؛ الروم: ۱۸. (۱۹): طه: ۳۴ ؛ آل عمران: ۴۱ ؛ الواقعه: ۷۴ ، ۹۶ ؛ الاعلی: ۱ ؛ النصر: ۳. (۲۰): الاسرأ: ۱۱۱ ؛ المدثر: ۳. (۲۱): البقره: ۱۵۲ ، ۱۷۲ ؛ النحل: ۱۱۴ ؛ العنکبوت: ۱۷ ؛ الزمر: ۲۲. (۲۲): طه: ۱۴ ؛ الجمعه: ۹ ؛ العنکبوت: ۴۵ ؛ الاعلی: ۱۵ ؛ النسأ: ۱۴۲. (۲۳): فاطر: ۲۹ ؛ البقره: ۱۲۱ ؛ الاحزاب: ۳۴. (۲۴): آل عمران: ۱۹۱ ؛ النسأ: ۱۰۳ ؛ الدهر: ۲۵. (۲۵): المجادله: ۱۹. (۲۶): طه: ۱۲۴. (۲۷): الرعد: ۲۸ ؛ الاحزاب: ۳۵ ؛ الزمر: ۲۳. (۲۸): ابراهیم: ۳۹ ؛ الاعراف: ۵۵ ؛ البقره: ۱۸۶ ؛ الاحقاف: ۱۵. (۲۹): البقره: ۲۰۱.

د روژې پوویشتم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږي د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږي او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دو ورځو ګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو دایې د پوویشتمې روژې لپاره پوویشتم سوغات ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (پوویشتمه برخه) :

پوښتنه: نن الحمد لله غیر مسلمانانو ته هم دا ثابته سوې ده چې ستا متن کاملاً د اخلاقی او بشری معیارونو څخه ډک دی ، او ځکه نو هغوی جوپه جوپه مسلمانان کیږي. آیا کولای سې چې خپلې څو اخلاقی نبوونې را ته ووایې تر څو دوستان سرلوړي او دښمنان سرځوړي سی ؟

ځواب: هو ، دا خو واضح حقیقت دی چې زما متن د روزنیزو او اخلاقی ارزښتونو ، نبوونو او معیارونو څخه ډک دی چې څو نمونې به یې داسی درونبییم:

۱ـ رښتیا ویل او د درواغو څخه ډډه کول (۱) .
۲ـ د چا له غیبته ځان ساتل (۲) .
۳ـ شاهدي په رښتیا سره ورکول (۳) .
۴ـ یو پر بل عیب نه ټړل یا د چا عیب نه لټول (۴) .
۵ـ د هر ډول بې حیایی څخه ځان ساتل (۵) .
۶ـ پر چا بد ګومانې نه کول (۶) .
۷ـ په هر حالت کې عدالت او انصاف کول (۷) .
۸ـ په چا ملنډې یا ریشخند نه وهل (۸) .
۹ـ نبه خبرې او مجلس کول (۹) .
۱۰ـ څوک په بد یا ناوړه نوم سره نه بللل (۱۰) .
۱۱ـ د ستونزو پر مهال صبر کول (۱۱) .
۱۲ـ پر چا ظلم نه کول (۱۲) .
۱۳ـ خیانت نه کول (۱۳) .
۱۴ـ پر نعمت باندې شکر کول (۱۴) .
۱۵ـ حسد او غرور نه کول (۱۵) .

۱۲ـ د چا مال ناحقه یا د رشوت په توګه نه اخیستل (۱۶) .
۱۷ـ د عفوی او معافیۍ څخه کار اخیستل (۱۷) .
۱۸ـ قهر او غصه نه کول (۱۸) .
۱۹ـ وعده خلافي نه کول (۱۹) .
۲۰ـ د نیکیو یا ښېګڼو خپرول او د بدیو څخه ځان ژغورل یا له منځه وړل (۲۰) .

پوښتنه: ډیر ارزښتمن او ضروری معلومات دي راکړل. آیا تا د مجلس د آدابو ښوونه هم کړې ده ؟
ځواب: هو ، ما ایمان والاوو ته مجلسی آداب هم ورښوولي دي. مثلاً که یو ځای ډیر خلک ناست وی او د دباندی څخه نور کسان راسي نو له مخکی څخه ناستو کسانو ته لازمه ده چی یو تر بله ډیر سره نږدې سی او نوو کسانو ته ځای ورکړی (۲۱) . په مجلس کی غالمغال او ناړې د مجلس د آدابو خلاف کار دی (۲۲) .

پوښتنه: آیا تا د تقوا غوره کولو هڅونه هم کړې ده که څنګه ؟
ځواب: هو ، ما خلکو ته حُکم کړی دی چی په هر حالت کی د الله څخه وبیریږی او د هغه د نافرمانیۍ د ناوړه پایلی څخه ځانونه وژغوری (۲۳) .

پوښتنه: آیا بُتانو ته د ښکنځلو اجازه سته که یا ؟
ځواب: یا ، قطعاً د نورو ادیانو او بتانو د سپکاوي اجازه نسته (۲۴) .

پوښتنه: پر وعده څوک ټینګ دئ او څوک یې خلاف دئ ؟
ځواب: الله پر خپله وعده ډیر ټینګ دی او شیطان ډیر وعده خلافه دی (۲۵) .

پوښتنه: آیا کوم ناوړه یا غلط بیان جایز دی ؟
ځواب: یا هیڅکله نه. بلکی الله به د هر ډول غلط بیان پوښتنه کوی (۲۶) .

پوښتنه: تر ټولو ښه کسان (خلایق) څوک دي ؟
ځواب: هغه دي چی حق ومنی او د ایمان او صالح یعنی ښه عمل لاره غوره کړی (۲۷) .

پوښتنه: نو تر ټولو بد کسان څوک دي ؟
ځواب: هغه کسان چی د حق تر راتللو وروسته بیا هم د هغه په وړاندی ړانده ، کانه او ګونګیان وی ، یعنی انکار ورڅخه وکړی (۲۸) .

پوښتنه: تا مخکی د عیب څخه د ځان ژغورنی اصل ته اشاره وکړه. خو تر کومه ځایه چی عملاً لیدل کیږی تقریباً ټوله اسلامی نړۍ منجمله ډیرئ افغانان د غیبت سره دومره زیات روږد سوي چی آن معتاد یا عملیان یې گرځېدلي دي. د دغسی کسانو لپاره ستا تنبیه څه ده ؟ او هغوی باید له دې مصیبته د خلاصون په خاطر څه وکړی ؟

ځواب: ما واضحاً امر کړی دی چی د یو بل غیبت مه کوئ او آیا تاسو غواړئ چی د خپل مړه ورور غوښی وخورئ ؟ نو که په ربښتیا هم مسلمانان یاست باید له دغه شنیع او کرغیړن عمله جداً ځانونه وژغورئ (۲۹) . که د غیبت کوم مجلس شروع وی نو د مخنیوی او ځان ژغورنی ډیره ښه چاره یې دا ده چی باید له دغسی مجلسه ووزئ او تر هغو پوری بیرته ورنسیً چی غیبت پای ته نه وی رسېدلی ، که نه غیبت ویونکي او د هغه اوربدونکي دواړه یو برابر ګنهکاران دي (۳۰) .

پوښتنه: په همدې ارتباط عُلماً او پوهان وایی چی غیبت او چُغلی (نمامی) د ترازو دوې پلې دي ، یعنی دا چی غیبت او چغلی اکثراً سره تړلي وی. په دې هکله ستا اخلاقی ښوونه څه ده ؟ آیا دغسی ارتکاب د شیطان د وظیفې مخته وړنه نه ده ؟

ځواب: ما په شدیدو الفاظو سره د هر هغه انسان اطاعت منع کړی دی چی ډیر قسمونه اخلی ، د بل چا عیب لټوی او په چغلیو بوخت وی ، دا ځکه چی دغسی کسان د مسلمانانو خپل منځي محبت په عداوت سره بدلوی (۳۱) . نو د سمون ښه طریقه یې دا ده چی که یو فاسق انسان دغسی خبر درته راوړي ، په هغه هکله تحقیق او ګروېږنه وکړه بلکی په پټو سترګو یې مه منه (۳۲) .

(۱) : الاحزاب: ۳۵ ، ۷۰ ؛ النسأ : ۹ ؛ آل عمران: ۱۷ . (۲) : الحجرات: ۱۲ . (۳) : المایّده : ۸ ؛ النسأ : ۱۳۵ . (۴) : الحجرات: ۱۱ . (۵) : الاعراف: ۲۳ ؛ الانعام: ۱۵ ؛ الشوری: ۳۷ ؛ النحل: ۹۰ ؛ النسأ : ۵ . (۶) : الحجرات: ۱۲ . (۷) : المایّده: ۸ ، ۴۲ ؛ النسأ : ۵۸ ، ۱۳۵ ؛ الشوری: ۱۵ ؛ النحل: ۹۰ . (۸) : الحجرات: ۱۱ . (۹) : الاسرأ : ۵۳ ؛ النسأ : ۵ ، ۹ ؛ الاحزاب: ۷۰ . (۱۰) : الحجرات: ۱۱ . (۱۱) : البقره: ۴۵ ، ۱۵۳ ؛ آل عمران: ۲۰۰ ؛ الانفال: ۴۶ . (۱۲) : البقره: ۲۷۹ ؛ آل عمران: ۵۷ ، ۱۴۰ ؛ الاعراف: ۴۴ ؛ الشوری: ۴۴ . (۱۳) : الانفال: ۲۷ ، ۵۸ ؛ یوسف: ۵۲ . (۱۴) : البقره: ۱۵۲ ، ۱۷۲ ؛ النحل: ۱۴۴ ؛ العنکبوت: ۱۷ . (۱۵) : الفلق: ۵ ؛ النسأ : ۵۴ ، ۳۲ ؛ النحل: ۲۳ ؛ المومن: ۳۵ ؛ لقمن: ۱۸ . (۱۶) : البقره: ۱۸۸ . (۱۷) : البقره: ۱۰۹ ، ۲۳۷ ؛ النسأ : ۱۴۹ ؛ الاعراف : ۱۹۹ ؛ التغابن: ۱۴ ؛ النور: ۲۲ . (۱۸) : الشوری: ۳۷ . (۱۹) : الاسرأ : ۳۴ ؛ النحل: ۹۱ ؛ الانعام: ۱۵۲ ؛ المایّده: ۱ ؛ الرعد : ۲۰ . (۲۰) : آل عمران: ۱۰۴ ، ۱۱۰ ؛ البقره: ۱۴۳ ؛ التوبه: ۷۱ . (۲۱) : المجادله: ۱۱ . (۲۲) : لقمن: ۱۹ . (۲۳) : آل عمران: ۱۰۲ ؛ البقره: ۱۹۴ ؛ النسأ : ۱ ، ۱۳۱ ؛ الانعام: ۷۲ . (۲۴) : الانعام: ۱۰۸ . (۲۵) : ابراهیم: ۲۲ ؛ الزمر: ۲۰ ؛ الروم: ۲ ؛ النسأ : ۱۲۰ ؛ الاسرأ : ۲۴ . (۲۶) : الاسرأ : ۳۲ . (۲۷) : البینه: ۷ . (۲۸) : البینه: ۷ ؛ الانفال: ۲۲ ، ۵۵ . (۲۹) : الحجرات: ۱۲ . (۳۰) : النسأ : ۱۴۰ . (۳۱) : القلم: ۱۱-۱۲ . (۳۲) : الحجرات : ۶ .

د روژې دوه ویشتم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږی د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږی او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دوړمو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو دایې د دوه ویشتمی روژې لپاره دوه ویشتم سوغات ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (دوه ویشتمه برخه) :

پوښتنه: نن هر چا منجمله کفارو ته هم دا ثابته سوې ده چې تا د کورنۍ او ټولنې په اړه ټول اساسی مسایل څېړلی او حل لارې دی ویلی دي. خو دا چې ځینې کسان اغماض کوی او نور بې خبره دي ، ګناه یا مسؤلیت د هغوی خپل دی. په دې اړه تا د کورنیز او ټولنیز ژوندانه په هکله څه هدایتونه لورولي دي ؟

ځواب: ما د انسانی ټولنې د سمون او ښېګڼې لپاره ډیر هدایات کړي چې څو یې دا دي:

۱ـ ټول انسانان د انسانی شرافت له مخې برابر دي دا ځکه چې ټول د آدم (ع) اولاد دي. د رنګ ، نسل ، ژبې او سیمې له مخې هیڅ ډول توپیر او امتیاز جایز نه دی (۱) .

۲ـ د فضیلت او ښېګڼې معیار تقوا ، ایمان او ښه (یعنی نیک یا صالح) عمل دی (۲) .

۳ـ انسانان د ایمان او کفر له مخې دوه ډوله دي چې یوه ډله یې ایمان لرونکي او بله یې بې ایمانه دي (۳) .

۴ـ ما د یو ښه ټولنیز ژوندانه د جوړښت لپاره نر او ښځې ته د نکاح امر کړی دی (۴) . میړه او میرمن باید خپل تر منځ په مینه او الفت سره ژوند وکړی (۵) . دواړه یو بل ته د لباس حثیت لری (۶) . هغوی دواړه یو بل سره تسکین کوی (۷) . دواړه یو پر بل مساوی حقوق لری (۸) . نارینه د کهول پالندوی او منتظم دی (۹) . هغه مسؤلیت لری چې د خپلې میرمنې او اولادو لپاره به نفقه ، او سېدنځای او نورې لومړنۍ آسانتیاوی برابروی (۱۰) . ښځه د کور ملِکه ده (۱۱) . هغه باید د نامحرمو کسانو څخه سَتر وکړی (۱۲) . نارینه ته د څلورو میرمنو سره تر نکاح پورې اجازه سته خو که د هغوی تعداد تر یوې ډیرو ی نو د ټولو سره به مساوی او برابر سلوک کوی (۱۳) . نارینه په خورا اړین او خاص حالت کی خپلې میرمنې ته طلاق ورکولای سی (۱۴) . ماندینه د میړه څخه خُلع اخیستلای سی یعنی د مَهر د پرېښوولو په صورت کی طلاق غوښتلای سی (۱۵) .

۵ـ پر والدینو فرض ده چې اولادو ته صحیح روزنه ورکړي او دین ور وښیی (۱۶) .

۶ـ اولادونه باید د والدینو خدمت وکړی او ښه سلوک ورسره وکړی (۱۷) .

۷ـ صلهٔ رحمی ـ د خپلوانو سره ښه رویه ضروري ده (۱۸) .

۸ـ د مسکینانو او بېوزلو د اړتیاوو پوره کول د شتمنو مسؤلیت دی (۱۹) .

۹ـ د ګاونډیانو (۲۰) او مسا پرو سره هم باید ښه سلوک وسی (۲۱).

پوښتنه: ډیره مننه د دې خورا اساسی او ضروری معلوماتو څخه. اوس به راسم دې ته چی آیا تا دې خورا مهمی مسألې ته هم اشاره کړې چی د کومو کومو ښځو سره نکاح نا روا یعنی حرامه ده ؟
ځواب: هو ، ما دې مسألې ته واضحاً اشاره کړې ده چی د کومو کومو ښځو سره نکاح نسی کېدای چی هغه دا دي:
مور ، لور ، خور ، عمه ، خاله ، ورېره ، خورځه ، هغه مور چی شیدې يې رَودل سوي وی ، رضاعی یعنی د شیدو شریکه خور ، د مايني مور یعنی خوابنې ، د بل میړه څخه د مايني لور یعنی بچه اندره ، د زوی ماينه یعنی مږور ، پر عین مهال دوې خویندی ، یعنی چی میرمن ژوندی وی د هغې د خور سره نکاح حرامه ده (۲۲).

پوښتنه: ماشوم ته تر کله باید مور خپلی شیدې ورکړی ؟
ځواب: د یو ماشوم د شیدو خوړلو موده دوه کاله ده (۲۳).

پوښتنه: آیا د حیض یعنی ښځینه میاشتنۍ ناروغۍ پر مهال د مايني سره جنسی عمل روا دی ؟
ځواب: یا قطعاً نه ، بلکی ناروا دی (۲۴).

پوښتنه: آیا راته ویلای سې چی ټولنیزی معاملې څنګه باید تر سره سی ؟
ځواب: هغه باید د خپل منځی سلا مشورو پر اساس تر سره سی (۲۵).

پوښتنه: د مسلمانانو خپل منځي اړیکی باید څنګه وی ؟
ځواب: باید ورورګلوبزه وی. دا ځکه چی ما واضحاً ویلی چی مسلمانان سره وروڼه دي (۲۶). هغوی باید یو تر بله سره خواخوږي ، رواداره او دوستان وی (۲۷). که احیاناً د مسلمانانو تر منځ شخړه پیښه سی ، نو د هغوی تر منځ باید د سولې راوستلو کوښښ وسی (۲۸). هیڅ مسلمان اجازه نه لری چی پر بل مسلمان ورور باندی مسخرې او ټوکی وکړی یا هغه ته پیغور ورکړی او یا هم هغه په بد او ناوړه نوم سره وبولی (۲۹). یا دا چی پر هغه شک او بد ګومانې وکړی یا د هغه د حالاتو پلټنه او جاسوسی وکړی او یا يې هم غیبت وکړی (۳۰).

پوښتنه: دا خو بهترین او اړین معلومات وو. آیا راته ویلای سې چی ستا په نظر د یوې نمونه ای یا مثالی اسلامی ټولنی ځانګړتیاوی باید څه وی ؟
ځواب: زما په نظر د یوې مثالی ټولنې ببلګې او خصوصیات په دې ډول دي:
۱ـ هغه باید د چا مستعمره نه بلکی آزاده او خپلواکه وی (۳۱).

۲ـ په هغه کی باید امن او آرامي موجوده وی (۳۲).
۳ـ د هغې افراد باید په کفر او شرک مبتلا نه وی بلکی ایمان لرونکي وی (۳۳).
۴ـ پر هغه باید صرف او صرف اللّٰه واکمن وی ، یعنی الهی احکام پر مسلط وی (۳۴).
۵ـ په هغه کی باید خدایی قانون نافذ وی (۳۵).
۶ـ د هغې افراد باید لمونځ ادأ کړی او زکات ورکړی (۳۶).
۷ـ د هغې افراد باید د ښېګڼې او اخلاقو یوه ټوټه وی او نور هم د ښېګڼو او اخلاقو خوا ته راوبولی. هغوی پخپله باید د بدیو څخه ځانونه وساتی او هم د بدیو او خرابیو څخه د نورو د منع کولو هڅی وکړی (۳۷).
۸ـ د هغې د حکومت ټولی چاری باید د خپل منځي مشورو له مخی اجرا سی (۳۸).
۹ـ د هغې مشر باید د ټولنی تر ټولو نیک عمله او صالح انسان وی (۳۹).
۱۰ـ د هغې اوسېدونکي باید ټول د قانون پابنده او مراعاتونکي وی (۴۰).
۱۱ـ په هغه کی باید هیڅوک هم تر قانون پورته نه وی یعنی څوک باید تر قانون اضافه امتیاز و نه لری (۴۱).
۱۲ـ په هغې کی باید د رشوت او فساد (۴۲) ، سود (۴۳) ، بې حیایی (۴۴) ، بد اخلاقی (۴۵) ، قمار (۴۶) ، او شراب غوندی لعنتونه نه وی (۴۷).
۱۳ـ په هغې کی هر چا ته باید د ژوند انه لومړنی اړتیاوی مهیا وی (۴۸).
۱۴ـ په هغې کی باید د رایی آزادي او د رغنده انتقاد پوره آزادي موجوده وی (۴۹).

(۱): الحجرات: ۱۳ ؛ النسأ: ۱ ؛ الاسرأ: ۷۰. (۲): الحجرات: ۱۳. (۳): التغابُن: ۲. (۴): النسأ: ۳ ، ۲۵ ؛ النور: ۳۲. (۵): النسأ: ۱۹ ؛ الروم: ۲۱. (۶): البقره: ۱۸۷. (۷): الاعراف: ۱۸۹ ؛ الروم: ۲۱. (۸): البقره: ۲۲۸. (۹): النسأ: ۳۴. (۱۰): الطلاق: ۲ ؛ النسأ: ۳۴. (۱۱): الاحزاب: ۳۳. (۱۲): الاحزاب: ۵۹ ؛ النور: ۳۱. (۱۳): النسأ: ۱۳ ، ۱۲۹. (۱۴): البقره: ۲۲۹ ، ۲۳۱ ، ۲۳۲ ، ۲۳۷ ؛ الطلاق: ۱. (۱۵): البقره: ۲۲۹. (۱۶): مریم: ۵۵ ؛ لقمن: ۱۳ـ۱۹ ؛ البقره: ۱۳۲. (۱۷): النسأ: ۳۲ ؛ البقره: ۸۳ ؛ الاسرأ: ۱۲۳ ؛ العنکبوت: ۸ ؛ لقمن: ۱۴. (۱۸): النسأ: ۳۲ ؛ البقره: ۸۳ ، ۱۷۷ ؛ النحل: ۹۰ ؛ الاسرأ: ۲۲ ؛ الروم: ۳۸. (۱۹): الاسرأ: ۲۲ ؛ البقره: ۸۳ ، ۱۷۷ ؛ النسأ: ۳۲ ؛ الروم: ۳۸. (۲۰): النسأ: ۳۲. (۲۱): الاسرأ: ۲۲. (۲۲): النسأ: ۲۳. (۲۳): البقره: ۲۳۳ ؛ لقمن: ۱۴. (۲۴): البقره: ۲۳۲. (۲۵): الشوری: ۳۸ ؛ آل عمران: ۲۵۹. (۲۶): الحجرات: ۱۰ ؛ التوبه: ۱۱ ؛ آل عمران: ۱۰۳ ؛ الاحزاب: ۵ ؛ البقره: ۱۷۸. (۲۷): التوبه: ۷۱ ؛ الفتح: ۲۹ ؛ المایِّده: ۵۴ ؛ الانفال: ۱. (۲۸): الحجرات: ۹. (۲۹): الحجرات: ۱۹. (۳۰): الحجرات: ۱۲. (۳۱): النور: ۵۵ ؛ الحج: ۴۱ ؛ الانفال: ۲۲. (۳۲): الاعراف: ۵۲ ؛ النور: ۵۵ ؛ البقره: ۲۰۵ ؛ القصص: ۸۳ ؛ ص: ۲۸. (۳۳): آل عمران: ۱۱۰ ؛ الروم: ۳۱ ؛ النور: ۵۵ ؛ فاطر: ۳۹ ؛ الصف: ۱۱. (۳۴): آل عمران: ۲۲ ، ۱۸۹ ؛ المایِّده: ۱۷ ؛ الانعام: ۵۷ ؛ الاعراف: ۵۴ ؛ التین: ۸. (۳۵): المایِّده: ۴۴ ، ۴۵ ، ۴۷ ؛ الاعراف: ۳ ؛ النور: ۵۵ ؛ الزمر: ۵۵. (۳۶): البقره: ۳ ، ۱۷۷ ، ۲۷۷ ؛ الروم: ۳۱ ؛ لقمن: ۴ ؛ البینه: ۵. (۳۷): آل عمران: ۱۱۰ ، ۱۰۴ ؛ التوبه: ۷۱ ، ۱۱۲ ؛ النحل: ۹۰ ؛

الحج: ۴۱. (۳۸): الشوری: ۳۸ ؛ آل عمران: ۲۵۹. (۳۹): الحجرات: ۱۳. (۴۰): النسأ: ۵۹. (۴۱): القصص: ۴. (۴۲): البقره: ۱۸۸. (۴۳): البقره: ۲۷۵ ، ۲۷۹. (۴۴): الاعراف: ۳۳ ؛ الانعام: ۱۵۱ ؛ الشوری: ۳۷ ؛ النحل: ۹۰ ؛ النسأ: ۲۲. (۴۵): النحل: ۹۰ ؛ آل عمران: ۱۰۴ ، ۱۱۰ ، ۱۱۴ ؛ الاعراف: ۱۵۷ ؛ التوبه: ۷۱ ، ۱۱۲ ؛ الحج: ۴۱. (۴۶): المایِّده: ۹۰ـ۹۱ ؛ البقره: ۲۱۹. (۴۷): البقره: ۲۱۹ ؛ المایِّده: ۹۰ـ۹۱. (۴۸): الذریت : ۱۹ ؛ المعارج: ۲۵. (۴۹): البقره: ۲۵۶ ؛ یونس: ۹۹ ؛ آل عمران: ۱۱۰ ؛ التوبه: ۷۱.

د روژې درویشتم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږي د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږي او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دو ړ مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو دا یې د درویشتمی روژې لپاره درویشتم سوغات ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (درویشتمه برخه) :

پوښتنه: آیا تا د انسانی ټولنې د اقتصادی ژوند انه په هکله هم څه احکام لورولي دي ؟ که وی لطفاً یې راته ووایه.

ځواب: ما د انسان د سپما ییزه- ټولنیزه ژوند انه اړونده ځینې اصول او مقررات وضع کړي چې لنډیز یې په دې ډول دی:

۱- د هر انسان لپاره د مځکې د رزق د وسایلو څخه د خپلې برخې اخیستلو طبیعی حق خوندی دی (۱).

۲- په رزق کې هم د الله د نورو نعمتونو غوندی مساوات نسته ، یعنی الله چا ته ډیر او چا ته هم لږ ورکوی (۲).

۳- د هر انسان لپاره د ځانې او خصوصی مالکیت لرلو حق خوندی دی (۳).

۴- نسل وژنه حرامه ده ، که هغه حتی د ډیرې لوږې او غربت د خطر له امله هم وی (۴).

۵- صرف د حلالی طریقې څخه د مال او شتمنۍ ګټل روا دی ، بلکې د ناجایزه لارې څخه یې حصول حرام او منع دی (۵).

۶- د سود کاروبار حرام دی او هغه د الله او رسول سره د جنګ معنا لری (۶).

۷- پر نصاب لرونکو یعنی هغو کسانو چې تر اړتیا اضافه مال او شتمني ولری ، د زکات ادا کول فرض دی (۷). حال دا چې د مځکې پر حاصلاتو بیا عُشر یعنی د لسمي برخې ورکړه فرض ده (۸).

۸- د حلالی طریقې څخه ګټلې عاید باید یوازی په جایز ډول مصرف سی او اضافه خرڅې باید ونسی. اسراف او تبذیر دواړه ناجایز دي (۹).

۹- باید د سپما څخه کار واخیستل سی (۱۰).

۱۰- ما د شتمنۍ ارتکاز یعنی ټول د څو کسانو په اختیار کې راتلل سخت غندلی دی (۱۱).

۱۱- د هر نفر تر مړینې وروسته د هغه پاته جایداد باید د هغه د وارثانو تر منځ په ټاکلې اندازه وویشل سی (۱۲).

پوښتنه: د دې حیاتی معلوماتو څخه ډیره مننه. آیا دا ربښتیا ده چی ته د پانګوالي سره هم مخالف یې ؟
ځواب: هو ، دا صحیح ده او پورته می هم اشاره ورته وکړه. زه د سرمایدارانه ذهنیت سخت مخالف یم (۱۳). زما په نظر د ناروا لارو څخه عاید تر لاسه کول ، د هغه غونډول او ساتل او د الله په لاره کی یې نه مصرفول حرام دی. د دغسی اعمالو کونکي به د دوزخ د سخت عذاب سزاوار وی او په اور کی به کړیږی (۱۴).

پوښتنه: یو ښه کارګر یا مزدور څوک دی ؟
ځواب: یو ښه کارګر یا کارکونکی هغه څوک دی چی:
۱ـ که د کوم کار اهل وی ، نو په هغه کی باید نا اهل نسي (۱۵).
۲ـ امین او اعتمادی وی ، بلکی خاین او خطا ایستونکی نه وی (۱۶).

پوښتنه: د یو کارګر یا مزدور سره د هغه د کارفرما (سپټ یا باس) رویه باید څنګه وی ؟
ځواب: د یو کارفرما لخوا د خپل کارګر یا مزدور سره لاندینی سلوک باید وسی:
۱ـ د هغه څخه باید د هغه له طاقته زیات کار وا نه خیستل سی (۱۷).
۲ـ پر هغه باید ظلم او زیادتی ونسی (۱۸).
۳ـ د معاش یا مُزد ټاکل باید د کارګر یا مزدور په موافقه تر سره کړي (۱۹).

پوښتنه: اوس به یوه بله حساسه مسأله وپوښتم او هغه دا چی آیا د خلافت استقرار واجب دی ؟
ځواب: هو ، په یوه اسلامی ټولنه کی د خلافت شته والی واجب دی دا ځکه چی له دې پرته هغه سوچه اسلامی ټولنه نسی کېدای (۲۰).

پوښتنه: ستا سیاسی ښوونی یا تعلیمات کوم دي ؟
ځواب: زما د سیاسی ښوونو مهم ټکي دا دي:
۱ـ واک او حاکمیت صرف د الله سره دی (۲۱). د ټولو اختیاراتو او صلاحیتونو اصلی څښتن صرف الله دی (۲۲).
۲ـ د الله او رسول حُکمونه اساسی قانون یعنی تر ټولو ستر قانون دی (۲۳) چی د هغه منل او اطاعت پر هر مسلمان لازمی او حتمی دی (۲۴).
۳ـ د دولت او حکومت هره مسأله او معامله باید په خپل منځي سلا مشورو سره حل او رفع سی (۲۵).
۴ـ پر ولس باندی د سیاسی واکمن (یعنی خلیفه او سیاسی مشر) اطاعت لازم دی خو شرط یې دا دی چی هغه به پخپله د خدای او رسول احکام عملی کوی او د معروفاتو (یعنی د اسلام مطابق ښه کارونو) امر به کوی (۲۶).

۵ـ د خپل منځي شخړو او تربګنيو وروستۍ او غوڅه پريکړه د الله او رسول حُکم دی ، نه بل څه (۲۷) .
۶ـ د حکومت او دولت بنسټيز هدفونه دا دي:
الف ـ په هېواد کی د امنيت او ثبات قايمول (۲۸) .
ب ـ د ظلم او فساد له منځه وړل (۲۹) .
ج ـ عدالت او انصاف عملی کول (۳۰) .
د ـ حُدود الله يعنی الهی شريعت نافذول او د هغه حمايه او ساتنه کول (۳۱) .
ی ـ په پراخو ذريعو سره د ښېګڼو او نيکيو زياتول ، د بديو او ناخوالو محوه کول (۳۲) .

پوښتنه: په يو اسلامی حکومت کی د اتباعو يعنی رعيت اساسی حقوق کوم دي ؟
ځواب: په اسلامی حکومت کی خلکو ته زيات اساسی حقوق مهيا دي چی څو يې په لاندی ډول دي:
۱ـ د ځان ، مال او عزت ساتنی حق (۳۳) .
۲ـ د رايی د آزادۍ ، د وجدان د آزادۍ او د انتقاد د آزادۍ حق (۳۴) .
۳ـ د خپل خصوصی ژوند انه د تحفظ حق (۳۵) .
۴ـ د ظلم پر خلاف د ږغ پورته کولو حق (۳۶) .
۵ـ دا حق چی هر تبعه صرف د خپلو اعمالو مسؤل دی او د بل چا د عمل مسؤل او سزاوار نه دی (۳۷) .
۶ـ د ښېګڼی او سوکالۍ د کارونو لپاره د ټولنيزی آزادۍ حق (۳۸) .
۷ـ دا حق چی د هر محتاج تبعه د ژوند انه اساسی اړتياوی بايد تأمين سی (۳۹) .
۸ـ د مذهبی آزار څخه د ژغورنی حق (۴۰) .
۹ـ دا حق چی حکومت به د خپل رعيت د فرد فرد سره يو ډول رويه او چلند کوی (۴۱) .

(۱) : الاعراف: ۱۲ . (۲) : النحل: ۷۱ ؛ النسأ: ۳۲ ؛ الرعد : ۴۲ ؛ الاسرأ: ۳۰ ؛ العنکبوت: ۶۲ . (۳) : البقره: ۱۸۸ ؛ النسأ: ۲۹ . (۴) : الانعام: ۱۵۱ ؛ الاسرأ: ۳۱ . (۵) : البقره: ۱۲۸ ، ۱۸۲ ؛ النسأ ۲۹ ، ۱۰۰ . (۶) : البقره: ۲۷۵ ، ۲۷۹ . (۷) : التوبه: ۶۰ ؛ البينه: ۵ ؛ البقره: ۵ ، ۱۱۰ ؛ الحج: ۷۸ ؛ النور: ۵۶ . (۸) : الانعام: ۴۱ ؛ البقره: ۲۷۷ . (۹) : الانعام: ۱۴۱ ؛ الاعراف: ۳۱ ؛ الاسرأ: ۲۶ـ۲۷ . (۱۰) : الفرقان: ۶۷ ؛ الاسرأ: ۲۹ ؛ الاعراف: ۳۱ ؛ الانعام: ۱۴۱ . (۱۱) : الحشر: ۷ ؛ التوبه: ۳۴ـ۳۵ . (۱۲) : النسأ: ۷ ، ۳۳ . (۱۳) : التوبه: ۳۴ ، ۳۵ ؛ آل عمران: ۱۸۰ ؛ المعارج: ۱۸ ؛ الهُمزه: ۱ـ۹ . (۱۴) : التوبه: ۳۴ـ۳۵ ؛ آل عمران: ۱۸۰ . (۱۵) : القصص: ۲۲ . (۱۶) : القصص: ۲۲ . (۱۷) : القصص: ۲۷ . (۱۸) : القصص: ۲۷ . (۱۹) : القصص: ۲۷ . (۲۰) : آل عمران: ۱۰۴ ؛ الحج: ۴۱ ؛ التوبه: ۱۰۲ ؛ النور: ۲ ؛ البقره: ۱۷۸ . (۲۱) : آل عمران: ۲۶ ، ۱۸۹ ؛ المايِّده: ۱۷ ؛ الاعراف: ۵۴ ؛ الانعام: ۵۷ . (۲۲) : آل عمران: ۲۶ ، ۱۵۴ ؛ يس: ۸۳ ؛ البقره: ۲۰ ؛ المايِّده: ۱۲۰ . (۲۳) : الاحزاب: ۳۶ . (۲۴) : آل عمران: ۱۳۲ ؛ النسأ: ۵۹ ؛ المايِّده: ۹۲ ؛ الانفال: ۴۶ ؛ محمد : ۳۳ . (۲۵) : الشوری: ۳۸ ؛ آل عمران: ۲۵۹ . (۲۶) : النسأ: ۵۹ ؛ الدهر: ۲۴ . (۲۷) : النسأ: ۵۹ . (۲۸) : المايِّده: ۳۳ ؛ النور: ۵۵ . (۲۹) : المايِّده: ۳۳ ؛ القصص

: ۸۳. (۳۰): الحدید: ۲۵. (۳۱): التوبه: ۱۱۲ ؛ البقره: ۱۸۷ ، ۲۳۰ ؛ النسأ: ۱۳. (۳۲): الحج: ۴۱ ؛ التوبه: ۱۱۲. (۳۳): الاسرأ: ۳۳ ؛ البقره: ۱۸۸ ؛ النسأ: ۲۹ ؛ الحجرات: ۱۱ـ۱۲. (۳۴): البقره: ۲۵۲ ؛ یونس: ۹۹ ؛ آل عمران: ۱۱۰ ؛ التوبه: ۷۱. (۳۵): النور: ۲۷ـ۲۸. (۳۶): النسأ: ۱۴۸. (۳۷): الانعام: ۱۲۵ ؛ الاسرأ: ۱۵ ؛ هود: ۳۵ ؛ فاطر: ۱۸ ؛ النجم: ۳۸. (۳۸): آل عمران: ۱۰۴. (۳۹): الذریت: ۱۹ ؛ المعارج: ۲۵. (۴۰): الانعام: ۱۰۸. (۴۱): القصص: ۴.

د روژې څلورویشتم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږی د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږی او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دو وړ مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو دایې د څلرویشتمی روژې لپاره څلرویشتم سوغات ، (ن. صمد)

د قران سره مرکه (څلرویشتمه برخه) :

پوښتنه: آیا راته ویلای سې چې اسلامی حکومت پر خپلو اتباعو څه حقوق لری ؟

ځواب: پر خپل رعیت یا اتباعو باندی د اسلامی حکومت حقوق ، یا په بل عبارت د اتباعو مسؤلیتونه دا دي:

۱ـ د معروف (نیکو احکامو) په اجرا کی باید د حکومت اطاعت وکړی (۱) .

۲ـ د هېواد د قانون درناوی او د هغه مراعات وکړی (۲) .

۳ـ په امنیت او آرامۍ کی خنډونه ایجاد نکړی (۳) .

۴ـ د خوښیو او ښېګڼو په هر کار کی د حکومت سره مرسته وکړی (۴) .

پوښتنه: اوس به راسم دې ته چې د اسلامی حکومت بهرنۍ تګلاره باید څنګه وی ؟

ځواب: د اسلامی حکومت د بهرنۍ تګلارې بنسټیز اصول دا دي:

۱ـ د دوه اړخیزه ټرونونو او ژمنو درناوی او د هغو ساتنه باید وکړی (۵) .

۲ـ په هره مسأله او معامله کی باید صداقت او رښتنولي موجوده وی (۶) .

۳ـ د فتنې او فساد څخه باید ډډه وکړی (۷) .

۴ـ امنیت خوښوَنه او سوله باید تأمین کړی (۸) .

۵ـ د غیر مُعاند (یعنی غیر دښمنو) هېوادو سره باید ښه اړیکی ولری (۹) .

۶ـ نړیوال عدالَت او انصاف باید مستقر کړی (۱۰) .

پوښتنه: ستا په نظر د مشرتوب معیار باید څنګه وی ؟ ځکه نن په اسلامی هېوادو کی دا معیار د هر چا څخه ورک او ګډوډ سوی دی.

ځواب: زما په نظر د مشرتوب مستحق هغه څوک دی چې:

۱ـ د ایمان لرونکی وی (۱۱) .

۲ـ د خورا ډیر علمی او عملی صلاحیت څښتن وی (۱۲) .
۳ـ تر هر څه د الهی احکامو ډیر پابند او متقی انسان وی (۱۳) .
۴ـ مخلص وی (۱۴) .
۵ـ خاین او ظالم نه وی (۱۵) .

پوښتنه: آیا تا نړیوال قانون هم بیان کړی دی ؟
ځواب: هو ، ما چې کوم بین المللی قانون بیان کړی ، د هغه څو مهم مواد په دې ډول دي:
۱ـ پر ټوله مځکه باید د فساد او بدۍ څخه ډډه وسی (۱۶) .
۲ـ د خپل منځی ټرونو او معاهدو ساتنه او څارنه باید وسی (۱۷) .
۳ـ امن او سوله باید ولټوی (۱۸) .
۴ـ په هره معامله کی باید صداقت او حقیقت نغښتی وی (۱۹) .
۵ـ د غیر معاند (هغه چې دینی دښمنی نه پالی) هېوادو سره باید ښه اړیکی ټینګی سی (۲۰) .
۶ـ نړیوال عدالت او انصاف باید مستقر سی (۲۱) .

پوښتنه: آیا راته ویلای سې چې د مسلمانانو سره چا ډیر عداوت کړی دی ؟
ځواب: د مسلمانانو سره تر هر چا یهودانو او مشرکانو ډیر عداوت کړی دی (۲۲) .

پوښتنه: آیا عیسویانو (یعنی نصاراوو) دښمني نه ده ورسره کړې ؟
ځواب: یا ، دا ځکه چې هغوی عالمان او زاهدان لرل چې لویی او تکبر یې نه کاوه (۲۳) .

پوښتنه: آیا مسلمانان د کافرانو سره دوستي کولای سی ؟
ځواب: دا ډیره باریکه او حساسه مسأله ده او باید مغالطه پکښې ونسی ، مطلب دا چې مسلمانان د هغو کافرانو سره دوستي او مولات نسی کولای چې د الله ، رسول او اسلام یا مسلمانانو دینی دښمنان وی یا جنګ ورسره کوی (۲۴) . که هر مسلمان یا مسلمانان دغسی وکړی نو ګنهکاران ، ظالمان او د هغوی غوندی کسان دي (۲۵) . خو د هغو عادی کفارو سره چې دینی جنګ یا دښمنی نه کوی ، د دوستۍ او نیکۍ ممانعت نسته (۲۶) .

پوښتنه: د قصدی یا عمدی وژنی سزا څه ده ؟
ځواب: قصاص دی یعنی قاتل باید ووژل سی (۲۷) .

پوښتنه: د غلا سزا څه ده ؟
ځواب: د جُرم د اثبات په صورت کی د غلا سزا د لاس پرې کول دی (۲۸) .

پوښتنه: دا چې ځینې حکومتونه ستا دغه احکام په دې او هغه پلمه سره نه عملی کوی ، یعنی قاتل نه قصاص کوی ، د غله لاس نه پرې کوی او هغه په اصطلاح د بشری حقوقو څخه تیرئ بولی او داسی نور الهی اوامر نه مراعاتوی ، خو ځانونه په اصطلاح اسلامی حکومتونه هم بولی. په دې هکله ستا حُکم څه دی ؟
ځواب: ما واضحاً ویلی دي چې زما ټول متن به مراعات کیږی او که صرف یوه کوچنی برخه هم تعمیل نسی معنا یې دا ده چې زما ټول متن یې و نه مانه او هغه ظالم او ګنهکار دی چې الهی سزا به ورکړه سی (۲۹).

پوښتنه: د دې اساسی معلوماتو څخه ډیره مننه. آیا پوښتلای سم چې د زنا سزا څه ده ؟
ځواب: د جرم د ثبوت په صورت کی د زانی سړي او زانی ښځی سزا سل سل دورې وهل دي (۳۰).

پوښتنه: د قذف (یعنی د زنا د تهمت) سزا څه ده ؟
ځواب: د قذف مرتکب باید اتیا دُرې ووهل سی او د هغه شاهدي له اعتباره لویږی (۳۱).

پوښتنه: آیا د ذمیانو (یعنی په اسلامی ټولنه کی د غیر مسلمانانو) څخه د جزیې اخیستل روا دی ؟
ځواب: هو ، د اسلامی حکومت لخوا د خپلو غیر مسلمانو اتباعو څخه د جزیې اخیستل جایز دی (۳۲).

پوښتنه: آیا راته ویلای سې چې د اسلام د دین اطاعت او پیروی آسانه ده که ګرانه ؟
ځواب: د اسلام د دین منل او اطاعت بالکل اسانه او بې تکلیفه دی (۳۳).

پوښتنه: آیا تا د دعوت او تبلیغ حُکم هم کړی دی ؟
ځواب: هو ، ما په هره ممکنه وسیله سره د دعوت او تبلیغ امر کړی دی تر څو ښېګڼه او نیکي خپره سی او بدي ورکه سی (۳۴).

پوښتنه: آیا د اسلام څخه پرته بل دین هم د الله په نزد ښه او د قبول وړ دی ؟
ځواب: یا قطعاً نه ، د الله د خوښي وړ او غوره دین صرف همدا اسلام دی(۳۵) ، د دې څخه پرته بل هر دین د الله ناخوښه دی (۳۶).

(۱): النسأ: ۹. (۲): الانعام: ۸۵. (۳): المایّده: ۳۳ ، ۲۴ ؛ النور: ۵۵ ؛ القصص: ۸۳. (۴): المایّده: ۲. (۵): الاسرأ: ۲۴ ؛ النحل: ۹۱ ؛ البقره: ۱۷۷. (۶): النحل: ۹۴. (۷): الاعراف: ۵۲ ؛ القصص: ۸۳ ؛ المایّده: ۲۴. (۸): الانفال: ۲۱ ؛ الاعراف: ۵۲. (۹): الممتحنه: ۸. (۱۰): المایّده: ۸۵. (۱۱): الحجرات: ۱۳ ؛ البقره:

۲ـ۳. (۱۲): البقره: ۲۴۷. (۱۳): الحجرات: ۱۳. (۱۴): الحجرات: ۱۳. (۱۵): البقره: ۱۲۴. (۱۶): الاعراف: ۵۲ ؛ القصص: ۸۳ ؛ المایِّده: ۶۴. (۱۷): الاسرأ: ۳۴ ؛ النحل: ۹۱ ؛ البقره: ۱۷۷. (۱۸): الانفال: ۶۱ ؛ الاعراف: ۵۲. (۱۹): النحل: ۹۴. (۲۰): الممتحنه: ۸. (۲۱): المایِّده: ۸۵. (۲۲): المایِّده: ۸۲. (۲۳): المایِّده: ۸۲. (۲۴): الممتحنه: ۱ ؛ آل عمران: ۱۱۸ـ ۱۱۹. (۲۵): النسأ: ۱۳۸ـ ۱۳۹ ؛ المجادله: ۲۲. (۲۶): الممتحنه: ۸ـ ۹. (۲۷): البقره: ۱۷۸ ، ۱۷۹. (۲۸): المایِّده: ۳۸. (۲۹): البقره: ۴۱ ، ۸۵ ، ۲۰۶ ؛ النور: ۵۱ ؛ المایِّده: ۴۹ ؛ محمد : ۳۳ ؛ آل عمران: ۱۱۹ ؛ التوبه: ۸۲. (۳۰): النور: ۲. (۳۱): النور: ۴ ، ۵. (۳۲): التوبه : ۲۹. (۳۳): الحج: ۷۸ ؛ البقره: ۱۸۵. (۳۴): آل عمران: ۱۱۰ ، ۱۰۴ ، ۱۱۴ ؛ المایِّده: ۷۸ ، ۷۹ ؛ التوبه: ۷۱ ، ۱۱۲ ؛ الحج: ۴۱ ؛ الاعراف: ۱۹۹. (۳۵): آل عمران: ۱۹ ؛ المایِّده: ۳ ؛ الانعام: ۱۲۵ ؛ الزومر: ۲۲. (۳۶): آل عمران: ۸۵.

د روژې پنځه ویشتم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږی د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږی او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دو وړ مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو دایې د پنځه ویشتمی روژې لپاره پنځه ویشتم سوغات ، (ن. صمد)
Nsamad57@hotmail.com

د قران سره مرکه (پنځه ویشتمه برخه) :

پوښتنه: آیا ته غواړې چې یو څوک د اسلام دین جبراً ومنی یعنی په زوره مسلمان سي ؟
ځواب: یا هیڅکله نه ، زه د دین په چارو کې هیڅ ډول جبر او زور نه خوښوم(۱) ، بلکې هر څوک آزاد دی چې زما هدایتونه په شعوری توګه ومنی او یا یې هم رد کړی(۲) .

پوښتنه: چې داسې ده ، نو بیا دین ته ستا د دعوت او بلنې طریقه څنګه ده ؟
ځواب: ښه مسأله دې مطرح کړه. زه خپل دعوت داسې وړاندې کوم:
۱ـ په خواخوږۍ او خیرغوښتونکې جذبه سره(۳) .
۲ـ په حکمت او پوهه سره(۴) .
۳ـ په درنښت او عزت سره(۵) .
۴ـ په نرم بیان او ګفتار سره(۶) .
۵ـ په ښه اخلاقو او خوږه ژبه سره(۷) .
۶ـ د خبرو په معقوله طریقه سره(۸) .
۷ـ د مخاطب د مذهبی احساساتو د زیانمنولو څخه پرته(۹) .
۸ـ د مناقشه ای حالت د غوره کولو څخه پرته(۱۰) .
۹ـ د مخاطب په ژبه ، تر څو هغه ښه وپوهوم(۱۱) .
۱۰ـ د مخاطب طاقت او استعداد ، غوښتنې او روحیاتو ته په بشپړ پام سره(۱۲) .
۱۱ـ دین ته د بلنې کار د ګډ فکری اساس او عقیدې څخه راپیلوم(۱۳) .
۱۲ـ د بېلا بېلو میتودونو او لارو چارو په ذریعه یې پوهوم(۱۴) .
۱۳ـ د هر ډول چاپلوسۍ ، لحاظ او مراعات څخه پرته(۱۵) .

۱۴ـ د مخالفینو د ملامتولو او پېغور او بدرد ویلو له ډاره پرته (۱۶) .
۱۵ـ د دښمنانو پر خلاف د جهاد په اعلانولو سره (۱۷) .
۱۶ـ د ځان ښودلو د لارو چارو څخه پرته (۱۸) .
۱۷ـ د خپل کور څخه په راپیلولو سره (۱۹) .
۱۸ـ لومړی د انسانانو د اغیزمنو څیرو او طبقو په مخاطب کولو سره (۲۰) .
۱۹ـ په صبر ، حوصله ، عزم او ثبات سره (۲۱) .
۲۰ـ پر بریالیتوب په یقین سره (۲۲) .
۲۱ـ د خپلې بلنې د عملي نمونې په وړاندې کولو سره (۲۳) .

پوښتنه: ډیره منه د دې خورا دلچسپي او معلوماتي څرګندونې څخه چې پوهېدنه یې پر هر مسلمان واجب او لازمي ده . بله پوښتنه می دا ده چې د حق په لاره کې د څه ډول ازمویښو سره مخامخ کېدای سو ؟
ځواب: د حق په لاره کې ډیر امتحانونه راتلای سي چې ځینې یې دا دي:
۱ـ د دښمن څخه ښېره (۲۴) .
۲ـ لوږه او تنده (۲۵) .
۳ـ اقتصادي ستونزې (۲۶) .
۴ـ ځاني او مالي قربانۍ (۲۷) .

پوښتنه: آیا د پلار ـ نیکه هر څه په پټو سترګو منل روا دي ؟
ځواب: یا هیڅکله نه ، بلکې حق باید ومنل سي او بس (۲۸) .

پوښتنه: آیا داسې څوک ستاسې چې په حق تر پوهېدلو وروسته یې بیا هم د هغه مخالفت کړی وی ؟
ځواب: هو ډیر مثالونه یې ستاسې . لکه فرعون او د هغه ملګرو چې د موسی (ع) څرګند مخالفت کاوه حال دا چې موسی (ع) یې پر حق باله (۲۹) . بل مثال یې دا چې یهویان ښه پوهېدل چې رسول الله (ص) پر حق دی مګر بیا یې هم مخالف ورسره کاوه (۳۰) .

پوښتنه: اوس به یوه بله ډیره مهمه مسأله وپوښتم چې نن خورا باب سوې ده او هغه دا چې ډیرئ کسان قوم پالنه کوی. آیا تا قومیت او ملیت جایز ګڼلی دی که یا ؟

ځواب: دا په رښتيا هم ډيره مهمه پوښتنه ده ، خو زه به درته ووايم چې ما قوميت او مليت په تمامه معنى رد کړى دى او د دې کار سخت مخالف يم او ما ټول مسلمانان هم له دې کاره سخت منع کړي دي (۳۱) .

پوښتنه: آيا تا کومه مناقشه يا مناظره هم بيان کړې ده که څنګه ؟
ځواب: يا ، زما د بلنى طريقه مناقشه نه ده (۳۲) ، بلکى ما يوازى مُحاجه (۳۳) يا مجادله غوره بللې ده چې هماغه د بحث معقوله طريقه ده (۳۴) او صرف په همدې مى اکتفا کړې ده. ځکه ، زما د بلنى هدف تلقين او هدايت دى (۳۵) . د بيلګې په ډول ما د ابراهيم (ع) او يو مغرور پاچا محاجه داسى بيان کړې ده :
ابراهيم (ع) هغه ته د دعوت په ورکولو سره داسى وويل: زما رب هغه دى چې څوک ژوندئ کوى او مړ کوى يې. مغرور پاچا : ژوندى کونکى او مړ کونکى خو زه يم. ابراهيم (ع) : که داسى ده نو الله خو لمر د ختيځ څخه راخيژوى ، خو ته هغه د لويديځ څخه راوخيژوه .
د دې سوال په اوربدو سره کافر پاچا وارخطا او سرځوړئ سو او وبيرېدئ (۳۶) .

پوښتنه: پر يوه ډيره مهمه موضوع تر اوسه مفصلاً نه يو رڼا ډلي او هغه نفاق او منافقت دى. آيا راته ويلاى سې چى نفاق څه او منافق څوک دى ؟
ځواب: نفاق د مسلمانانو بې اتفاقه کول ، هغوى د الهى احکامو په هکله زړه نازړه کول او په زړونو کى د اسلام په هکله شک ورپيدا کول دى چى نوښتګر يې منافق دى ، يعنى دا چى منافقين د نفاق عاملين دي او ځاى به يې دوزخ وى (۳۷) . نښه دا ده چى منافق په لنډه توګه در وپيژنم :
۱ـ په الهى احکامو ملنډى وهل ، په ظاهره دغسى کار ساعتيرئ بلل د نفاق نښه ده چى کړوني يې منافقين دي (۳۸).
۲ـ په هغو مؤمنانو د ملنډو وهل يا پر خندل چى د الهى دين لپاره ځانى او مالى قربانى ورکوى د منافقانو عمل دى چى سخت عذاب ورته ګورى (۳۹) .
۳ـ د قرآن او سنت په نافذولو کى پلمې ، حيلې او عذرونه وړاندى کول او د غير الله پريکړو ته مراجعه کول يا ترجيح ورکول منافقت دى چى انجام يې ظلمت دى (۴۰) .
۴ـ د الله په لار کى د جهاد څخه ځان پټول ، د نورو ببرول او بې زړه کول ، او چټى بهانې جوړول د نفاق نښه ده او عاملين يې منافقين دي (۴۱) .
۵ـ د ځانى عزت ، نوم او برم حاصلولو په خاطر د کفارو سره ملګرتوب او دوستي او برعکس د مسلمانانو پرې نښودل د منافقت علامه ده (۴۲) .

۲ـ د اسلامی احکامو په باره کی شک او تذبذب د منافقت نښه ده ، او د خدای غولول ، تظاهر ، ریا ، نه پر اسلام پوره یقین لرل او نه هم پر کفر ځان پوره عیارول ټول د منافق اعمال دي چی سزا به يې د اور لمبې وی (۴۳) .

۷ـ د ځان ساتلو او امتیاز حاصلولو په غرض د یهودو او نصاراوو (یعنی عیسویانو) سره دوستي د منافقت نښه ده چی د دې سختی ګناه عذاب د اور عتاب دی (۴۴) .

(۱) : البقره : ۲۵۶ . (۲) : الکهف : ۱۹ ؛ الفرقان : ۵۷ ؛ المزمل : ۱۹ ؛ المدثر : ۳ ، ۵۵ ؛ الدهر : ۲۹ . (۳) : النحل : ۱۲۵ . (۴) : النحل : ۱۲۵ ؛ الانعام : ۲۸ . (۵) : عبس : ۵ـ۱۲ . (۶) : طه : ۴۴ ؛ آل عمران : ۱۵۹ . (۷) : حم سجده : ۳۴ ؛ المومنون : ۹۲ . (۸) : النحل : ۱۲۵ ؛ العنکبوت : ۴۲ . (۹) : الانعام : ۱۰۸ . (۱۰) : الحج : ۲۷ـ۲۹ . (۱۱) : ابراهیم : ۴ . (۱۲) : النسأ : ۲۳ ؛ طه : ۴۰ ؛ الاسرأ : ۱۰۲ . (۱۳) : آل عمران : ۲۴ . (۱۴) : الانعام : ۱۰۵ . (۱۵) : الانعام : ۷۴ ؛ المایّده : ۵۴ ؛ طه : ۲۴ . (۱۶) : المایّده : ۵۴ . (۱۷) : التوبه : ۷۳ ، ۴۱ ، ۴۴ ؛ التحریم : ۹ ؛ الفرقان : ۵۲ ؛ الصف : ۴ . (۱۸) : الانبیأ : ۱۵۷ . (۱۹) : الشعرأ : ۲۱۴ ؛ الانعام : ۷۴ . (۲۰) : طه : ۲۴ ؛ النازعات : ۱۷ ؛ البقره : ۲۵۸ ؛ قریش : ۱ـ۴ . (۲۱) : هود : ۴۹ ؛ الاعراف : ۱۲۸ ؛ حم سجده : ۳۰ ؛ الاحقاف : ۱۳ ، ۳۵ ؛ آل عمران : ۲ . (۲۲) : هود : ۴۹ ؛ الاعراف : ۱۲۸ ؛ آل عمران : ۱۳۹ . (۲۳) : الاحزاب : ۲۱ ؛ هود : ۸۸ ؛ البقره : ۴۴ ؛ الصف : ۲ ، ۳ . (۲۴) : البقره : ۱۵۵ . (۲۵) : البقره : ۱۵۵ . (۲۶) : البقره : ۱۵۵ . (۲۷) : البقره : ۱۵۵ . (۲۸) : البقره : ۱۷۰ ؛ المایّده : ۱۰۴ ؛ الاعراف : ۲۸ ؛ الانبیأ : ۵۳ ؛ الشعرأ : ۷۴ . (۲۹) : النمل : ۱۴ . (۳۰) : البقره : ۸۹ ، ۱۴۴ ، ۱۴۶ ؛ الانعام : ۲۰ ، ۱۱۴ . (۳۱) : آل عمران : ۱۰۳ ، ۱۰۵ ؛ الشوری : ۱۳ ؛ الانعام : ۱۵۳ ، ۱۵۹ ؛ الروم : ۳۲ . (۳۲) : الحج : ۲۷ـ۲۹ . (۳۳) : البقره : ۲۸۵ . (۳۴) : النحل : ۱۲۵ ؛ العنکبوت : ۴۶ . (۳۵) : القصص : ۴۳ ؛ الزمر : ۲۷ ؛ ابراهیم : ۲۵ ؛ الاسرأ : ۴۱ ؛ یونس : ۳ . (۳۶) : البقره : ۲۸۵ . (۳۷) : التوبه : ۲۵ـ۲۶ ؛ النسأ : ۱۳۸ـ۱۳۹ . (۳۸) : التوبه : ۲۵ـ۲۶ . (۳۹) : التوبه : ۷۹ . (۴۰) : النسأ : ۲۰ـ۲۱ . (۴۱) : الاحزاب : ۱۳ . (۴۲) : النسأ : ۱۳۸ـ۱۳۹ . (۴۳) : النسأ : ۱۴۲ - ۱۴۳ . (۴۴) : المایّده : ۵۱ـ۵۲ .

د روژې شپږ ویشتم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږی د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږی او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دو وړ مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو دایې د شپږویشتمی روژې لپاره شپږویشتم سوغات ، (ن. صمد)
Nsamad57@hotmail.com

د قران سره مرکه (شپږویشتمه برخه) :

پوښتنه: آیا تا د پخوانیو اُمتونو بیان کړی دی ؟ که وی ، دوه-درې مثالونه یې راکولای سې ؟
ځواب: هو ، ما د ډیرو پخوانیو امتیانو بیان کړی دی لکه د نوح قوم(۱) ، د عاد قوم(۲) ، د ثمود قوم(۳) او داسی نور.

پوښتنه:آیا تا د کوم بت نوم هم اخیستی دی ؟
ځواب: هو ، ما د ځینو بتانو نومونه هم ذکر کړي دي ، مثلاً: لات(۴) ، عُزی(۵) ، منات(۶) ، وَد ، سواع ، یعوث ، یعوق ، نسر(۷) او نور.

پوښتنه: آیا تا د کوم کافر نوم هم ذکر کړی دی که یا ؟
ځواب: هو ، ما د څو کافرانو نومونه ذکر کړي دي لکه فرعون ، قارون ، هامان(۸) ، ابولهب(۹) او نور.

پوښتنه: ځینی خلک وایی چې د فرعون جسد تر ننه هم خوندي دی ، آیا دا رښتیا ده ؟ او تا په دې هکله څه ویلی دي که یا ؟
ځواب: هو ، دا رښتیا ده او د فرعون جسد الله تعالی تر قیامت پورې همداسی ساتلی دی تر څو خلک د هغه له بد انجامه عبرت واخلی(۱۰).

پوښتنه: اوس به راسم دې ته چې آیا تا د کومې ښځې نوم هم ذکر کړی دی که یا ؟
ځواب: هو ، ما د مریم یعنی د عیسی(ع) د مور نوم څو واره ذکر کړی دی(۱۱).

پوښتنه: آیا تا د کوم مسجد نوم هم ذکر کړی دی ؟
ځواب: هو ، ما د ځینو مسجدونو نومونه ذکر کړي دي لکه مسجدِ حرام (۱۲) په مکه کی ، مسجدِ اقصی (۱۳) په بیت المقدس کی او نور .

پوښتنه: آیا کولای سم چی د کعبې به باره کی لنډ معلومات درځخه وغواړم ؟
ځواب: هو ولی نه ، کعبه یعنی د الله دغه کور په مکه کی دی (۱۴) . د نړۍ تر ټولو لومړنی عبادت ځای همدا دی (۱۵) . دا د برکت او هدایت مرکز دی (۱۶) . په دې کی د الله تعالی ډیری نښانی ِ شته دي (۱۷) . په دې کی د ابراهیم ځای یعنی مقام ابراهیم هم موجود دی (۱۸) . ابراهیم (ع) او اسمعیل (ع) کعبه له سره ودانه کړه (۱۹) . کعبه د امن او سولی ځای دی (۲۰) . دا سپیځلی (۲۱) او عزتمن (۲۲) ځای دی . دا د حج او الهی عبادت لپاره د انسانانو ټولیزه ځای دی (۲۳) . پر هر استطاعت لرونکي مسلمان باندی (په ژوند کی یو ځل) لازمه ده چی د دې کور حج وکړی (۲۴) . د هغه انتظام او پالنه د پرهیزګارو خلکو دنده ده (۲۵) . د حج څخه علاوه د دې کور عُمره هم کېدای سی (۲۶) . د حج په مراسمو کی د کعبې طواف (۲۷) ، د صفا او مروا د غونډیو تر منځ ګرځندئ تګ راتګ (۲۸) ، د عرفات په میدان کی راغونډېدل (۲۹) ، قربانی (۳۰) او په مشعر حرام (۳۱) یا مزدلفه کی تم کېدل هم شامل دي .

پوښتنه: آیا تا د کوم شتمن نوم هم یاد کړی دی که یا ؟
ځواب: هو ، ما د موسی (ع) د قوم د یو ډیر لوی شتمن یعنی قارون نوم ذکر کړی دی (۳۲) .

پوښتنه: د موضوع په ارتباط می یوه بله پوښتنه په زړه کی راوګرځېده او هغه دا چی ستا د نزول څخه مخکی د عربو حالت څنګه و ؟ که یو څه وضاحت راکړې خوشاله به سم .
ځواب: زما د راتګ یعنی نازلېدو څخه مخکی نه یوازی عربی ټاپو وزمه بلکی ټوله نړۍ په فتنه او فساد کی ډوبه وه (۳۳) . هره خوا د کفر ، شِرک ، وهم او شک پالنې او د ګمراهی ِ تیاره خپره وه (۳۴) . هیڅ کوم مرکزی حکومت واکمن نه و ، بلکی خلک پر قبیلو او قومونو ویشل سوي وو (۳۵) او خپل تر منځو په نښتو او جګړو اخته وو (۳۶) .
عوام ټول په غربت او مفلیسی ِ کی را ګیر وو (۳۷) . په ټولو کی د قریشو ټبر ډیر متمَول او شتمن و (۳۸) ، دا ځکه چی کورنی او بهرنی تجارت ټول د دوی په واک کی و (۳۹) . د هغوی سوداګریز کاروانونه په هماغه نا امن حالت کی داسی ژغورلي وو لکه په دوه دیرش غابنونو کی چی ژبه ده (۴۰) . د دې کار لوی

علت دا و چې دا خلک د عربو مذهب سالاران (۴۱) ، د کعبې متولیان یا ساتونکي (۴۲) او حاجیانو ته د څښلو د اوبو ورکونکي وو (۴۳) . همدا علت و چې د دوی د قافلو سره هیڅا هم غرض نه درلود او هغوی ببله کومی بیری او خطر څخه سفر کاوه (۴۴) .
د عربو ډیره او پراخه سیمه بې حاصله او ریګستاني وه (۴۵) . ځای ځای به څو د خرما ونی ولاړې وې او یا به هم د انګورو باغونه لیدل کېدل (۴۶) . د څارویو له منځه اوبس ډیر عام و او خلک پر هغه سپرېدل ، د هغه غوښی یې خوړلې او په هغه سره یې بارونه له یوه ځایه بل ته انتقالول (۴۷) .
میشتېدنه دوه ډوله وه : لومړی حَضری یعنی ښاری ژوند او دوهم بَدَوی یعنی د کوچیانو غوندی کلیوالي ژوند (۴۸) . باید ووایم چې په عربو کې قومی او نژادی تعصب خورا ډیر و (۴۹) . هغوی جګړه مار او زړه ورخلک وو (۵۰) . هغوی په خپلې ژبې ډیر ویاړ کاوه او غیر عربو ته یې عجم (یعنی ګونګیان) ویل (۵۱) . هغه مهال شعر او شاعري ډیر رواج درلود (۵۲) .
هغوی د شراب څښلو او قمار کولو ناوړه عادتونه هم لرل (۵۳) . شک او ګومان پالنه خورا ډیره وه (۵۴) . د سود کاروبار ډیر پکښې عام و (۵۵) . هغوی د لور وژنې په ناولي دود هم مبتلا وو او ځینو کسانو به خپلې لونې تر زوکېدو وروسته ژوندۍ ښخولې (۵۶) .
کعبه د عربو مذهبی مرکز و (۵۷) . له هرې خوا به عرب هر کال دلته د حج او طواف لپاره راتلل (۵۸) . د هغه د سترتیا او برم اندازه له دې نه ښه ترا معلومېدای سی چې یو غیر متمدن قوم د حسد ، دښمنۍ او قومی ګټو له امله د هغې د نړولو لپاره د فیلانو یو غټ لښکر تهیه کړ او حمله یې پر وکړه ، خو الله تعالی د دغو خلکو د دې ناولی پلان د شنډولو په خاطر یو ډول خاص مرغان (ابابیل) ډلی ډلی راولیږل چې پر دغو یرغلګرو یې ډَبَرینی ټوټې را و اوروله او هغوی ټول یې تباه او برباد کړل او په دې ډول د الله د دغه مرکزیت او مرجعیت ورانونکي پخپله محوه او تباه سول (۵۹) .
ابراهیم (ع) عربو ته د الهی توحید پیغام ورکړی و خو هغوی د ده پیغام هېر او له پامه غورځولی و (۶۰) .
هغوی د خدای لمانځنې پر ځای شِرک او بت پرستۍ ته مخه کړې وه (۶۱) . د لات ، منات ، عزی او نورو بې شمیره بتانو عبادت یې کاوه (۶۲) او د هغوی لمانځل یې تر الله پورې د رسېدو ذریعه بلله (۶۳) . هغوی یوازینی خدای د کاینات خالق او د عالم چلونکی باله (۶۴) . خو د قیامت ، جزا او نبوت څخه منکر وو (۶۵) . په عربو کی عیسویان (۶۶) ، یهودیان (۶۷) او اور لمانځونکي (۶۸) هم موجود وو .

پوښتنه : ستا د دې جامع تفصیل څخه ډیر منندوی یم . که اوس راته ووایې چې ستا تاریخی فلسفه څه ده ، یعنی ستا لخوا د پورتنیو ذکر سوو پیښو له بیانه اصلی مطلب څه دی ؟
ځواب : زما د تاریخ فلسفه هماغه عبرت او درس دی . ما پخوانۍ پیښې صرف د دې لپاره ذکر کړې دي تر څو خلکو ته عبرت او نصیحت وګرځی او د هغو په رڼا کی خپله آینده سمه کړی (۶۹) .

(۱): الاعراف: ۵۹ ؛ هود: ۲۵. (۲): الاعراف: ۶۵ ؛ هود: ۵۰. (۳): الاعراف: ۷۳ ؛ هود: ۶۱. (۴): النجم: ۱۹
(۵): النجم: ۱۹. (۶): النجم: ۲۰. (۷): نوح: ۲۳. (۸): العنکبوت: ۳۹. (۹): تبت: ۱. (۱۰): یونس: ۹۲. (۱۱)
: آل عمران: ۳۶ ؛ النسأ: ۱۷۱ ؛ المایِّده: ۱۷ ، ۵۰ ؛ التحریم: ۱۲. (۱۲): البقره: ۱۴۴ ؛ المایِّده: ۲ ؛ الانفال: ۳۴
؛ التوبه: ۷ ؛ الاسرأ: ۱. (۱۳): الاسرأ: ۱. (۱۴): آل عمران: ۹۶. (۱۵): آل عمران: ۹۶. (۱۶): آل عمران: ۹۶.
(۱۷): آل عمران: ۹۷. (۱۸): آل عمران: ۹۸. (۱۹): البقره: ۱۲۷. (۲۰): البقره: ۱۲۵-۱۲۶ ؛ القصص: ۵۷. (۲۱)
: التوبه: ۲۸. (۲۲): البقره: ۱۹۱ ؛ المایِّده: ۲ ، ۹۷ ؛ القصص: ۵۷. (۲۳): البقره: ۱۲۵. (۲۴): آل عمران: ۹۷
؛ الحج: ۲۷. (۲۵): الانفال: ۳۴. (۲۶): البقره: ۱۵۸. (۲۷): البقره: ۱۲۵ ؛ الحج: ۲۹. (۲۸): البقره: ۱۵۸.
(۲۹): البقره: ۱۹۸. (۳۰): الحج: ۳۴ ، ۳۶ ، ۲۸. (۳۱): البقره: ۱۹۸. (۳۲): القصص: ۷۷-۸۲. (۳۳):
الروم: ۴۱ ؛ ال عمران: ۱۰۳ ؛ قریش: ۴. (۳۴): الانعام: ۱۰۲ ، ۱۴۳ ، ۱۴۴ ؛ آل عمران: ۱۰۳ ، ۱۵۱ ، ۱۲۴. (۳۵)
: الحجرات: ۳. (۳۶): مریم: ۹۷ ؛ آل عمران: ۱۰۳ ؛ الروم: ۴۱ ؛ قریش: ۴. (۳۷): قریش: ۴ ؛ ابراهیم: ۳۷.
(۳۸): قریش: ۴. (۳۹): قریش: ۱-۲. (۴۰): قریش: ۴. (۴۱): قریش: ۳. (۴۲): التوبه: ۱۹. (۴۳): التوبه:
۱۹. (۴۴): قریش: ۱-۴. (۴۵): ابراهیم: ۳۷. (۴۶): الانعام: ۹۹ ، ۱۳۶ ، ۱۴۱ ؛ المومنون: ۱۹ ؛ یس: ۳۴-
۳۵ ؛ الانبیأ ک ۱۵ و ۱۲. (۴۷): الغاشیه: ۱۷ ؛ الانعام: ۱۴۲ ، ۱۴۴ ؛ الاعراف: ۴۰ ؛ النحل: ۵-۷. (۴۸):
الاحزاب: ۲۰ ؛ التوبه: ۹۰ ، ۹۷ ، ۱۲۰. (۴۹): الفتح: ۲۲. (۵۰): مریم: ۹۷ ؛ النسأ: ۱۰۴. (۵۱): حم سجده:
۴۴ ؛ النحل: ۱۰۳ ؛ الشعرأ ک ۱۹۸. (۵۲): الحاقه: ۴۱ ؛ الطور: ۳۰ ؛ الشعرأ: ۲۲۴ الصفت: ۳۶. (۵۳):
البقره: ۲۱۹ ؛ المایِّده: ۹۰-۹۱. (۵۴): الانعام: ۱۴۳ ، ۱۴۴ ؛ الاسرأ: ۴۰ ؛ النسأ: ۱۱۷ ؛ الزخرف: ۱۹. (۵۵):
البقره: ۱۷۵ ؛ آل عمران: ۱۳۰ ؛ الروم: ۳۹. (۵۶): الانعام: ۵۱ ؛ الاسرأ: ۳۱ ؛ التکویر: ۸-۹. (۵۷): الانفال:
۳۵ ؛ قریش: ۳ ؛ التین: ۳. (۵۸): البقره: ۱۵۸ ، ۱۸۹ ، ۱۹۷ ؛ الحج: ۲۷. (۵۹): الفیل: ۱-۵. (۶۰): الحج:
۲۶-۳۱ ؛ الانعام: ۱۲۱ ؛ ابراهیم: ۳۵-۴۱ ؛ مریم: ۴۱-۵۵ ؛ العنکبوت: ۱۲. (۶۱): الانعام: ۱۰۲ ؛ الزمر: ۳ ؛
یونس: ۱۸ ؛ النحل: ۷۳ ؛ الفرقان: ۳. (۶۲): النجم: ۱۹-۲۰ ؛ الفرقان: ۳. (۶۳): الزمر: ۳ ؛ یونس: ۱۸.
(۶۴): یونس: ۳۱ ؛ المومنون: ۸۴-۹۰. (۶۵): الفرقان: ۱۱ ؛ السبا: ۳ ؛ الشوری: ۱۸ ؛ النازعات: ۴۲ ؛
الروم: ۱۲. (۶۶): البقره: ۲۲ ؛ المایِّده: ۲۹ ؛ الحج: ۱۷ ؛ الجمعه: ۲. (۶۷): البقره: ۲۲ ؛ المایِّده: ۱۸ ، ۲۹ ؛
التوبه: ۳۰ ؛ الحج: ۱۷. (۶۸): الحج: ۱۷. (۶۹): یوسف: ۱۱۱ ؛ النازعات: ۲۶ ؛ آل عمران: ۱۳ ؛ الاعراف: ۱۷۲
؛ الحشر: ۲.

د روژې اووه ویشتم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږي د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږي او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دو وړ مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو دایې د اووه ویشتمې روژې لپاره اووه ویشتم سوغات ، (ن. صمد)
Nsamad57@hotmail.com

د قران سره مرکه (اووه ویشتمه برخه) :

پوښتنه: آیا راته ویلای سې چې ستا د خوښۍ وړ انسانان څوک دي ، یعنې څه ډول انسانان خوښوې ؟
ځواب: زما د خوښۍ وړ یا مطلوب انسان باید لاندینې صفتونه ولري:
۱ـ پر الله ، د هغه پر نبیانو ، د هغه پر ملایکو ، د هغه پر کتابو ، او پر آخرت باندې ایمان ولري (۱) .
۲ـ د خدای سره بل شریک و نه نیسي (۲) .
۳ـ ډېر یې تر غیر الله پورې نه وي یعنې بېله خدایه بل څوک معبود و نه بولي (۳) .
۴ـ په هره مسأله او معامله کې د الله او د هغه د رسول اطاعت یا پیروي وکړي نه د بل چا یا بل ځواک (۴) .
۵ـ د الله په لاره کې په خپل سر او مال سره جهاد وکړي (۵) .
۶ـ د الله څخه وبیریږي (۶) ، پر هغه باور او اعتماد وکړي (۷) ، د هغه د رضا یا خوښۍ غوښتونکی وي (۸) ، د هغه تسبیح او حمد ویونکی وي (۹) ، هغه ته سر ټیټونکی یا سجده کونکی وي (۱۰) ، د هغه عبادت کونکی وي (۱۱) ، توبه او استغفار کونکی یعنې د عفوې غوښتونکی وي (۱۲) .
۷ـ لمونځ کونکی وي (۱۳) ، د روژې په میاشت کې روژه نیونکی وي (۱۴) .
۸ـ د نصاب د پورې کېدو په صورت کې د زکات ورکونکی وي (۱۵) ، او حج کونکی وي (۱۶) .
۹ـ رښتیا ویونکی وي (۱۷) ، صبر کونکی یعنې صابر وي (۱۸) ، پر خپل قهر باندې غالب یعنې د هغه کنټرولونکی وي (۱۹) ، امانت ساتونکی یعنې امین یا په امانت کې صادق وي (۲۰) .
۱۰ـ د ښه کارونو خپرونکی او د بدو منع کونکی وي (۲۱) ، د ښېګڼې لپاره نه ستړی کیدونکی وي (۲۲) .
۱۱ـ په رښتیا شاهدي ورکونکی وي (۲۳) ، د درواغو د شاهدۍ څخه ځان ژغورونکی وي (۲۴) ، متکبر او مغرور نه وي (۲۵) .
۱۲ـ د بیوزلو او مسکینانو سره د خپل مال او شتمنۍ له درکه مرسته وکړي (۲۶) .
۱۳ـ د خپل جنسي سیستم ساتونکی او د زنا څخه ډډه کونکی وي (۲۷) .
۱۴ـ د کنجوسۍ یعنې بخیل توب او اضافه خرڅۍ یعنې اِسراف څخه ډډه وکړي بلکې کم خرڅه وي (۲۸) .

۱۵ـ پر قول ټینګ وی (۲۹) .
۱۶ـ د ګناهونو څخه ځان ساتونکی یعنی ډډه کونکی وی (۳۰) .
۱۷ـ د چا ناحقه وژونکی نه وی (۳۱) .
۱۸ـ د چټی او بې ګټی خبرو څخه ځان ساتونکی وی (۳۲) .
۱۹ـ د نورو د غلطیو عفو کونکی وی (۳۳) .
۲۰ـ نور مسلمانان خپل ورونه وبولی او د هغوی سره ورورګلویزه سلوک وکړی (۳۴) .
۲۱ـ د مسلمانانو لپاره نرم خویه وی خو د کافرانو په وړاندی ډیر سخت او په عین حال کی متوجه وی (۳۵) .
۲۲ـ په مغرورانه توګه نه بلکی په عزتمنه طریقه سره چال چلند وکړی (۳۶) .
۲۳ـ د نورو سره په مشوره کار مخته یوسی (۳۷) .
۲۴ـ د الهی حدودو (حکمونو) ساتندوی وی (۳۸) .
۲۵ـ د الله او رسول حُکم تر هر څه لوړ ، د مینی وړ ، او په هر حالت کی اولتر وبولی (۳۹) .

پوښتنه: دا خو ډیر حیاتی معلومات وو . آیا پر الله باندی ډیر ګران کسان یا د الهی انعام ګټونکي راپیژندلای سي ؟
ځواب: هو ، هغه کسان چی د الله ډیره ښېګڼه ، نیکی او عزت پر لورول سوی هماغه انبیأ کرام ، صدیقین (یعنی رښتیا ویونکي او صادقان) ، شهیدان او صالحین (یعنی نېک عمله) انسانان دي (۴۰) . خو باید متوجه اوسي چی زما په نزد یوازی همدا ډله مختص نه ده بلکی نبیان می هم صالحین بللي دي (۴۱) .

پوښتنه: آیا راته ویلای سي چی د نن ورځی د مسلمانانو څخه ګیله او شکایت لرې که یا ؟
ځواب: دا خو ډیره معقوله او ضروری پوښتنه ده او باید درته ووایم چی بلې هو ، زه صرف دا شکایت ورڅخه لرم چی هغوی زه په عمل کی ترک او پرې ښېنی یم بلکی صرف په نوم پر ګران یم (۴۲) .

پوښتنه: چی داسی ده ، نو د انسان د روزنې او تربیې لارې چارې کومی دي ؟
ځواب: زما په نزد انسانی تربیه خپلی لارې چاری لری چی هغه مختصراً داسی دي:

لومړی ـ زما د تربیې څخه اصلی مقصد د یو صالح یعنی نیک عمله انسان جوړول دی (۴۳) ، داسی یو انسان چی په صحیح توګه د الله اطاعت او بندګي کونکی وی (۴۴) ، د الهی لارښوونی یا هدایت رښتیانی عملی کونکی وی (۴۵) ، چی پر مځکه د الله د خلیفه او استاځي په توګه و اوسیږی او د خپلو مسؤلیتونو اجرا کونکی وی (۴۶) .

دوهم-زه د انسان ټوله روزنه کوم(۴۷). زه د هغه سره د مادی او روحیاتی ژوندانه خورا ژوری اړیکی لرم (۴۸). نو ځکه زه د انسان د جسم، عقل او روح وده، توازن او انتظام رامنځته کوم(۴۹). د یو مسلمان هر عمل عبادت دی خو په دې شرط چې اړونده کار یې د الله د خوښۍ حاصلولو په خاطر وی(۵۰).

دریم: ما د انسان د روحانی ژوندانه د ودې او پرمختګ لپاره ذکر او فکر(۵۱)، عبادت(۵۲)، او زما تلاوت کول ضروری بللی دی(۵۳) او هغه ته می عالی اخلاق او ښېګڼې ور ښوولی دي(۵۴).

څلورم-زما په نظر انسانی عقل د الله تعالی یو نعمت دی چې د هغه څخه ګټه نه اخیستل ناشکري او د نعمت کفران ګڼل کیږی(۵۵). زه هر انسان ته د کاینناتو په هکله د ژور فکر او غور او د الله د قدرت او حکمت د مشاهده کولو بلنه ورکوم(۵۶). د الهی شریعت حکمتونه او ګټې واضح کوم(۵۷). په پټو سترګو یې د نورو د تقلید څخه راګرځوم(۵۸). زما په نظر په هر ډول مسأله او معامله کی د پوهی او خیړنی څخه پرته صرف د شک، وهم او ګومان څخه کار اخیستل غلط دی(۵۹). د قیامت په ورځ به د هر انسان څخه د خپل عقل د نه استعمال یا غلط استعمال پوښتنه کیږی(۶۰).

پنځم-ما د انسان د جسمانی او مادی اړتیاوو د بشپړولو په هکله هم ډیر ټینګار کړی دی(۶۱).

شپږم-ما د انسان د جذباتو او احساساتو تربیه هم په نظر کی نیولې ده. وګوره زه انسان ته فقط د الله څخه بیره ورښیم(۶۲)، او د بل هر ډول خوف یا بیری څخه مثلاً د مړینی څخه د بیری(۶۳)، د رزق د لږښت د بیری(۶۴) او خیالی یا تخیلی خطرونو د بیری څخه خلاصون ورکوم(۶۵). د هغه په زړه کی د دنیا او آخرت د نعمتونو هیله او آرزو ورپیدا کوم(۶۶). هغه ته د الله سره مینه او محبت(۶۷) او د شیطان څخه کرکه او نفرت ورښیم(۶۸). زه د انسان په دننه کی د هر ډول بدی سره کرکه پیدا کوم(۶۹) تر څو د کفر او شِرک(۷۰)، فحشا(۷۱)، فتنې او فساد(۷۲) او نورو بدیو د ارتکاب څخه وژغورل سي.

اووم: ما د انسان د فردی(۷۳) او ټولنیز(۷۴) ژوندانه د سمون لپاره هر ممکن کوښښ کړی دی.

اتم-ما د انسان د حتمی یعنی فرض(۷۵) او غوره یعنی ښه(۷۶) کړنو یا چارو توپیر بیان کړی دی تر څو د مهمو او غیر مهمو مسألو تفکیک وکړای سي.

نهم-ما د انسانی تربیې لپاره د لاندنیو وسایلو او ذرایعو څخه ډیر کار اخیستی دی:
۱-چې یوه بیلګه ییزه حالت غوره کړی(۷۷) مطلب دا چې د رسول الله أسوهً حسنه اختیار کړي.
۲-د وعظ او تلقین ذریعې ورښیم(۷۸).
۳-په خبرداري ورکولو او چمتو کولو سره «یعنی اِنذار او ترهیب» یې متوجه کوم(۷۹).

۴ـ د کیسو او تاریخ څخه په عبرت سره یې پوهوم (۸۰).
۵ـ د جاهلیت د کلتور او عنعناتو په ختمولو سره یې روزم (۸۱).

لسم ـ نو پر دغه طریقه چې څوک تیار سی ، هغوی زما د تلپاتو حقایقو او داخلی او خارجی هر ډول دلایلو څخه ښه خبر وی ، زما د احکامو پلی کونکی ، د حکمت او بصیرت څخه ګټمن او هغوی د نفس د پاکې تر ټولو ښه درجه او مرتبه لرونکي وی (۸۲). کله چې داسی وسی نو یوه بهترینه ټولنه منځته راځی چې په ایمان او ښه عمل سره به ښکلي وی چې نیکي به خپروی او بدي به منع کوی (۸۳).

(۱): البقره: ۱۷۷ ، ۲۸۵. (۲): المومنون: ۵۹. (۳): الفرقان: ۲۸ ؛ الجن: ۱۸. (۴): النسأ: ۵۹ ؛ التوبه: ۷۱. (۵): النسأ: ۷۲ ؛ الصف: ۱۱. (۶): المومنون: ۵۷ ؛ النور: ۹۲ ؛ الرعد: ۲۱ ؛ التوبه: ۱۸ ؛ الانبیأ: ۴۹. (۷): المایِّده: ۲۳ ؛ الانفال: ۲ ؛ النحل: ۴۲ ؛ الشوری: ۳۶. (۸): الرعد: ۲۲ ؛ البقره: ۲۷۱ ؛ الروم: ۳۸ ، ۳۹ ؛ الدهر: ۹. (۹): التوبه: ۱۱۲ ؛ الفرقان: ۲۴. (۱۰): التوبه: ۱۱۲. (۱۱): التوبه: ۱۱۲ ؛ آل عمران: ۱۲ ؛ الفرقان: ۲۴. (۱۲): آل عمران: ۱۷ ، ۱۳۵ ؛ النسأ: ۷۲ ؛ التوبه: ۱۱۲ الذریت: ۱۸. (۱۳): المومنون: ۲ ؛ النسأ: ۱۰۳ ؛ البقره: ۳ ؛ المایِّده: ۵۵ ؛ الانفال: ۳. (۱۴): البقره: ۱۸۳ ؛ الاحزاب: ۳۵. (۱۵): التوبه: ۷۱ ؛ المومنون: ۴ ؛ البقره: ۱۷۷ ؛ المایِّده: ۵۵ ؛ الحج: ۷۸. (۱۶): آل عمران: ۹۷ ؛ الحج: ۲۲. (۱۷): آل عمران: ۱۷ ؛ الاحزاب: ۳۵. (۱۸): البقره: ۱۵۳ ؛ آل عمران: ۱۷ ؛الاحزاب:۳۵. (۱۹): آل عمران: ۱۳۴ ؛ الشوری: ۳۷. (۲۰): المومنون: ۸. (۲۱): آل عمران: ۱۱۴ ؛ التوبه: ۱۱۲. (۲۲): المومنون: ۲۱ ؛ فاطر: ۳۲ ؛ المایِّده: ۴۸. (۲۳): النسأ: ۱۳۵ ؛ المایِّده: ۸. (۲۴): الفرقان: ۷۲. (۲۵): السجده: ۱۵ ؛ النسأ: ۳۶ ؛ لقمن: ۱۸ ؛ النحل: ۲۳. (۲۶): البقره: ۳ ؛ آل عمران: ۱۷ ، ۱۳۴ ؛ ابراهیم: ۳۱ ؛ الانفال: ۳ ؛ الحج: ۳۵. (۲۷): المومنون: ۵ ؛ النور: ۳۰ ، الاحزاب: ۳۵ ؛ الفرقان: ۲۸. (۲۸): الفرقان: ۲۷ ؛ الانعام: ۱۴۱ ؛ الاعراف: ۳۱ ؛ الاسرأ: ۲۲ـ۲۷. (۲۹): البقره: ۱۷۷ ؛ الانعام: ۱۵۲ ؛ النحل: ۹۱ ؛ المومنون: ۸ ؛ الاحزاب: ۲۳. (۳۰): الشوری: ۳۷ ؛ النجم: ۳۲. (۳۱): الفرقان: ۲۸ ؛ الانعام: ۱۵۱. (۳۲): الفرقان: ۲۳ ؛ المومنون: ۳. (۳۳): الشوری: ۳۷ ؛ آل عمران: ۱۳۴. (۳۴): الحجرات: ۱۰ ؛ التوبه: ۱۱ ؛ آل عمران: ۱۰۳ ؛ الاحزاب: ۵ ؛ البقره: ۱۷۸. (۳۵): الفتح: ۲۹. (۳۶): الفرقان: ۲۳ ؛ لقمن: ۱۹. (۳۷): الشوری: ۳۸ ؛ آل عمران ۲۵۹. (۳۸): التوبه: ۱۱۲ ؛ البقره: ۱۸۷ ، ۲۳۰ ؛ النسأ: ۱۳. (۳۹): المجادله: ۲۲ ؛ النسأ: ۲۵ ؛ التوبه: ۲۴ ؛ البقره: ۱۲۵. (۴۰): النسأ: ۷۹. (۴۱): الانعام: ۸۵ ؛ النحل: ۱۲۲ ؛ الانبیأ: ۷۲ ؛ الصفت: ۱۱۲ ؛ القلم: ۵۰. (۴۲): الفرقان: ۳۰. (۴۳): الحجرات: ۱۳. (۴۴): الذریت: ۵۲. (۴۵): البقره: ۵ ، ۲۸ ، ۱۵۷ ؛ الزمر: ۱۸. (۴۶): البقره: ۳۰. (۴۷): ص: ۷۱ـ۷۲. (۴۸): القیامه: ۱۲ـ۱۷ ؛ الاعراف: ۳۲ ؛ البقره: ۱. (۴۹): البقره: ۱۴۳ ؛ النحل: ۱۰ـ۱۷. (۵۰): البقره: ۱۷۷. (۵۱): آل عمران: ۱۹۱. (۵۲): البقره: ۲۱ ؛ الحج: ۷۷. (۵۳): فاطر: ۲۹ ؛ البقره: ۱۲۱. (۵۴): البقره: ۱۷۷ ؛ المومنون: ۱ـ۹ ؛ الفرقان: ۲۳ـ۷۲. (۵۵): الملک: ۲۳. (۵۶): البقره: ۱۲۴ ؛ الانعام: ۹۵ـ۹۹ ؛ الروم: ۸ ؛ الجاثیه: ۲۲ ؛ التغابن: ۳.

(۵۷): البقره: ۱۷۹، ۱۸۴، ۲۸۲. (۵۸): الزخرف: ۲۳؛ البقره: ۱۷۰. (۵۹): النجم: ۲۳، ۲۸؛ الاسرأ: ۳۲؛ الکهف: ۱۵؛ الحجرات: ۲؛ النسأ: ۸۳. (۶۰): الاسرأ: ۳۲؛ التکاثر: ۸؛ الملک: ۲۳. (۶۱): الاعراف: ۳۲؛ القصص: ۷۷؛ البقره: ۲۲۲ـ۲۲۳؛ الروم: ۲۱. (۶۲): آل عمران: ۱۵۷؛ الزمر: ۳۲؛ الانعام: ۱۵؛ المایّده: ۹۴؛ الدهر: ۱۰. (۶۳): ق: ۴۳؛ آل عمران: ۱۵۴، ۱۸۵؛ النسأ: ۷۸؛ المنافقون: ۱۱. (۶۴): الرعد: ۲۲؛ الروم: ۳۷؛ الذریت: ۲۲، ۵۸؛ فاطر: ۳. (۶۵): البقره: ۲۱۲؛ النسأ: ۱۹؛ لقمن: ۳۴؛ الطلاق: ۱. (۶۶): الاعراف: ۳۲؛ آل عمران: ۱۴ـ۱۵؛ الصف: ۱۰ـ۱۲؛ الواقعه: ۱۵ـ۲۴؛ المطففین: ۲۲ـ۲۴. (۶۷): البقره: ۱۲۵؛ التوبه: ۲۴؛ الانفطار: ۷۲؛ التغابُن: ۳؛ الزمر: ۵۳. (۶۸): البقره: ۱۲۸ـ۲۰۸؛ یوسف: ۵؛ الاسرأ: ۵۳؛ فاطر: ۲؛ یس: ۲۰ـ۲۲. (۶۹): النحل: ۹۰؛ آل عمران: ۱۰۴، ۱۱۰، ۱۱۴؛ التوبه: ۱۱۲. (۷۰): البقره: ۱۹۱؛ الحجرات: ۷. (۷۱): النور: ۱۹. (۷۲): المایّده: ۲۳؛ الاعراف: ۵۲؛ المایّده: ۲۴؛ القصص: ۸۳. (۷۳): فاطر: ۱۸؛ المدثر: ۳۸؛ البقره: ۴۸. (۷۴): الحشر: ۹؛ المایّده: ۲؛ آل عمران: ۱۰۳؛ التوبه: ۷۱؛ الشوری: ۳۸. (۷۵): النسأ: ۱۰۳؛ البقره: ۱۷۸، ۱۸۳؛ التوبه: ۲۰؛ آل عمران: ۹۷. (۷۶): البقره: ۲۷۱، ۲۸۰؛ النسأ: ۲۵. (۷۷): الاحزاب: ۲۱؛ الانبیأ: ۱۰۷؛ السبا: ۲۸. (۷۸): النسأ: ۵۸؛ السبا: ۴۶؛ النحل: ۹۰، ۱۲۵. (۷۹): التوبه: ۳۹؛ النور: ۲؛ المایّده: ۳۸؛ الفرقان: ۶۸ـ۶۹. (۸۰): الاعراف: ۱۷۶؛ المایّده: ۲۷ـ۳۰؛ هود: ۱۰۰؛ یوسف: ۳، ۱۱۱. (۸۱): المایّده: ۹۰؛ التکویر: ۸ـ۹؛ النحل: ۲۷. (۸۲): العصر: ۳ـ۴؛ البقره: ۲۷۷؛ الرعد: ۲۹. (۸۳): آل عمران: ۱۱۰، ۱۲۴؛ الجمعه: ۲؛ البقره: ۱۵۱؛ العصر: ۳ـ۴.

د روژې اته ویشتم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږی د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږی او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅې دو وړ مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو دایې د اته ویشتمی روژې لپاره اته ویشتم سوغات ، (ن. صمد)
Nsamad57@hotmail.com

د قران سره مرکه (اته ویشتمه برخه) :

پوښتنه: آیا تا د محمدی امت ذکر او بیان کړی دی ؟
ځواب: هو ، ما د هغوی په باره کې ډیر وضاحت ورکړی دی او هغوی می د مُسلِمه امت (۱) ، وسطی امت (۲) یعنی پر سمه لاره تلونکی امت ، تر ټول ښه امت (۳) او مسلمینو (۴) یعنی مسلمانانو په القابو سره نازولي دي (۵) . دغه امت دا امتیاز هم لری چې د نړۍ تر ټولو هغسی غوره امت دی چې الله يې تر قیامته دا ذمه اخیستې ده چې د نیکۍ د خپرولو او د بدۍ د منع کولو هڅه به کوی (۶) ، د حق دین شفاهی او عملی شهادت به ورکوی (۷) او د هغه د استقرار او ټینګښت کوښښ به کوی (۸) .
پوښتنه: آیا د دغه مُسلم امت په باره کې له مخکې څخه هم کومه پیش ګویی موجوده وه که یا ؟
ځواب: هو ، کله چې ابراهیم (ع) او اسمعیل (ع) د کعبې تر بیا جوړولو وروسته الله تعالی ته دعا کړې وه ، په هغه کې يې د همدې مُسلِمه امت ذکر کړی و (۹) .
پوښتنه: آیا تا د صحابهٔ کرامو بیان یا ذکر هم کړی دی ؟
ځواب: هو ، هغه کسان چې د رسول الله (ص) ملګري وو ، صحابه دي (۱۰) . په تورات او انجیل کې هم په دې هکله پیش ګویی سوې وه (۱۱) . د صحابه وو د ټولنې شروع د خورا لږ او پراګنده حالت څخه وسوه ، وروسته داسې وخت هم راغی چې هغوی یو پیاوړۍ ځواک سو (۱۲) . دغه اشخاص خپل تر منځو ډیر ګران او یو پر بل مهربان وو خو د کافرانو په وړاندې خورا جدی او سرسخته وو (۱۳) . په دغه جماعت کې هغه مهاجرین هم شامل وو چې د الله په لار کې يې خپل کورونه او هر څه پریښي وو او د مکې څخه مدینې ته را غلی وو ، او په هغوی کې انصار هم شامل وو چې د نومورو مهاجرینو سره يې ورورګلویزه سلوک کاوه او دا ټول ربښتیاني مسلمانان وو (۱۴) . دغو خلکو د الله د دین په خاطر د سر او مال قربانۍ ورکړې (۱۵) . په هغوی که هغسی پاکو اشخاصو هم شتون درلود چې هره هغه خپلوی او قرابت يې ایسته وغورځاوه چې د ده او الله تر منځ به خنډ کېدله. د دغو انسانانو په زړونو کې ایمان ننوتلی و او الله هم ځنې خوشاله و او هغوی هم د الله څخه راضی ول (۱۲) . هغو اصحابو چې تر یوې ونې لاندې يې په ټولیزه توګه رسول الله ته

بیعت وکړ هغوی ټوله له یو مخی جنتي دي او هغوی د خورا ایثار او ځان تیرېدنی څخه کار واخیست (۱۷) .

انصارو د مهاجرینو سره د مرستې په خاطر له خورا لوېې قربانۍ او ایثاره کار واخیست (۱۸) . په اصحابو کی « سابقون الاولون» هم وو چی الله ورڅخه راضی سو او هغوی هم د الله څخه راضی سول (۱۹) .
د رسول الله سره د هغه یو صحابی [ابوبکر رضی الله عنه] هم هجرت وکړ او کله چی رسول الله د دښمنانو د خطر له امله په غار کی پټ سو نو دغه صحابی هم ورسره ملګری و (۲۰) .
پوښتنه: آیا تا مشخصاً د کوم صحابی نوم هم ذکر کړی دی که یا ؟
ځواب: هو ، ما د زید [رضی الله عنه] نوم ذکر کړی دی (۲۱) .
پوښتنه: آیا د تابعینو ذکر دی هم کړی دی که یا ؟
ځواب: هو ، الله تعالی د نیکو تابعینو څخه هم هغسی راضی و لکه د نورو اصحابو کرامو څخه چی و (۲۲) .

پوښتنه: که لطفاً راته ووایې چی شیطان څوک دی ، خو شاله به سم. څنګه چی د هغه لعین په باره کی تا پرله پسې خبرداری راکړی دی ، نو ښه به وی چی مختصراً یې را وښیې .
ځواب: شیطان ته چی ابلیس ویل کیږی (۲۳) اصلاً د جن له ذاته دی (۲۴) . هغه له اوره جوړ سوی و (۲۵) . د هغه کار دا دی چی خلک ګمراه او زیانمن کړی (۲۶) . هغه آدم (ع) ته د سجدې څخه د سرغړونی له امله د الله د حُکم څخه انکار وکړ نو ځکه د الهی لعنت وړ وګرځېد (۲۷) . شیطان د انسان ازلي او فطري دښمن دی (۲۸) . هیڅوک باید د هغه پیروي او په خوله و نه کړی (۲۹) .
پوښتنه: تا د جن نوم واخیست ، آیا د هغه په هکله هم څه راته ویلای سې ؟
ځواب: هو ، جن هم د انسان غوندی د الله مخلوق دی (۳۰) . هغه د اور څخه پیدا سوی دی (۳۱) . جن د انسان څخه مخکی پیدا سوی دی (۳۲) . جن هم د انسان غوندی د خپلی عقیدې او کړنی لپاره مؤظف او مسؤل دی نو ځکه د خپل عمل ځواب ویونکی دی (۳۳) . په جنانو کی هم د الله اطاعت کونکي او سرغړونکي شته دي (۳۴) . مُشرکو عربو به د خپل جهالت له مخی د الله او جنانو تر منځ خپلوي قیاسوله (۳۵) . دوی به جنان حتی د خدای شریکان هم بلل (۳۶) او د هغوی عبادت به یې کاوه (۳۷) . د بیری او مصیبت پر مهال به یې هغوی رابلل او لمانځل (۳۸) . جن کولای سی چی انسانان وویني خو انسانان جنان نسی لیدلای (۳۹) . هغوی د حضرت محمد (ص) تر بعثت مخکی د لوړه سره د ځینو غیب خبرونو احوال هم معلو مولای سو (۴۰) . د جنانو یوې ډلی به د رسول الله (ص) څخه قرآن هم اوربدئ او پر ده باندی یې ایمان راوړی و (۴۱) .
پوښتنه: آیا د کوم خاص علت له مخی د یو مسلمان ټول اعمال ضایع کېدای هم سی ؟
ځواب: هو ، د یو مسلمان ټوله اعمال هغه وخت ضایع او له منځه ځی که:
۱ـ کفر غوره کړی (۴۲) .

۲ـ د شِرک ارتکاب وکړی (۴۳).
۳ـ مُرتَد سی ، یعنی له دینه واوړی (۴۴).
۴ـ د رسول الله (ص) په مجلس کی د هغه ترآواز په لوړ ږغ شورماشور یا خبری وکړی (۴۵).
پوښتنه: تا پر کومو خلکو او مخلوقاتو لعنت ویلی دی ؟
ځواب: ما چې پر کومو انسانانو او نورو مخلوقاتو لعنت ویلی ، هغه اصلاً د الله لعنت دی او هغه دا دي:
۱ـ پر شیطان باندی (۴۶).
۲ـ پر کافرانو باندی (۴۷).
۳ـ پر ظالمانو باندی (۴۸).
۴ـ پر درواغ ویونکو باندی (۴۹).
(۱): البقره: ۲۸. (۲): البقره: ۱۴۳. (۳): آل عمران: ۱۱۰. (۴): الحج: ۷۸. (۵): البقره: ۱۲۸. (۶): آل عمران: ۱۰۴ ، ۱۱۰. (۷): البقره: ۱۴۳ ؛ النسأ: ۱۳۵ ؛ الحج: ۷۸ ؛ المایِّده: ۸. (۸): الشوری: ۱۳. (۹): البقره: ۱۲۸. (۱۰): التوبه: ۴۰ ؛ الفتح: ۲۹ ؛ التحریم: ۸. (۱۱): الفتح: ۲۹. (۱۲): الفتح: ۲۹ ؛ الانفال: ۲۲. (۱۳): الفتح: ۲۹. (۱۴): الانفال: ۷۴. (۱۵): التوبه: ۸۸. (۱۶): المجادله: ۲۲. (۱۷): الفتح: ۱۸. (۱۸): الحشر: ۹. (۱۹): التوبه: ۱۰. (۲۰): التوبه: ۴۰. (۲۱): الاحزاب: ۳۷. (۲۲): التوبه: ۱۰۰. (۲۳): البقره: ۳۴ ، ۳۲ ؛ الاسرأ: ۲۱ـ ۲۴. (۲۴): الکهف: ۵۰. (۲۵): الاعراف: ۱۲. (۲۶): النسأ: ۲۰ ، ۱۲۰ ؛ المایِّده: ۹۱ ؛ الاعراف: ۲۷ ؛ المجادله : ۱۹ ؛ الفرقان: ۲۹. (۲۷): البقره: ۳۴ ؛ الاعراف: ۱۱ ؛ الحج: ۳۱ ؛ الاسرأ: ۶۱ ؛ الکهف: ۵۰. (۲۸): یوسف: ۵ ؛ الاسرأ: ۵۳ ؛ فاطر: ۲ ؛ الزخرف: ۲۲. (۲۹): البقره: ۱۲۸ ، ۲۰۸ ؛ الانعام: ۱۴۲ ؛ مریم: ۴۴ ؛ النور: ۲۱. (۳۰): الجن: ۲ ؛ الرحمن: ۱۵ ؛ الحجر: ۲۲ـ ۲۷ ؛ الصفت: ۱۵۸ ؛ الانعام: ۱۲۹. (۳۱): الرحمن: ۱۵ ؛ الحجر: ۲۷. (۳۲): الحجر: ۲۷ ؛ الکهف: ۵۰. (۳۳): الانعام: ۱۲۹ـ ۱۳۱ ؛ الاعراف: ۳۸ ، ۱۷۹ ؛ حم سجده: ۱۹ـ ۲۵ ؛ الاحقاف: ۱۸ ؛ الرحمن: ۱۳. (۳۴): الجن: ۱۱ ، ۱۴. (۳۵): الصفت: ۱۵۸. (۳۶): الانعام: ۱۰۲. (۳۷): السبا: ۴۱. (۳۸): الجن: ۲. (۳۹): الاعراف: ۲۷. (۴۰): الجن: ۸ـ ۹. (۴۱): الجن: ۲ ، ۱۳. (۴۲): الکهف: ۱۰۵ ؛ الاحزاب: ۱۹ ؛ محمد : ۹ ، ۳۲. (۴۳): الانعام: ۸۸ ؛ الزمر: ۶۵ ؛ التوبه: ۱۷. (۴۴): البقره: ۲۱. (۴۵): الحجرات: ۲. (۴۶): البقره: ۸۹ ، ۱۲۱ ؛ الاحزاب: ۶۴ ؛ المایِّده: ۷۸. (۴۷): الاعراف: ۴۴ ؛ هود : ۱۸ ؛ المومن: ۵۲. (۴۸): آل عمران: ۶۱. (۴۹): الاعراف: ۵۴ ؛ النحل: ۱۲ ؛ الحج: ۱۸ ؛ العنکبوت: ۶۱.

د روژې نهه ویشتم سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه » نومیږی د قرآن پوهنې ډیره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه ده. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیږی او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه وایی. هیله ده چې د توجه او هڅېدو وړ مو وګرځی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده بېله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله !

نو دایې د نهه ویشتمی روژې لپاره نهه ویشتم سوغات ، (ن. صمد)
Nsamad57@hotmail.com

د قران سره مرکه (نهه ویشتمه برخه) :

پوښتنه: آیا تا ستوري هم ذکر کړي دي ؟
ځواب: هو ، ما د لمر ، سپوږمۍ او نورو ستورو نومونه ذکر کړي دي (۱) .

پوښتنه: آیا ستا په نظر دغه سیارې او ستوری ساکن دي که متحرک ؟ دا ځکه چې د اسلام مخالفین یو لړ ګمراه کونکي تبلیغات کوی.
ځواب: ما واضحاً ویلی دي چې دا ټول خوځنده یعنی د حرکت په حال کی دي (۲) .

پوښتنه: آیا تا د غرونو ذکر هم کړی دی که یا ؟
ځواب: هو ذکر می یې کړی دی (۳) ، حتی دا چې ځینو ته می په نوم سره هم اشاره کړې ده لکه د طور غر (۴) ، د جودی غر (۵) او نور.

پوښتنه: آیا د فلزاتو نومونه دي هم یاد کړي دي ؟ که وی نو هغه کوم کوم فلزات دي ؟
ځواب: هو ، ذکر کړي می دي مثلاً : سره او سپین زر (۶) ، مس (۷) ، اوسپنه (۸) او نور.

پوښتنه: آیا تا د ملغلرو نوم هم اخیستی دی ؟
ځواب: هو ذکر کړی می دی (۹) .

پوښتنه: آیا تا د شین ګیاوو (ترکاري بابو) نومونه هم ذکر کړي دي ؟
ځواب: هو ، ما د بیلګې په توګه د پیاز ، هوړې ، چمبرخیال او نورو نومونه ذکر کړي دي (۱۰) .

پوښتنه: که په همدې موضوع کی پاته سم ، نو آیا تا د ونو او نورو یادونه هم کړې ده ؟

ځواب: هو ، کړې می ده (۱۱) . ما د ځینو ونو نومونه هم ذکر کړي دي لکه خرما (۱۲) ، زیتون (۱۳) ، بیری (۱۴) او نور .

پوښتنه: نو چې داسې ده آیا د میوو ذکر دې هم کړی دی که یا ؟
ځواب: هو باالکل می کړی دی (۱۵) . د دې جملې څخه می د خرما (۱۲) ، انګورو (۱۷) ، انارو (۱۸) او نورو نومونه ذکر کړي دي .

پوښتنه: آیا مرغانو ته دې هم اشاره کړې ده که یا ؟
ځواب: هو کړې می ده (۱۹) . د مثال په توګه به دغه مرغان در یاد کړم: هُد هُد (۲۰) ، کاغې (۲۱) ، ابابیل (۲۲) او نور .

پوښتنه: نو آیا د حیواناتو په باره کې دې هم څه یادونه کړې ده ؟
ځواب: هو ، ما ډیرو حیواناتو ته اشاره کړې ده (۲۳) ، چې په هغو کې پسونه او وزې (۲۴) ، میږه (۲۵) ، غوا او غویی (۲۶) ، آس (۲۷) ، خر (۲۸) ، قچر یعنی غاتره (۲۹) ، اوښ او اوښه (۳۰) ، بیزو (۳۱) ، سپی (۳۲) ، خوګ یا خنځیر (۳۳) ، فیل (۳۴) ، او زمری (۳۵) شامل دي .

پوښتنه: نو آیا د حشراتو نومونه دې هم ذکر کړي دي ؟
ځواب: هو ، ما د ځینو حشراتو نومونه ذکر کړي دي مثلاً : غوماشی (۳۶) ، مچ (۳۷) ، میږۍ (۳۸) ، غنې (۳۹) ، د عسلو مچې (۴۰) او نور .

پوښتنه: که د دغو څخه د عسلو د مچې په باره کې معلومات راکړې خوشاله به سم .
ځواب: هو ولې نه ، د شاتو مچې د څو رنګو څخه جوړي وی (۴۱) ، او په هغوی کې د انسانانو د ناروغیو لپاره شفا او علاج موجود دی (۴۲) .
پوښتنه: خبره تر خبری یادیږی . آیا تا د رنګونو په باره کې هم څه ذکر کړی دی که یا ؟
ځواب: هو ، ما د څو رنګونو ذکر کړی او نومونه می یې هم اخیستی دي ، مثلاً سپین (۴۳) ، سور (۴۴) ، تور (۴۵) ، ژړ (۴۶) او نور .

پوښتنه: آیا د کومی ورځی نوم دې هم ذکر کړی دی ؟
ځواب: هو ، ما د جمعې (۴۷) او شنبې (۴۸) نومونه ذکر کړي دي .

پوښتنه: آیا راته ویلای سې چې د وخت تاکل څنګه کېدای سی ؟

ځواب: د ورځی او شپې د وخت معلومول د لمر د راختلو او لوېدلو له مخی کیږی (۴۹) ، او د ورځو ، میاشتو او کلونو جنتري د سپوږمۍ د موقعیتونو پر اساس ترتیب کیږی (۵۰) . خو باید متوجه اوسې چی په یو کال کی دوولس میاشتی وی (۵۱) .

پوښتنه: آیا تا د کوم ښار نوم هم ذکر کړی دی ؟
ځواب: هو ، ما د څو ښارونو نومونه ذکر کړي دي لکه: بابل (۵۲) ، مکه (۵۳) ، مدینه (۵۴) او نور .

پوښتنه: آیا تا شیدو ته هم اشاره کړې ده که یا ؟
ځواب: هو ، لاکن د خالصو شیدو ذکر می کړی دی (۵۵) .

پوښتنه: وروستۍ پوښتنه می دا ده چی آیا ته کوم خاص پیغام لرې چی راته ویې وایې تر څو خلکو ته یې ورسوم ؟
ځواب: هو ، زه پخپله اصلاً یو پیغام یم یعنی د الله تعالی لخوا ټول بشر ته د یو پیغام په ډول رالیږل سوی یم (۵۶) . غواړم چی زما لخوا ټولو خلکو ته زما دا پیغام ورسوې چی هغوی د خپل رښتیاني خالق او مالک بندګي غوره کړی او بس (۵۷) .

شُکراً ـ تشکر ستا د دې خورا مهمی ، هراړخیزی او معلوماتی مرکې څخه (۵۸) .

اشکرلله ـ مننه له خدایه (۵۹) .

(۱) : الاعراف: ۵۴ ؛ النحل: ۱۲ ؛ الحج: ۱۸ ؛ العنکبوت: ۶۱ . (۲) : الرعد : ۲ ؛ القمن: ۲۹ ؛ فاطر: ۱۳ ؛ یس: ۳۸ ، ۴۰ ؛ الزمر: ۵ . (۳) : النحل: ۸۱ ؛ طه: ۱۰۵ ؛ الانبیأ : ۷۹ ؛ الحج: ۱۸ ؛ الاحزاب: ۷۲ . (۴) : البقره: ۲۳ ؛ طه: ۸۰ . (۵) : هود : ۴۴ . (۶) : آل عمران: ۱۴ ؛ التوبه: ۳۴ . (۷) : الرحمن: ۳۵ . (۸) : الکهف: ۹۶ ؛ الحدید : ۲۵ . (۹) : الرحمن: ۲۲ ؛ الطور: ۲۴ ؛ الواقعه: ۲۳ ؛ الحج: ۲۳ ؛ الدهر: ۱۹ . (۱۰) : البقره: ۶۱ . (۱۱) : الحج: ۱۸ ؛ الرحمن: ۲ ؛ المومنون: ۲۰ ؛ النور: ۲۵ ؛ الفتح: ۱۸ . (۱۲) : النحل: ۱۱ ؛ عبس: ۲۹ . (۱۳) : النحل: ۱۱ ؛ النور : ۳۵ ؛ عبس: ۲۹ . (۱۴) : السبا: ۱۲ . (۱۵) : البقره: ۲۲ ، ۱۲۶ ؛ الاعراف: ۵۷ ؛ الرعد : ۳ ؛ فاطر: ۲۷ ؛ الرحمن: ۱۱ . (۱۶) : مریم: ۲۵ ؛ النحل: ۲۷ . (۱۷) : الانعام: ۹۹ ، ۱۴۱ ؛ النحل: ۲۷ . (۱۸) : الانعام: ۹۹ ، ۱۴۴ . (۱۹) : البقره: ۲۶۰ ؛ الانعام: ۳۸ ؛ النحل: ۷۹ ؛ النور: ۴۱ ؛ الملک: ۱۹ . (۲۰) : النمل: ۲۰ . (۲۱) : المایّده: ۳۱ . (۲۲) : الفیل: ۳ . (۲۳) : البقره: ۱۶۴ ؛ الانعام: ۳۸ ؛ هود : ۶ ؛ الحج: ۱۸ ؛ الجاثیه: ۴ . (۲۴) : الانعام: ۱۴۶ ؛ طه: ۱۸ ؛ الانبیأ : ۱۸ . (۲۵) : ص: ۲۳ـ۲۴ . (۲۶) : البقره: ۲۷ـ۷۱ ؛ یوسف: ۴۳ . (۲۷) : الانفال: ۶۰ ؛ النحل: ۸ ؛ الحشر: ۶ . (۲۸) : البقره: ۲۵۹ ؛ الجمعه: ۵ ؛ المدثر: ۵ . (۲۹) : النحل: ۸ . (۳۰) : الانعام: ۱۴۴ ؛ الاعراف:

۴۰ ؛ الغاشیه: ۱۷. (۳۱): البقره: ۲۵ ؛ المایّده: ۲۰ ؛ الاعراف: ۲۲. (۳۲): الاعراف: ۷۲ ؛ الکهف: ۱۸. (۳۳): البقره: ۱۷۳ ؛ المایّده: ۳. (۳۴): الفیل: ۱. (۳۵): المدثر: ۵۱. (۳۶): البقره: ۲۲. (۳۷): الحج: ۷۳. (۳۸): النمل: ۱۸. (۳۹): العنکبوت: ۴۱. (۴۰): النحل: ۲۸. (۴۱): النحل: ۲۹. (۴۲): النحل: ۲۸ـ۲۹. (۴۳): البقره: ۱۷۷ ؛ آل عمران: ۱۰۲ ؛ الاعراف: ۱۰۸ ؛ فاطر: ۲۷ ؛ الصفت: ۴۲. (۴۴): فاطر: ۲۷. (۴۵): البقره: ۱۸۷ ؛ آل عمران: ۱۰۲ ؛ فاطر: ۲۷ ؛ الزخرف: ۱۷ ؛ الزمر: ۲۰. (۴۶): البقره: ۲۹ ؛ الروم: ۵۱ ؛ الزمر: ۲۱ ؛ الحدید: ۲۰ ؛ المرسلت ۳۳. (۴۷): الجمعه: ۹. (۴۸): الاعراف: ۱۲۳. (۴۹): الاسرأ: ۱۲ ؛ یونس: ۲ ؛ البقره: ۱۲۴ ؛ آل عمران: ۲۷ ؛ الانبیأ: ۳۳. (۵۰): یونس: ۵ ؛ الانعام: ۹۲ ؛ الاسرأ: ۱۲ ؛ الرحمن: ۵. (۵۱): التوبه: ۳۶. (۵۲): البقره: ۱۰۲. (۵۳): آل عمران: ۹۲ ؛ التین: ۳ ؛ البلد: ۱ـ۲ ؛ النمل: ۹۱ ؛ الانعام: ۹۲. (۵۴): التوبه: ۱۰۱ ، ۱۲۰ ؛ الاحزاب: ۲۰ ؛ المنافقون: ۸. (۵۵): النحل: ۲۲ ؛ محمد: ۱۵. (۵۶): ابراهیم: ۵. (۵۷): البقره: ۲۱ ؛ النحل: ۳۲. (۵۸): السبا: ۱۳. (۵۹): لقمن: ۱۲.

د روژې دېرشم (وروستی) سوغات

قدرمنو او عزتمنو لوستونکو ، دغه لړۍ چې « د قرآن سره مرکه» نومېده ، د قرآن پوهنې ډېره آسانه ، دلچسپه او ګټوره طریقه وه. دلته د قرآن کریم څخه پوښتنې کیدې او هغه د خپلو آیتونو له مخې ځوابونه ویل. هیله ده چې د توجه او هڅېدو وړ مو ګرځیدلې وی ، دا ځکه چې نن د عمل ورځ ده ببله حسابه خو سبا د حساب ورځ ده ببله عمله ! نو د دې لړۍ وروستۍ برخه لطفاً په غور او تدبُر سره ولولئ (ن. صمد)
Nsamad57@hotmail.com

د قران سره د مرکې د پای لیکنه :

نېه ګرانو لوستونکو ، د قرآن سره خو مو دا مرکه په ۲۹ برخو کې ولوستله. خدای دی وکړی چې ځوابونه او محتویات یې د خپل ژوندانه تلن لاره وګرځوو ، که نه صرف وخت به مو ضایع کړی وی.

کله چې دا مرکه پای ته ورسېده ، نو « قرآن» څو خصوصی رازونه او ترخه حقایق راته وویل او پر ما یې پخه کړه چې تر تاسو به یې رسوم. هغه ګیله او شکایت وو ، اسویلی او فریاد وو ، خپګان او حسرت وو ، یعنی هغه څه وو چې اصلاً دي ، کیږی ، په سترګو یې وینو ، او بالاخره هغه څه وو چې باید نه وای.

آیا پوهیږئ چې « قرآن» په آخره کې څه راته وویل ؟ قرآن د مسلمانانو څخه عجیبه حساس او عینی برداشتونه کړي وو . کله چې یې یو یو راته وایه نو باور وکړئ چې خوله می بنده سوه ، پر سترګو می توره تیاره خپره سوه ، سر می ځوړند سو ، بدن می په رپېدو او جټکو سو ، له سره تر نوکه په خولو کې لوند سوم ، د بدن ټول سېک می وخوت او نړدې و چې چپه سم.
آیا څه حدس کوئ چې قرآن به په رمازه او کنایه کې څه راته ویلی وی ؟ هغه راته وویل چې تاسو ټول تش په نوم مینه راسره لرئ خو په اصل کې درواغ وایاست ، د طوطی غوندی می تلاوت کوئ خو نه پوهیږئ چې څه لولئ. تاسو زه عملاً ترک او خوشی کړی یم لاکن په ظاهره زما په نوم دنیا خرابوئ. په خوله می منئ خو په زړه می شړئ ، که می لولئ نو هیڅ فکر او تدبر نه کوئ. زه خو لا څه ، آن پخپله رسول الله (ص) هم شکایت درڅخه کوی (الفرقان-۳۰) .

زه مو ډېر نفس تنګه ساتلی یم او ساه می ځکه بنده وی چې په اوو پوښتنو کې مو پېچلی یم او هلته لوړ مو په دوړو کې ایښی یم. چندانی مو نه په کاریږم بلکې هغه مهال می را اخلئ چې مسافر له کوره وځي یا په واده کې د ناوی پر سر نیول کیږم ، او یا دا چې کله غم او مصیبت دربانديې راسی نو مو په یاد سم او له دوړو می پاک او په زاریو می خدای ته شفیع کوئ... خورا ډېر می مچوئ خو رښتیانۍ مینه نه راسره لرئ ، خورا ډېر می خوښوئ خو له ځانه می لیری ساتئ ، خورا ډېر می یادوئ خو اصلاً می هیروئ ، خورا ډېر می

ستایيً خو نه می خپلوئ ، خورا ډير قسمونه راباندی اخليً خو سرچپه عمل کوئ ، خورا ډير عزت می کوئ خو عملاً می نه منيً او خورا ډير درنږدې يم خو ړانده ياست نه می وينيً....

هو گرانه لوستونکې ، هغه شکايت وکړ چی ماته اوس ثابته سوې ده چی هسی يو کتاب يم ، عادی کتاب ، اضافی کتاب ، بې غمخوره او بې سرپرسته کتاب !
هغه په داسی حال کی چی لهجه يې څه تونده سوه داسی دوام ورکړ: گوره ، ټولو مسلمانانو خصوصاً افغانانو ته ووايه چی اول خو می نه تلاوت کوئ ، که می تلاوت کوئ نو په معنا می نه پوهيږئ. که احياناً پوه هم سيً ، نو بيا بدبختانه عمل نه په کوئ. نو آيا په دغسی حالاتو کی زه د يو عادی يا اضافی کتاب څخه علاوه بل اهميت لرلای سم ؟ گورئ ، همدا حساسه بارکی زما او ستاسی دښمن ډيره ښه درک کړې ده نو ځکه مسلسل ما سپکوي ، ما توهينوی ، ما سوځوي او پر تاسو مرگوني گوزارونه کوی او سرونه هم له بې غيرتۍ نه سيً راپورته کولای. دا ځکه چی ما ته مو عملاً شا راگرځولې ده او زما د دښمن ملگري سوي ياست. په دې ډول د نامردانو ، منکرانو او ناکسانو تر يوغ لاندی سرځوړيزه ژوند تيروئ.

بلې گرانه لوستونکې ، هغه په داسی حال کی چی راځخه ليری کېدئ ، راته وويل چی دا يوه خبره می لا واوره او هغه دا چی پرتاسو ټولو صرف په نوم گران يم بلکی دا هر څه مو چل ول ، ريا او حيلې دي. کله چی د قول او قسم خوړلو وار راورسيږی او يو د بل سره د دنيا په شخړو کی لاس او گريوان سيً ، نو بيا زه در په ياد سم او په ټگۍ سره می راپورته کړئ او وايا ست چی ما دی دغه قرآن ووهی که به داسی يا هسی نه وی... بله ناوړه استفاده لا دا راځخه کوئ چی د هری غونډی او جلسې په پيل کی تلاوت کيږم ، اورول کيږم او په پای کی ستايل کيږم ، خو د دغسی نمايشی او يکنواخته مراسمو تر ختميدو وروسته نه د چا په کار يم او نه د چا يار يم !آيا داسی نه ده چی يو ځل می خندوئ لاکن سل ځله می ژړوئ ؟ دا څنگه مينه راسره لرئ چی قانون د بل منيً خو قسم په ما باندی اخليً ؟ په ما سرورکوئ خو سر نه راباندی خورږوئ ؟ ! گورئ ، هر څوک می په ظاهره د محبت ډيره دعوه کوی ، زما لپاره د سر تيرېدو ټټر هم وهي خو عملاً يې پرې ښښيً يم او يوازی په اوو پوښونو کی بندي پروت يم.
هو ، زه صرف يو بندی کتاب يم ، يوازی يم او د حسرت اوښکی تويوم. زه نه پوهيږم چی چا ته وژارم ؟ ! گورئ ، اوس خو څه نسم کولای ، مگر د قيامت په ورځ به پر تاسو هر يوه شاهد سم او خپل مصنف او مؤلف ته به فرياد وکړم چی ستا دغه او هغه بنده زما سره پورتنې ظلمونه او چمونه کړي دي. آيا پوهيږئ چی لوی الله به څه درسره وکړی ؟ زما به غور او ستاسی به جور په برخه وی. تاسی دا فکر قطعاً مه کوئ چی الله ولی د خپلو گناهونو سزا همدا اوس نه درکوی. داسی نه ده بلکی الله مهلت درکړی دی او دا هر څه درته ساتی. که يې په دې دنيا کی چا ته سزا ورکولای نو د مځکی پر مخ به نن هيڅوک هم نه وای بچ سوی (النحل: ٦١). گورئ ، خدای ښه پيژنيً خو اطاعت يې نه کوئ ، ما د بلبل غوندی تلاوت کوئ خو عمل نه کوئ ، دا وايا ست چی مرگ حق دی خو هغه ته چمتو ينه نه نيسيً ، نو واورئ: دنيا چی خوښوئ آخرت مو

هیروئ ، مخلوق چی خوښوئ خالق مو هیروئ ، ما چی ښکلوئ شا راګرځوئ.. خو اوس لا هم وختی دی ، د شیطانی وسوسو او طاغوتی فتنو څخه را وګرځئ. دا ځکه چی نن د عمل ورځ ده بېله حسابه ، خو سبا د حساب ورځ ده بېله عمله ! د دې لپاره چی ناوخته سوی نه وی ، په ځانونو کی ژور او اساسی بدلون راوړئ او تر څو چی داسی ونکړئ ، الله مو روان حالت نه بدلوی (الرعد ـ ۱۱) .

هو ګرانه لوستونکي ، زه د قرآن دغو فریادونو او تهدیدونو د حسرت په اوښکو او د هیبت په خولو کی داسی بې حاله کړم لکه د جراحي عملیاتو پر مهال چی د بې هوښۍ دوا په رګونو کی تذریق سی. کله چی می سترګی رنې کړې ، نو صرف د دې مرکې یو څو خورې ورې پانې او کاغذونه می ولیدل چی زیاتره یې باد راځخه وړې وو . بس ژر راپورته سوم او پاته کاغذونه می راټول کړل او په تلوار می تر تاسو راورسول. نور نو تاسو پوه سئ او تصمیم مو ، چی د قرآن دغه خبردارئ او پیغام عملی کوئ او که یې ردوئ (البقره : ۲۱ ؛ النحل : ۳۲) !

والسلام،

ستاسو د دعاوو محتاج : نثار احمد صمد

- اسلام او مذهب:
- [د روژې ډالۍ](#) [ډاکټر نثار احمد صمد](#)
- [روژه د رحمت، برکت او مغفرت میاشت](#) [مؤلف: مولوي سید محبوب شاه ساجد](#)
- [د اصحابانو کیسې](#) [مولوي عبدالهادي حماد](#)
- [د مصطلح الحدیث علم په سوال او ځواب کښې](#) [لیکونکی: شیخ مصطفی العدوی مترجم: محمد عمر بشار](#)
- [اړینه پوهه](#) [مولوي عبدالهادي حماد](#)
- [د برېښنایي کتابتون د اسلام او مذهب د برخې د نورو پر لیکه کتابونو لپاره دلته کلیک وکړئ !](#)

- ساینس او تخنیک:
- د رنا کړکی (د کمپیوټر زده کړه) عبدالستار فیضي
- سرطان او د چاپیریال رادیواکټیویتي لیکوال: پوهنوال ډاکټر نظر محمد سلطانزی غدران
- د مایکروسافټ آفس پښتو لارښود عبدالستار فیضي
- غواړئ ذهني ځیرکتیا مو تمرین کړئ؟ ژباړن: مختار احمد احسان
- د ساینس او تخنیک د برخي د نورو پر لیکه کتابونو لپاره دلته کلیک وکړئ !

- سپورټ او روغتیا:
- هغه پیاوړي لاري چاري چې اند ښښنه ستاسو له ژوند څخه محو کوي ژباړن: ډاکټر محمد رقیب (فاروقي وردګ)
- THE PREVALENCE OF HIV/AIDS IN AFGHANISTAN Dr.Hameed_Shuja
- د کوچنیانو تنفسي سیستم لیکوال: پوهندوی دوکتور سید حسام مل
- د لراوبرو ویپاني د برښنایي کتابتون د سپورټ او روغتیا د برخي د نورو پر لیکه آثارو لپاره دلته کلیک وکړئ !

- هنر او ادبیات:
- راځئ کیسه ولیکو نصیر احمد احمدي
- مناجاتونه نور احمد قرانمل
- د هیلو غوټی وینا واله: وحیده "آرینزی"
- د ابراهیم ادهم په پلونو (ناول) لیکوال: عبدالله الهام جمالزی
- منظومي کیسې پښتو لنډې او غاړې لیکوال: څارنوال احمد منګل خان

د ماشومانو لپاره:
- کوچنی شاهزاده (د ماشومانو لپاره) ډاکټر عبدالباري
- زما سوی (د ماشومانو لپاره) مختار احمد احسان
- فټبالر (د ماشومانو لپاره) مختار احمد احسان
- د برښنایي کتابتون د هنر او ادبیاتو د برخي د نورو پر لیکه آثارو لپاره دلته کلیک وکړئ !

- تاریخ او سیاست:
- روز شمار واقع افغانستان تهیه او ترتیب: حمید علمي
- شیرشاه سوري د افغانانو تر منځ د یووالي هڅونکي ژباړن: استاد قریب الرحمن سعید
- د ډیورنډ تړون د حقوقو او سیاست په تـــله کښې لیکوال: ډاکټر رحمت ربی زیرکیار
- د تاریخ او سیاست د برخي د نورو آثارو لپاره دلته کلیک وکړئ !

- بېلابېل آثار:
- خوندور خواړه عبدالستار فیضي
- د نړۍ اووه عجاییې ژباړن: مختار احمد احسان
- د بېلابېل آثارو مې برخي د نورو پر لیکه کتابونو د لوست لپاره دلته کلیک وکړئ !

پای

Download from: aghalibrary.com